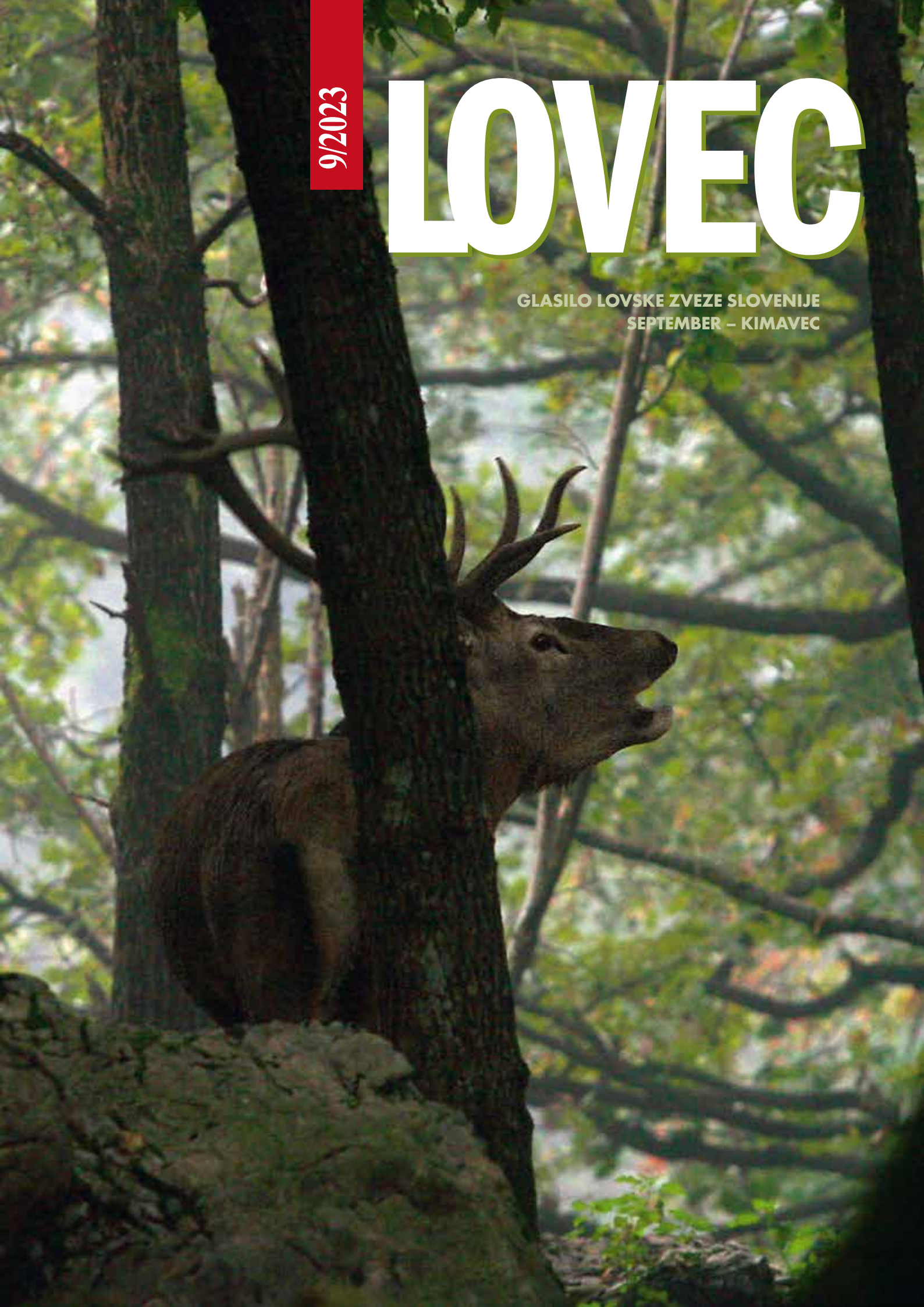

9/2023

LOVEC

GLASILO LOVSKE ZVEZE SLOVENIJE
SEPTEMBER – KIMAVEC

CZ

For those
who know

CZ 457 PREMIUM
.17 HMR, .22 LR, .22 WMR

CZ 457 AMERICAN
.22 LR, .22 WMR

CZ 457 TRAINING RIFLE
.22LR

* Nika in simbolizira

ANCELJ d.o.o.

Lebanova ulica 3
8000 Novo mesto
tel: ++386 (0)7 / 33 21 081

e-mail: info@ancelj.si

Delovni čas: pon - pet: 8.30 - 12.00, 13.00 - 16.00

www.ancelj.si

Poiščite nas na
facebooku!

zastopstva in distribucija: - Browning - Winchester - Kite Optics

- Česka zbrojovka - Colt - Meopta

- Sellier & Bellot - Alfa Proj

- KMR Precision Arms - MAK

- Huglo - Norica - Niggeloh

STEINER

Steiner RANGER 4

Najboljša izbira v srednjem cenovnem razredu

1-4x24

2.5-10x50

3-12x56

4-16x56

6-24x56

- **svetla in ostra** slika
- fino nastavljiva **osvetljena pika**
- **10 let garancije** s servisom v **EU**
- na voljo tudi z **montažno letvijo**

**NE
ZAMUDITE
ZNIŽANIH
CEN!**

Nakup je možen na spletni strani www.optics-trade.eu ali v vseh bolj zалоženih
lovskih trgovinah. Za več informacij nas pokličite na **031 770 520** (Optics Trade).

Poskenirajte
kodo za več
informacij

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik CVI., št. 9
september – kimavec

Lovlec je z odločbo Ministrstva za kulturo RS, št. 61510-129-2009/8, od 6. 7. 2011 vpisan v razvid medijev pod zap. št. 1633.
ISSN 0024-7014

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
TRR: SI56 0201 0001 5687 097 (NLB, d. d.)
ID za DDV: SI 23864516

Priprava in tisk
Tiskarna Evrografis, d. o. o., Maribor
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

V. d. odgovornega urednika:
Boris Leskovic

UREDNIŠKI ODBOR:

Predsednik: dr. Arpad Köveš
Marjan Gselman, Jurij Lampe,
dr. Boštjan Pokorny, Marko Rajkovič,
Ivan Kuljaj

Lektorica in korektorica:

Marjetka Šivic

Tehnični urednik: Milan Samar

Tajnik uredništva: Andrej Miklavčič

Lovlec izhaja v začetku vsakega meseca, razen poletne številke 7–8, ki je združena in izide v začetku julija.

Ta številka je izšla v 22.000 izvodih. Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC obdavčeno po 5% stopnji.

Besedila za objavo v reviji Lovlec pošljite na e-naslov lovlec@lovska-zveza.si v Wordovem dokumentu, podpisane in žigosane uradne dopise pa skenirane ali po navadni pošti. Fotografije sprejemamo prav tako po e-pošti v formatu jpg, in sicer v nezmanjšani resoluciji.

Fotografi, ki se ukvarjajo z naravoslovno fotografijo, lahko svoje fotografije, namenjene za banko fotografij revije Lovlec ter Zlatorogove in Strokovne knjižnice, pošljejo po vnaprejšnjem dogovoru po katerem od elektronskih transferjev.

Avtorji s tem, ko pošljejo fotografije v uredništvo, soglašajo z obdelavo fotografij pred objavo v reviji Lovlec oziroma Zlatorogovi ali Strokovni knjižnici.

Uredništvo glasila Lovlec
Župančičeva ulica 9, 1000 Ljubljana
e-naslov: lovlec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Glasilo Lovlec na spletu:
<http://www.lovska-zveza.si>
zavihek Glasilo Lovlec

Foto: Lojzi Avsenik

IZ VSEBINE:

Dr. A. Köveš:	Razmišljanje ob koncu uredniškega mandata	396
L. Bradač:	Predsednikov pogled	397
ZAPISANO, IZBRANO, PREBRANO ...		398
LOVSTVO		400
T. Skrbinšek in sodelavci:	Zdaj pa zares!	400
A. Trajbarič in sodelavci:	Risi v slovenskih Dinaridih	402
DREVESNE VRSTE		405
M. Kišek Vovk:	Pavlovnija	405
LOVSKA OPREMA		408
T. Ravnik:	GPS-ovratnica Canandi za sledenje lovskim psom	408
PO LOVSKEM SVETU		410
T. Drolc:	Slovenski raziskovalci sodelovali v raziskavi gibanja prostoživečih živali v času epidemije covid-19	410
NA KRATKO IZ TUJEGA TISKA ...		411
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO		412
B. Štimec:	Pravo lovsko tovarištvo	412
LOVSKO PESNIŠTVO		414
A. Rant:	Divja jača	414
LOVSKA ORGANIZACIJA		415
G. Černač:	Tečaj za lovskega čuvaja opravljen! Kaj sledi?	415
F. Wakounig:	Postali so enakopravni lovci LZS	417
M. Janc:	Petnajsto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji	417
S. Batagelj:	Podelili smo spričevala novim lovcem ZLD Gorica	418
F. Rotar:	20 let lovskega izobraževanja na Koroškem	419
S. Batagelj:	Volilni občni zbor ZLD Gorica	420
Z. Mastnak:	Podelitev spričeval in podpis zaprisege novih lovcev in lovčev v SKZLD Celje	421
U. Kmetec:	Podobe iz naših gozdov Martina Fujana	422
F. Ekar:	Pred začetkom visokogorske lovné sezone	422
B. Ačko:	Tekmovanje v streljanju na glinaste golobe in na MK-tarčo	424
JUBILANTI		425
MLADI IN LOVSTVO		426
B. Orlič:	Lovski obisk v Vrtcu Koper	426
M. Kišek Vovk:	Navadni jelen	427
LOVSKA KRIŽANKA		428
LOVSKI OPRTNIK		429
V. Kovač:	Zgoščenki LPZ Martin Krpan Bloke	429
M. Lovrenčič:	Komu se bomo zahvaljevali in priporočali	429
B. Kovač - Danč:	Moji zadnji trije posebnosti	430
Optics Trade, d. o. o.:	Predstavljamo: strelni daljnogled Steiner Ranger 8 1,6–12,8 x 42	431
M. Toš:	Lovsko-ribiška pravda med dr. Goriškom in grofom Herbersteinom	432
I. Kuljaj:	Lovci - vinarji: Miro Kuljaj	432
V SPOMIN		433
LOVSKA KINOLOGIJA		434
M. Anžur:	Državna tekma goničev – CACT 2022 na zasavskih lovskih terenih	434
D. Poljanšek:	Samostojna državna tekma po KS za vse pasme lovskih psov	435
J. Verčko:	Devetindvajseta samostojna državna tekma (CACT) v delu po KS za barvarje	436
T. Dajčar:	Tečaj poslušnosti VP-1 / VP-2 v LKD Kočevje	438
KZS:	Predvidena legla lovskih psov	438

SLIKA NA NASLOVNICI:

Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Foto: Marjan Artnak

Na računalnik natisnjene prispevke pošiljajte na elektronski naslov lovlec@lovska-zveza.si. Poslanih prispevkov in fotografij ne vračamo. Uredništvo si pridržuje pravico do objave ali neobjave, krajšanja, povzemanja ali delnega objavljjanja nenaročenih prispevkov v skladu s svojo uredniško politiko in prostorskimi možnostmi. Mnenje avtorjev ni tudi nujno mnenje uredništva in Lovske zveze Slovenije. Uredništvo se je potrudilo, da bi našlo vse imetnike avtorskih pravic. Če mu kljub trudu to morda ni v celoti uspelo, avtorje prosim, naj stopijo v stik z uredništvom. Morebitni priloženi letaki niso povezani z uredniško politiko Lovca in niso publikacije, ki bi jih izdala Lovska zveza Slovenije ali uredniški odbor. Za njihovo vsebino odgovarja naročnik storitve (oglaševalac).

LOVNE DOBE:

Ur. list, št. 101/17, 9. 2004
in št. 81/14, 11. 2014

Srna

srnjak, lanščak:
1. 5.–31. 10.

srna, mladici obeh spolov:

1. 9.–31. 12.

mladica:

1. 5.–31. 12.

Navadni jelen

jelen:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

telefa:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Damjak

damjak:

16. 8.–31. 12.

košuta:

1. 9.–31. 12.

telefa:

1. 9.–31. 1.

junica, lanščak:

1. 7.–31. 1.

Mufon

oven, lanščaki obeh spolov in

jagnjeta obeh spolov:

1. 8.–28. 2.

ovca:

1. 8.–31. 12.

Gams

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Kozorog

kozel, koza, kozlički obeh spolov,

enoletni obeh spolov:

1. 8.–31. 12.

Divji prašič

merjasec:

1. 1.–31. 12.

svinja:

1. 7.–31. 1.

ozimci in lanščaki obeh spolov:

1. 1.–31. 12.

Poljski zajec

1. 10.–15. 12.

Kuna belica, kuna zlatica

1. 11.–28. 2.

Jazbec

1. 8.–31. 12.

Lisica

1. 7.–15. 3.

Šakal

1. 7.–15. 3.

Rakunasti pes (enok)

1. 8.–31. 3.

Navadni polh

1. 10.–30. 11.

Alpski svizec

1. 9.–30. 10.

Pižmovka

1. 1.–31. 12.

Nutrija

1. 1.–31. 12.

Fazan

1. 9.–28. 2.

Poljska jerebica (gojena)

1. 9.–15. 11.

Raca mlakarica

1. 9.–15. 1.

Šoja

1. 8.–28. 2.

Sraka

1. 8.–28. 2.

Siva vrana

1. 8.–28. 2.

Medved in volk

Po veljavnem Pravilniku in Odločbi o odvzemu osebkov vrst rjavega medveda (*Ursus arctos*) in volka (*Canis lupus*) iz narave

Razmišljanje ob koncu uredniškega mandata

Dr. Arpad Köves,
predsednik Uredniškega odbora
LZS za založništvo in spletne strani

Tako kot se menjavajo letni časi, tako neka-ko tečejo tudi leta in življenje na našem planetu, na katerega človeštvo z vse večjo številčnostjo vedno bolj vpliva. Žal je vpliv vedno bolj negativen na naravo, kar se nam maščuje z vse večjimi temperaturnimi in vremenskimi spremembami, ki vplivajo tudi na divjad. Spremembe so vse prej kot dobre, saj smo priča vedno večjim naravnim ujmam in katastrofam. Ali se človeštvo lahko še spremeni v svojem odnosu do narave, da bi se negativni vplivi začeli

zmanjševati in obračati? Menim da, vendar mora tudi globalno za to obstajati skupna jeklena volja.

Del narave in odnos do nje smo tudi lovci. Naša krovna lovška organizacija, Lovska zveza Slovenije, je opredeljena kot naravovarstvena organizacija. Zato je odnos nas lovcev do narave še kako pomemben! Ali opravičujemo to opredelitev? Ocene o tem osebno niti nočem dajati, vendar menim, da je še veliko možnosti za izboljšavo našega odnosa. Kako je naša krovna lovška organizacija sledila temu odnosu, bomo morali oceniti ob koncu mandata novoizvoljenim predstavnikom in organom Lovske zveze Slovenije.

Veliko dobrega je bilo storjenega, vendar nikoli ne tako dobro, da ne bi moglo biti še boljše. Analizo dela in svoje mnenje ter predloge za izboljšave je za krovno organizacijo predstavil lovski tovariš Goran Šuler v eni prejšnjih številk glasila Lovec, s čimer se lahko strinjamo ali ne, vendar so po moji oceni njegova razmišljanja v veliki meri ustrezna.

Glede na to, da je vse naše delo prostovoljno, so ga izvoljeni predstavniki opravljali profesionalno in zavzeto. To pomeni zavezen in odgovoren odnos do dela, do naše lovske javnosti, ki nam je vsak trenutek nastavljala ogledalo; včasih upravičeno kritično, največkrat pa neupravičeno. Zdajšnji čas merimo z drugačnimi vatli kot nekdanj, saj si vsakdo jemlje pravico kritike, pravico do sodbe, ki pa je lahko zelo krivična. Navadno že vsi vemo vse – a v bistvu ničesar. Brez zadostnih argumentov se prehitro izrekajo sodbe in se krešejo iskre nestrpnosti do naše organizacije, ki bi jo nekateri, če bi le lahko, kar izločili iz prostora in časa. Naš medij je tisto mesto, kjer je predstavljeno in argumentirano naše delo o živalskih habitatih, o varstvu narave in o sobivanju sodobnega človeka z naravo.

Naš cilj je bil uravnovešeno spremljanje medijskih dogodkov iz vse Slovenije. Prispevki naših sodelavcev so prav tako različni, kot je različno tudi dogajanje v naši mali domovini. Vsako območje/regija naše dežele je specifično. Dogodki potekajo nepredvidljivo, življenje gre svojo pot: na eni strani se poslavljajo lovci z bogatimi izkušnjami, zaslugami, prihajajo pa novi, tudi veliko mladih z drugačnimi, sodobnimi, idejami. Vse je treba nekako uskladiti v prave okvire in neke vsa nepredvidljiva dogajanja tudi zabeležiti.

Naš medij mora znati povzeti vse predvidljive in nepredvidljive težnje dogajanj v lovski organizaciji. Tudi na tem področju imamo zveste sodelavce, ki vse marljivo beležijo, s čimer prispevajo k ustvarjanju kakovostnih in uravnovešenih medijskih teženj za sedanjost in prihodnost.

Konec leta se končuje štiriletni mandat vsem izvoljenim organom in predstavnikom LZS. Spet bodo volitve predsednika LZS, članov UO, NO, razsodišča. Tako kot pred štirimi leti bomo tudi letos namenili nekaj prostora za predstavitev programov novih predsedniških kandidatov. V reviji Lovec bomo predstavili povzetke predsedniških programov, v celoti pa bodo objavljeni na spletnih straneh LZS. Prispevke bo treba pripraviti do začetka oktobra, da bodo lahko objavljeni v novembrski številki revije Lovec.

Ker nič ni večno, tudi mandati niso; tako se letos končuje tudi omenjeno obdobje članom uredniškega odbora glasila Lovec, Zlatorogove in Strokovne knjižnice ter spletnih strani LZS. Kot še predsednik omenjenega odbora ne želim ocenjevati našega dela, lahko ga ocenijo le bralci in člani naših lovskih organizacij. Delati smo želeli čim pregledneje, neodvisno in biti časovno čim bolj aktualni pri izdajanju revije Lovec kot mesečnika, prav tako tudi na področju knjižnega programa. Žal nam zadnja leta krojijo velike težave glede financiranja revije in izdaje knjig Zlatorogove knjižnice, saj se cene tiska, repromaterialov in storitev (še posebno npr. poštne storitve) neprestano povečujejo. Zadeve še zdaleč niso preproste, vendar smo s pomočjo vodstva, skupnih služb in organov LZS (komisij in UO LZS) le nekako premoščali težavno problematiko, ne da bi posegli v povečanje članarine za našo krovno lovsko organizacijo.

Glede nadaljnega dela na področju založništva bodo še zdajšnji člani uredništva zaradi kontinuitete dela pripravili program dela za prihodnje leto, in sicer za področje izdajanja glasila Lovec pa tudi za področje izdajanja knjig Zlatorogove in Strokovne knjižnice. Za revijo Lovec ne bomo predlagali velikih sprememb, saj menimo, da je v vsebinsko dobro zasnovana, kar pa ne pomeni, da ni prostora za morebitne izboljšave in spremembe. Za to bodo poskrbeli novoizvoljeni predsednik in člani uredniškega odbora. Menim, da mora biti revija še naprej zanimiva in poučna za slehernega lovca, ljubitelja lovstva in narave, da bo njena vsebina na primerni informativni in strokovni ravni ter da bo omogočala demokratično izmenjavo različnosti mnenj. Žal je njen obseg dokaj omejen, zato si bo treba pomagati z dopolnilnimi objavami na spletnih straneh LZS.

Glede na to, da se nam počasi končuje mandat, mi dovolite, da se za zavzeto delo in sodelovanje že zdaj zahvalim vsem zdajšnjim in nekdanjim članom uredništva v obdobju mojega predsedovanja, prav posebno še odgovorni urednici Jasni Kovačič Siuka in dolgoletnemu uredniku Borisu Leskovcu, ki je v času odsotnosti urednice vršilec dolžnosti odgovornega urednika.

»Menim, da mora biti revija še naprej zanimiva in poučna za slehernega lovca, ljubitelja lovstva in narave, da bo njena vsebina na primerni informativni in strokovni ravni ter prav tako, da bo omogočala demokratično izmenjavo različnosti mnenj.«

Predsednikov pogled

Poletni meseci na žalost niso minili mirno. Po začetni poletni uverturi smo v času kislih kumaric oziroma nutrij, kot poletnega problema št. 1, kmalu vsi skupaj doživeli hladen tuš. Kar nekaj časa je trajalo, da smo od novinarskih konferenc Krajinskega parka Ljubljansko barje oziroma za to poklicanih predstavnikov resornega ministrstva prišli do lovcev. Posameznice so problem tujerodnih invazivnih vrst želele naprtiti lovcem oziroma ga izkoristiti za razpravo o upravičenosti lova. Seveda ni manjkalo pozivov, naj lovci ne lovimo invazivnih vrst in naj ignoriramo odločbo. Verjetno je večini prebivalcev Slovenije jasno, da invazivne vrste niso ključni problem države, kljub temu pa je država poklicana, da ga bo rešila in da bomo lovci pri tem sodelovali – ali pa tudi ne – kakor želijo. Glede na to, da raznoraznim organizacijam država namenja milijone, je prav, da znamo tudi lovci ovrednotiti svoje delo in predvsem zahtevamo povrnitev stroškov. Ne zahtevamo veliko oziroma bo državo stalo bistveno manj, kot če bo zgrajeno zavetišče za tujerodne invazivne vrste (neumnost brez primere, če gledamo iz perspektive usmeritev EU!). Trajnostno upravljanje z divjadjo terja veliko dela in predvsem znanja. A žal tu nikakor ne gre za zavračanje zaupanja; ko zmanjka argumentov, je pač edini način, za nekatere pa že kar pravilo, kako žaliti lovce. Vendar se vse bolj kaže, kdo ima ustrezno integriteto in kdo ne! Še večja težava je, da če komu kaj rečeš, so potem vsi užaljeni, pa sami trosijo neumnosti. Zato četudi ni argumentov, se piše ali govori o korupciji, četudi ne veš, kaj to sploh je!

V Slovenijo so nutrijo pripeljali pred nekaj desetletji za rejo in krzno. Ker je pobegnila, je postala divjad (to je naredila Vlada RS). Zdaj zanjo veljajo posebna pravila, še vedno pa je ena od najbolj invazivnih tujerodnih vrst glodavcev. Lovci smo pripravljeni sodelovati pri odstranjevanju invazivnih vrst, a bo morala tudi oblast spremeniti odnos do našega dela. Sicer pa bodo državni organi morali poročati komisiji EU, kaj smo v Sloveniji naredili na področju odstranjevanja invazivnih vrst.

Zato naj še enkrat napišem, kar sem že javno povedal, da lahko država ustanovi zavetišče tudi za nutrije, le prej jih mora črtati s spiska vrst, ki so divjad. Dejstvo pa ostane, da so tujerodne invazivne vrste težava Evrope – in s tem tudi težava Slovenije. Evropa je izoblikovala priporočila, kako ravnati z invazivnimi vrstami in temu bo morala slej kot prej slediti tudi slovenska vlada. Če pa sledimo Trstu, lahko vlada umakne nutrijo s seznama divjadi in jo bo lahko lovil vsakdo. Ne more pa je umakniti s seznama invazivnih vrst! Če gremo po vzoru Trsta, bomo rešitev prenesli na posameznike, ki jim nutrije povzročajo gospodarsko škodo. Prav bi bilo, da v takšnem primeru država oškodovancem povrne stroške za škodo.

Za naša društva pa je veliko pomembnejše, da se nam vrne odvzeta zemljišča, za katere imamo vsa dokazila,

Mag. Lado Bradač,
predsednik Lovaške zveze
Slovenije

da smo jih člani društev pošteno plačali prejšnjim lastnikom. Žal je le v Sloveniji mogoče, da brez odškodnine odvzamejo zemljišča. Nekateri so ta zemljišča uspeli vpisati v zemljiško knjigo. Kot kaže, pa ne velja več zaupati niti v zemljiško knjigo. Ali ponovno potrebujemo kraljico Marijo Terezijo, da bi spet naredila red. Vsako društvo je zemljišča kupilo zato, da bi uresničevalo naloge svojega društva. Preprosto je uredilo travnik, krmno njivo, remizo ali jaso, kjer se lahko divjad in druge prostoživeče živali v miru prehranjujejo ipd. Ne glede na to, da smo pošteno plačali, ni poštenja na strani države, da bi nam to vrnila! Ne, samo črtali so predlog iz osnutka sprememb lovskega zakona, a o tem

zagotovo še nismo rekli zadnje besede!

Ker se kopičijo tudi vprašanja, kje bo lovski sejem naslednje leto, naj zapišem: naslednje leto bo lovski sejem LOV v Gornji Radgoni. Programski svet oziroma vse priprave potekajo v tej smeri! Celjski sejem je bil izjemno uspešen, vendar smo letos že povedali, da se bo Lovaška zveza leta 2024 predstavila na sejmu v Gornji Radgoni. Slovenija je premajhna, da bi v istem letu na dveh koncih gostili lovski sejem. Niti ne moremo pripraviti samostojnega sejma, ker mora biti povezan z ribiči, gozdarji, zdravo prehrano in še kaj moramo dodati, da je tudi uspešen. Ob tem se moramo zavedati, da je lovski sejem nastal v Gornji Radgoni, zato moramo ohraniti in spoštovati tradicijo, da je vsako drugo leto v Gornji Radgoni!

Naj ob koncu omenim še ogromno škodo, ki smo jo doživeli ob zadnjih poplavih. Seveda so človeška življenja neprecenljiva in sanacija škode je zdaj na prvem mestu. Toda poplave so prizadele tudi okolje in povzročile nemalo izgub med divjadjo. V loviščih zdaj še težko ocenimo, koliko je izgub; lahko jih bomo ovrednotili šele po tem, ko bomo v jeseni ocenjevali stalež divjadi. Zagotovo bo treba primerno zmanjšati odstrel. Na poplavljenih območjih je prenekateri lovec utrpel škodo. Vsi skušamo pomagati po svojih močeh. Videl in slišal sem že, kako lovci pomagajo svojim lovskim tovarišem. Žal pa je škoda tolikšna, da vsekakor presega naše zmožnosti. Nekaj pa vendar lahko naredimo. Zato je UO LZS na zadnji seji sprejel sklep, da doslej neporabljena sredstva za delo komisij in organizacijo namenimo za Zeleni sklad. Pozvali bomo tudi vse lovske družine oziroma vse naše članice za donacijo, da bi tako zbrali najnujnejša sredstva za pomoč. Odprt bo poseben račun, da bo natančno zabeleženo, koliko smo zbrali in kdo je prispeval. Odbor Zelenega sklada bo na podlagi prejetih prošenj sredstva razdelil v skladu z obstoječim veljavnim pravilnikom.

Žal je narava s poplavami pokazala svojo neizmerno moč in kako nebogljeni smo posamezniki v primerjavi z njo in pred nami je veliko dela. Zagotovo pa je tudi čas za razmislek o sistemskih ukrepih na pravih področjih in na ustrezen način.

Foto: Boris Leskovic

KOGA ŠČITI MKGP Z MINISTRICO IRENO ŠINKO NA ČELU – VOLKOVE ALI KMETE?

DNEVNIK, 19. 7. 2023, in DELO, 20. 7. 2023 (Branko Tomažič) – Že več let kmetje in kmetijske organizacije opozarjamo, da se volk prehitro razmnožuje in se širi po vsej Sloveniji, tudi na območja, kjer ga prej nikoli ni bilo. V Državnem svetu Republike Slovenije so potekali posveti, na to temo se je večkrat sestala Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, enkrat celo skupaj s Komisijo za lokalno samoupravo in regionalni razvoj. Vsakič znova smo opozorili, da je volkov preveč, da je nujno treba zmanjšati populacijo in omejiti območje volka, a vse zaman. Z Ministrstva za okolje in prostor RS smo vedno znova prejeli odgovor, da tako mora biti, ker pač moramo spoštovati Bernsko deklaracijo, da volk mora živeti prosto in ga ne smemo odvzeti iz okolja. V vmesnem času je prišlo celo tako daleč, da je volk zaradi prenamnoženosti ogrozil ne le živino, ampak tudi lastnika, kmeta. Menim, da je zaklinjanje Ministrstva za okolje, da tako pač mora biti, sprevržena laž in zavajanje javnosti, namen pa je služenje denarja, ki ga za volko-

ve namenja Bruselj. V Bernski deklaraciji, ki smo jo podpisali, ne piše, da se mora volk širiti po vsej Sloveniji, in ne o tem, da moramo iz 25 volkov, kolikor smo jih imeli takrat, priti na število 150 ali celo več, ampak piše, da je volk v ugodnem stanju, če številčnost ne pade pod 25. Ravno tako velja za medveda. Zakaj politika, strokovnjaki, kmetijske organizacije in celo MKGP dopuščamo nekaj posameznikom, da z vztrajanjem pri svojem škodujejo podeželju in kmetu, posledično pa tudi sleherni državljanke in državljanu?

PROTI POBOJU NUTRIJ S SKORAJ 25.000 PODPISI: »IZTREBLJANJE NI REŠITEV«

Www.n1info.si.novice, 24. 7. 2023 – Društva za zaščito živali so ministrstvu za kmetijstvo predala skoraj 25 tisoč podpisov proti poboju nutrij. »Podpisi so dokaz, da pomemben del slovenske javnosti ne podpira nasilnih kratkoročnih rešitev za probleme sobivanja z živimi bitji v Sloveniji,« je ob predaji poudarila Nevenka Lukić Rojšek, predstavnica organizacije Alpe Adria Green. »Iztrebljanje ni rešitev, ampak je problem samo po sebi, saj utrjuje prepričanje,

da lahko človek z nasiljem ohranja svoj dominantni položaj izkoriščevalca narave,« meni nevladnica. Predaje podpisov se je udeležila tudi Tina Gaber, sicer partnerka premierja Roberta Goloba. »Pred javnostjo želimo oddati več kot 24 tisoč podpisov posameznikov, nasprotnikov celovitega poboja nutrij. Podpisi so dokaz, da pomemben del slovenske javnosti ne podpira nasilnih kratkoročnih rešitev za probleme sobivanja z živimi bitji v Sloveniji,« je ob predaji podpisov poudarila Nevenka Lukić Rojšek, predstavnica organizacije Alpe Adria Green.

DRŽAVNA LOVIŠČA BODO PRENESLI NA NOVI JAVNI ZAVOD – LOVCEM NE BODO VRNILI ZEMLJE

DNEVNIK, 20. 7. 2023 (Tajana Pihler) – Državna lovišča, ki organizacijsko sodijo v Zavod za gozdove Slovenije in bi jih mnogi ukinili, namerava Vlada prenesti na novoustanovljeni javni zavod. Če bo predlog novele zakona o divjadi in lovstvu sprejet v predlagani obliki, se bo to zgodilo 1. julija prihodnje leto. Glavni cilj ustanovitve novega JZ naj bi bila dosledna ločitev načrtovanja upravljanja divjadi od izvajanja nalog pod pogoji javne službe s

področja trajnostnega gospodarjenja z divjadjo v vseh LPN. V Vladi so prepričani, da bo novi JZ učinkoviteje upravljal LPN. Iz zadnjega finančnega poročila ZGS izhaja, da je lani deset LPN ustvarilo skoraj 100.000,00 evrov izgube (leta 2021 blizu 320.000,00 evrov). Pozitivno so poslovali zgolj v TNP. Skupaj so imela LPN nekaj manj kot 2,8 milijona evrov prihodkov, glavnino denarja, blizu 2,4 milijona evrov, so zaslužila z lovskim turizmom in prodajo divjačine. Predlog novele zakona o divjadi in lovstvu se je 13. julija pojavil tako med vladnimi gradivi kot na spletni strani e-demokracije. Toda zakonska predloga se vsebinsko precej razlikujeta: tisti na vladni strani ima tudi 60 strani več. V nasprotju z različico, objavljeno na e-domokraciji, tudi ne vsebuje prehodne določbe, s katero je nameravalo kmetijsko ministrstvo lovskim družinam in LZS vrniti kmetijska zemljišča in gozdove, ki so jih morale kot nekdanjo družbeno lastnino prenesti na sklad kmetijskih zemljišč in gozdov. Če bi Vlada ustregla lovcem, bi moral sklad zemljišča kasneje vrniti tudi ribiškim družinam, planinskim in turističnim društvom. Očitno so se odločevalci tega ustrašili in so iz zakonske različice, ki je v vladni obravnavi, črtali vse, kar se nanaša na prenos zemljišč na lovske družine.

SRHLJIVKA NA AVTOCESTI: EDEN SE JE ZALETEL V DIVJA PRAŠIČA, DRUGI SE JE PREVRNIL, KO SE JE NESREČI IZOGIBAL

SLOVENSKE NOVICE, 28. 7. 2023 (A. L.) – 28. julija ob 0.50 je na avtocestnem odseku Razdrto–Postojna pri naselju Hruševje, Občina Postojna, osebno vozilo trčilo v divja prašiča. Drugo vozilo se je ob izogibanju nesreči prevrnilo na streho.

PROBLEMATIKA PREVELIKE ŠTEVILČNOSTI ZVERI

KMEČKI GLAS, 21. 7. 2023 (Bernarda Prodnik) – Sobivanje volka in človeka v naših krajih nima prihodnosti. Volk sodi v divjino, stran od poseljenih območij, kjer lahko nemoteno opravlja svojo funkcijo plenilca in uravnava populacije tam živečih živali. Prostor, ki ga že stoletja poseljujejo prebivalci, planine pa s pašo ohranjajo naše ovce, naj ohranja svoj značaj, ki pušča planine žive in prispeva k dobrobiti podeželskega prebivalstva. V občini Solčava imamo skoraj 80 % zavarovanega območja različnih režimov varovanja. Ko prebivalci potrebujemo naravovarstvena soglasja za investicije, jih je izjemno težko pridobiti. Po drugi strani pa smo priča navalu dnevnih turistov in vse pogostejšega kršenja »zelenih pravil« obnašanja v naravnem okolju. Za prebivalce kraja je postal izredno moteč pogrom motoristov po cesti čez Pavličevo sedlo. Vsak konec tedna jih je več, kajti to slikovito cesto oglašujejo kot eno najlepših cest v Alpah za motoriste. Za prebivalce je postalo moteče neprestano bobnenje nepreglednih kolon. Tudi kolesarjev, ki se znajdejo med motoristi, avtomobili, tovornjaki z lesom, avtobusi, pešci ... Divjega parkiranja avtomobila je vse več. Kako bomo poskrbeli za varnost kolesarjev, ker ni kolesarske steze, ki postaja prepotrebna? Vse več je pohodništva po brezpotjih in se celo oglašuje. Vse več je nabiralništva v gozdovih. Ni več mirnih con za prostoživeče živali. Kje so naravovarstvene službe? Kot majhna podeželska občina nimamo dovolj finančnih sredstev, da bi okrepili naravovarstveni nadzor ne le v Krajinskem parku

Logarska dolina, ampak na celotnem območju občine. Sredstva, ki bi bila namenjena učinkovitemu nadzoru, bi bila v primerjavi s sredstvi, ki so namenjena širitvi zveri, relativno majhna, a nam jih država ne zagotavlja. Država je naravo zaščitila, hkrati pa ne zagotavlja namenskih sredstev za njeno varovanje v primeru tako množičnega pritiska na zavarovana območja.

TINA GABER Z IZJAVAMI O ODLOVU NUTRIJ RAZBURILA JAVNOST

STA, 27. 7. 2023 – Tina Gaber, sicer partnerka premierja dr. Roberta Goloba, že nekaj dni razburja z izjavami o odlovu nutrij. Med drugim se je obregnila ob študijo ljubljanske biotehniške fakultete o naravovarstveni problematiki nutrije in pižmovke na Ljubljanskem barju, ki da namiguje na sistemsko korupcijo. Prizadeta se čuti stroka, ogor-

čen je del javnosti. Predsednik Lovske zveze Slovenije mag. Lado Bradač je izpostavil, da gredo nutrije čez enako bolečino in stres ne glede na to, ali se jo omami ali ustrelji. »Zagovarjanje takšnega stališča je brez osnove,« je komentiral v povezavi s peticijo. Po Bradačevih besedah pa ni pozabiti niti na same težave glede logistike. »Na Barju je na desetisoče nutrij,« je pojasnil in dodal, da se ob tem poraja vprašanje, kako bi sploh vse nutrije polovili, nato sterilizirali in vrnili v okolje. V Lovski zvezi Slovenije navedbe Tine Gaber ostro zavračajo in ji vračajo žogico, da »premierjeva partnerka očitno ne ve, kaj korupcija sploh pomeni«. O njenem videu so že 25. 7. 2023 obširno poročali tudi portal www.ninfo.si, DELO, VEČER in DNEVNIK. »Izjava v videu se mi zdi žaljiva na osebni, strokovni in institucionalni ravni,« je dr. Hubert Potočnik z Biotehniške fakultete za Dnevnik komentiral video vplivnice Tine Gaber, v katerem odgovornost za izlov nutrij pripisuje projektni nalogi, ki jo je dr. Potočnik pripravil o

naravovarstvenem vplivu nutrije na okolje.

KDO BO ZBIRAL PODPISE PROTI UNIČEVANJU NAŠE MALE DIVJADI?

DNEVNIK, 28. 7. 2023, (Branke Praznik) – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ki je pravzaprav najbolj odgovorno za gozdove in lovstvo, nima jasnih načrtov za zaščito male divjadi oziroma so načrti očitno samo na papirju. Deloma naloge skladno z zakonom o divjadi in lovstvu prepušča lovskim družinam in njihovi zvezi, ki pa v povezavi in v praksi z malo divjadjo nimajo nikakršnih pristojnosti. Je pa koncesionarjem (lovskim družinam) med drugim naloženo, da morajo opravljati (eksekutorski) odstrel medvedov, volkov in šakalov. Domnevam, da jim bo takšna naloga »dodeljena« tudi v povezavi z »odvzemom« nutrij.

Pripravi: dr. Marjan Toš

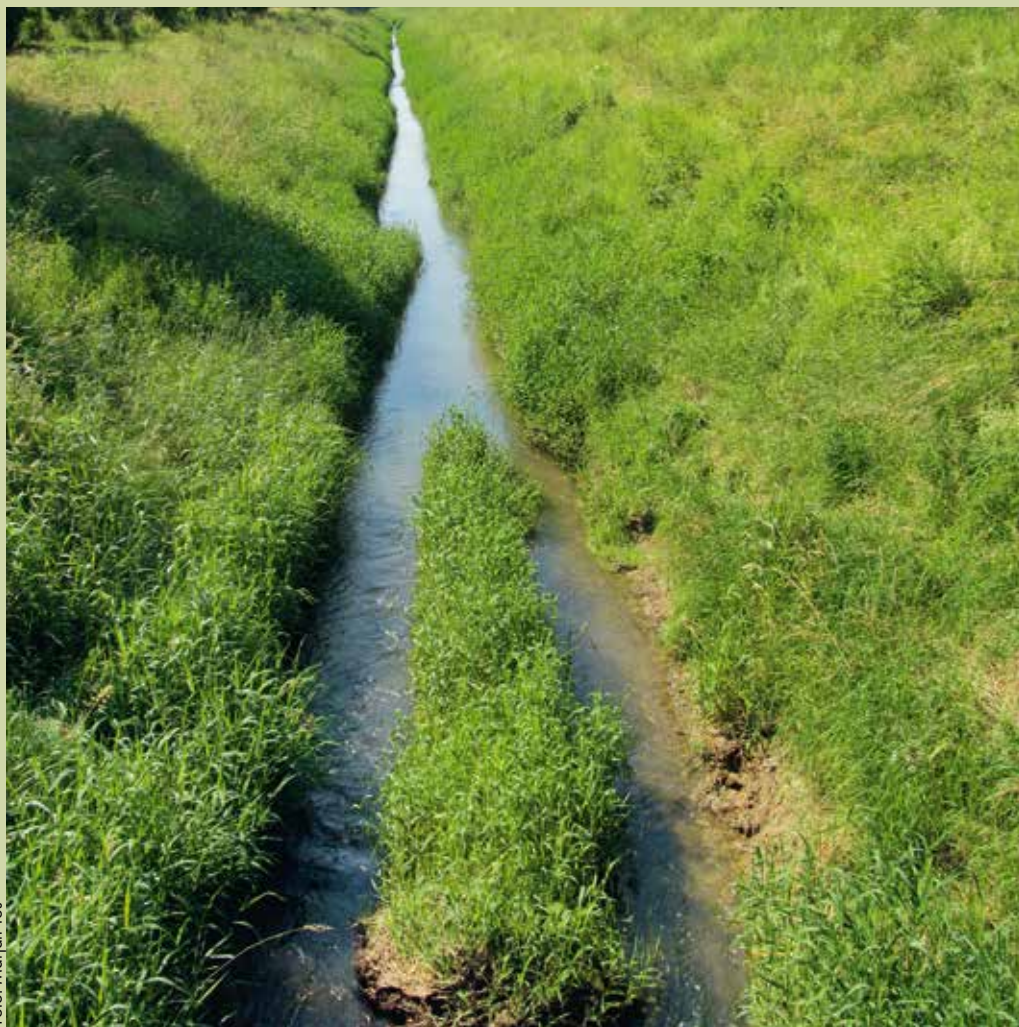

Foto: Marjan Toš

Ena redkih oaz za malo divjad v Pesniški dolini v Sp. Verjanah v Slov. goricah

ZDAJ PA ZARES!

Vzorčenje genetskih vzorcev medvedov se je začelo s septembrom.

V poletni, 7–8, številki Lovca smo napovedali, da bomo letos ponovno ocenjevali številčnost medvedov s pomočjo neinvazivnega genetskega vzorčenja in podrobneje predstavili študijo. Poletje nas počasi zapušča, september je tukaj, medvedi pa bodo v jesenskem obilju kmalu začeli nabirati zalogo tolsče za zimo. Čas je, da začnemo z zbiranjem vzorcev!

Pomladanske in poletne priprave

Da bi lahko začeli z vzorčenjem, je bilo potrebno kar nekaj dela, tako da v letošnji poletni vročini nismo prav dosti počivali. Že v maju smo začeli pripravljati material za vzorčenje: pisanje navodil, oblikovanje, tisk, priprava kemikalij, lepljenje, pakiranje ... Tako smo pripravili 7500 kompletov za pobiranje vzorca in jih spakirali v 2500 paketov za vzorčenje. Konec julija in v avgustu smo ves material razdelili lovskim družinam in delavcem Zavoda za gozdove Slovenije na območju medveda, ob tem pa smo imeli tudi trinajst predavanj, kjer smo predstavili letošnje vzorčenje. Tako je s septembrom vse nared, da se akcija začne.

Zakaj jesen?

V slabih dvajsetih letih, odkar pri nas uporabljamo genetske vzorce za proučevanje medvedov, smo se kar precej naučili. Ena od prvih lekcij, ki smo jih dobili že v »pilotski« študiji v letih 2004 in 2005, je, da je treba vzorce medvedov zbirati jeseni.

Prvi razlog za to so medvedi sami.

Jeseni se začnejo pripravljati na zimo in se trudijo čim več jesti, ob obilici hrane v naravi pa se jim zmanjšajo tudi območja gibanja. Bolj kot so medvedi pri miru in manj kot odhajajo čez mejo območja vzorčenja, natančneje lahko ocenimo njihovo številčnost. Ko več »papajo«, več tudi »kakajo«, tako da je tudi lažje najti vzorce kot v drugih delih leta.

Drugi, nekoliko manj intuitiven razlog pa je kakovostna DNA v iztrebkih. Jeseni je največja uspešnost genotipizacije – iz več vzorcev bomo lahko dobili uporabne rezultate. Razlika glede na pomlad in poletje je znatna. Pravega razloga za to ne poznamo, predvidevamo pa, da gre za kombinacijo vremenskih razmer in prehrane.

Kakorkoli obrnemo, če je le mogoče, moramo medvede vzorčiti jeseni.

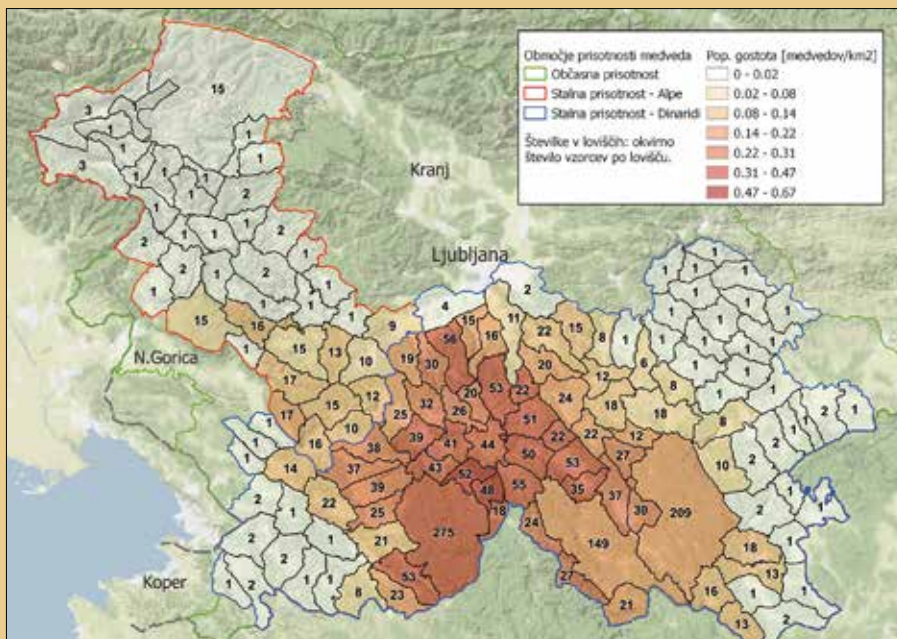
Kako smo pripravili raziskavo

Z genetiko lahko prepoznamo posamezne medvede (individualno) iz njihovih iztrebkov, tako da bomo lahko preprosto prešteli, koliko različnih medvedov bomo

zaznali v študiji. Ampak to je zgolj najmanjša številčnost; da bi ocenili, koliko je dejansko medvedov v naravi, moramo oceniti tudi, koliko medvedov smo v študiji zgrešili. Pri tem priskočita na pomoč statistika in matematično modeliranje. Da pa bi lahko ta orodja učinkovito uporabili, je treba vzorce zbrati na ustrezen način.

Prvi ključen pogoj je, da mora biti »napor« vzorčenja, to pomeni število ljudi, ki zbira vzorce, približno enakomeren po celotnem območju vzorčenja. To poskušamo zagotoviti tako, da smo količino materiala za vzorčenje, ki smo ga dali vsaki lovski družini, prilagodili površini gozda in drugim naravnim površinam v njej in ne količinam vzorcev, ki jih pričakujemo od posamezne lovske družine. Tako bo morda koga presenetilo, da so tudi lovske družine, ki imajo malo medvedov, dobile precej materiala za

S septembrom se je začelo genetsko vzorčenje medvedov in spet imamo priložnost postaviti dober temelj upravljanju s to vrsto, potrebujemo pa vašo pomoč. Če se želite pridružiti, lahko material za zbiranje vzorcev dobite pri vaši lovski družini. Če ga iz kakršnega koli razloga niste dobili, se nam javite in vam bomo material poslali. E-pošta: medvedi@zgs.si; telefon: 01/470-00-50.

Okvirno število vzorcev, ki bi jih bilo treba zbrati v posameznem lovišču glede na modelsko ocenjeno številčnost in populacijske gostote. Dejansko število zbranih vzorcev v lovišču bo odvisno od prisotnosti medvedov in napora, vloženega v vzorčenje.

vzorčenje. Tudi če se v vašem lovišču pojavlja en sam medved, pa še on občasno, je pomembno, da njegove vzorce išče podobno število ljudi kot v loviščih, kjer je medvedov ogromno – da imamo približno enakomeren napor vzorčenja. Brez tega matematično modeliranje ne deluje. Da pa ne bi bili preveč razsipni, smo količino kompletov za odvzem vzorca v vsakem paketu prilagodili glede na ocenjene populacijske gostote medvedov v posameznem lovišču.

Drugi ključen dejavnik je dovolj zbranih vzorcev. Če bo vzorec dovolj, potem tudi razlike v intenzivnosti vzorčenja med posameznimi območji ne bodo pomembne, rezultati pa bodo vrhunski. V študiji imamo cilj zbrati in analizirati 2500 vzorcev. Z vašo pomočjo nam bo to uspelo!

Novost v letošnji študiji pa je, da bomo poskušali vsaj približno beležiti tudi »napor«, torej koliko energije in kje jo ljudje vlagajo v iskanje vzorcev. Tako kot vse drugo se razvijajo tudi matematične metode za ocenjevanje številčnosti, novi načini pa omogočajo vključevanje prostorskih podatkov o vzorčenju v modele za ocenjevanje številčnosti in s tem zanesljivejša ocene. Zato boste pri prevzemanju materiala za vzorčenje dobili tudi nekaj vprašanj, kako intenzivno nameravate sodelovati, kar bomo kasneje uporabili pri analizah za boljše uravnoteženje modelov.

Kako sodelovati?

Potrudili smo se, da je sodelovanje kolikor mogoče preprosto. Material za vzorčenje smo razdelili prisotnim na predavanjih (gospodarjem oziroma drugim predstavnikom lovskih druženj), ki so ga nadalje razdelili zainteresiranim lovcem

Material za vzorčenje. Vsak sodelujoči prejme tak paket, v katerem je vse, kar potrebujete za sodelovanje v študiji: navodila, kompleti za odvzem vzorcev in kuverte za pošiljanje vzorcev v laboratorij. Poština je plačana, tako da kuverto z vzorcem samo vržete v poštni nabiralnik.

v svoji lovski družini. Če materiala za vzorčenje niste prejeli od predstavnika vaše lovske družine in želite sodelovati pri monitoringu, se nam javite in poslali vam bomo dodatne pakete (e-pošta: medvedi@zgs.si; telefon: 01/470-00-50). V paketu je vse, kar potrebujete: podrobna navodila, material za odvzem vzorca in prednaslovljene kuverte, s katerimi boste lahko vzorce poslali v laboratorij. Kompleti za vzorčenje so majhni in si lahko brez težave katerega spravite v žep ali nahrbtnik, da ne boste brez, ko boste v gozdu naleteli na medvedovo »vizitko«. Odvzem vzorca z vatirancem je zdaj tudi precej preprostejši in hitrejši kot prej. Ko pa boste pošiljali

prvi vzorec, ne pozabite označiti vaše konfekcijske številke, da vam bomo lahko poslali projektno majico.

Za konec ... začnemo!

Vzorčenje že poteka in bo trajalo do konca leta 2023. Veseli bomo, če se nam boste pridružili, če pa ste že prevzeli material, ga ne pozabite vzeti s sabo v lovišče.

Upravljanje rjavega medveda je pod izrednim pritiskom, vse odločitve pod drobnogledom javnosti in vir neskončnih debat, prerekanj, v zadnjih letih pa tudi tožb. Po drugi strani pa je populacijo medveda pri nas treba upravljati in le z zanesljivimi podatki o dejanskem stanju populacije lahko postavimo upravljanje na trdne znanstvene temelje. Pri tem resnično potrebujemo vašo pomoč.

**Tomaž Skrbinšek, Matej Bartol,
Rok Černe, Tilen Hvala,
Klemen Jerina, Marjeta Konec,
Aleksandra Majič Skrbinšek,
Gregor Simčič**

Monitoring medvedov 2023 financira Ministrstvo za naravne vire in prostor.

QR koda: video postopek odvzema genetskega vzorca medvedjega iztrebka

RISI V SLOVENSKIH DINARIDIH

Glavni namen projekta LIFE Lynx je rešiti obstoječo populacijo risov v Dinaridih in jugovzhodnih Alpah pred ponovnim izumrtjem. To želimo doseči z zmanjševanjem stopnje sorodnosti risov v Dinarskem gorstvu, kar terja preselitve risov s Karpatov. Za dolgoročno ohranitev risa in izboljšanje povezav v alpskem prostoru smo rise doselili tudi v slovenske Alpe. Od leta 2019 smo v projektu LIFE Lynx s Karpatov Slovaške in Romunije preselili 18 risov, od tega šest v Dinarsko gorstvo Slovenije. Vse smo po izpustu v novo okolje spremljali s pomočjo telemetrije GPS, ki nas seznaja, kje v Sloveniji so za rise primerna območja in kako se vedejo v nekaterih ključnih obdobjih svojega življenja, kot je čas paritve. Telemetrično spremljamo tudi posamezne »domače« rise, obenem pa z avtomatskimi kamerami (fotopastmi) in genetskimi vzorci pridobivamo različne podatke o vseh risih, vključno s potomci doseljenih. V članku predstavljamo najnovejše informacije o risih v slovenskih Dinaridih, njihovih teritorijih, paritvenih ekskurzijah in sorodstvenih odnosih.

Risi na Kočevskem

Goru je bil prvi doseljeni ris. Pripeljali so ga iz Romunije in ga leta 2019 spustili v dinarske gozdove iz prilagoditvene obore v lovišču Loški Potok. Od izpusta je vsako leto zaplodil vsaj eno leglo mladičev, kar pomeni, da zelo uspešno »širi« svoje gene. Svoj 215 km² velik teritorij je ustvaril na ribniški Mali gori, v letu 2022 pa ga je razširil še proti severnemu delu Kočevskega roga. Teritorij si deli z domačo risinjo (Tejo), ki smo jo med letoma 2019 in 2020 spremljali s telemetrično ovratnico, še vedno pa jo redno spremljamo na avtomatskih kamerah. Teja in Goru sta imela skupno potrjena štiri legla mladičev, ki so jih posnele avtomatske kamere, nameščene v loviščih Struge, Ribnica, Kočevje, Velike Poljane in Suha krajina ter LPN Žitna gora. Vsako pomlad se je Goru odpravil na t. i. paritvene ekskurzije v želji po parjenju še z drugimi samicami, in sicer na širše območje Mokrca, Snežniškega masiva in celo Gorskega kotarja.

S telemetričnimi ovratnicami nam je uspelo opremiti kar štiri potomce Goruja in

Teje iz treh različnih legel, kar pomeni, da smo jih lahko natančno spremljali na njihovi poti v osamosvajanje. Prva potomka, risinja Mala (leglo 2019), je bila nazadnje prisotna na območju Suhe krajine, vendar je po letu 2020 ne zaznavamo več. Niko (leglo 2020) je svoj teritorij iskal med Dolenjskimi Toplicami in Jezeranami na Hrvaškem in v tem času vzpostavil več kratkotrajnih prehodnih domačih okolišev, tudi v Sloveniji. Njegove zadnje lokacije, preden mu je odpadla ovratnica, smo zaznali na območju Okrugljaka na Hrvaškem. Potem smo ga s pomočjo fotopasti po značilnem vzorcu kožuha zaznali na območju Poljanske gore. Njegovo sorojenko redno spremljamo prek avtomatskih kamer, in sicer na severozahodnem delu Male gore in na območju Suhe krajine. Dve risinji, Valentino in Nežo (leglo 2021), smo za namen telemetrije ujeli zgolj v nekajurnem razmaku. Neža se je osamosvojila precej hitro, medtem ko

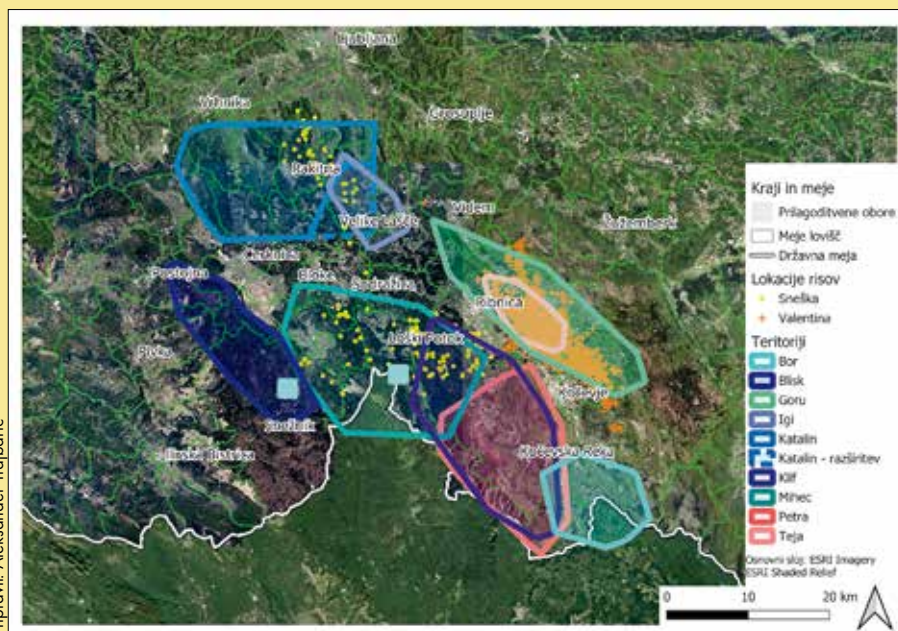
Člani projektne skupine LIFE Lynx se zahvaljujemo vsem lovcom, ki so sodelovali pri izpuščanju doseljenih risov, odlovih za namene telemetrije, spremljanju populacije prek sistematičnega monitoringa z avtomatskimi kamerami, in vsem, ki so nam posredovali kakršno koli koristno informacijo, fotografije ali genetske vzorce.

Slika 1: Potomec tretjega legla Goruja in Teje; Valentinin in Nežin brat, fotografiran na območju Stojne.

je Valentina z mamo ostala dlje in se je pogosto hranila na ostankih plena, ko se je njena mama že nehala hraniti z njimi. Valentinina zakasnjena pot v osamosvojitve jo je vodila proti Kočevju, kjer se zadržujeta njej nesorodni risji samci. Po drugi strani pa je Neža žal »zaslovela« zaradi izginotja oziroma najdbe njene prerezane telemetrične ovratnice in krvi, ki je potrdila njeno genetsko identiteto, in je do danes predmet preiskave suma nezakonitega uboja. Tretjega risa iz legla pa smo letos kot močnega odraslega samca s pomočjo fotopasti zaznali na območju Stojne nad Kočevjem (**slika 1**), kjer živi vsaj še ena domača teritorialna samica. Kmalu torej lahko pričakujemo že drugo generacijo potomcev doseljenih risov, kar pomeni nadaljevanje uspešnega prenosa novih genov v dinarski del risje populacije.

S telemetričnimi ovratnicami smo na Kočevskem, natančneje na območju med dolino reke Kolpe, Goteniško goro in ribniško Veliko goro, opremili še en risji par: samico Petro in samca Klifa. Oba sta domača risa in imata večje teritorije kot risi na Mali gori; obvladujeta območje od 200 do 300 km². Iz telemetričnih podatkov smo lahko ugotovili, da sta se med paritveno sezono večkrat hranila na istem plenu, nekajkrat pa sta se srečala tudi zunaj paritvene sezone, čeprav je ris samotarska vrsta in tako vedenje ni pogosto. Pri spremljanju kotitve smo opazili zanimive medletne razlike v velikosti legel. V rekordnem letu 2021, ko smo v Sloveniji skupno našli 15 risjih mladičev, je imela Petra leglo s kar štirimi mladiči. Leto za tem mladičev sploh ni skotila, čeprav se je parila s Klifom, letos pa je ponovno skotila dva mladiča, katerih preživetje bomo spremljali v prihodnje. Eden izmed mladičev (Bor) iz legla v

Slika 2: Karta območij gibanj in teritorijev risov v slovenskih Dinaridih

letu 2021, ki smo ga prav tako odlovili in ga spremljamo s pomočjo telemetrije, je ostal na Kočevskem, in sicer se je naselil na območju nad dolino reke Kolpe pri Kostelu (**slika 2**).

Na meji med Kočevsko in Notranjsko prebiva najstarejši nam znani slovenski ris, Mihec. Njega smo leta 2010 kot osem mesečnika odlovili na južnem delu Snežniške planote, v naslednjem letu pa se je osamosvojil in vzpostavil teritorij na območju severnih Javornikov. Deset let zatem smo ga v okviru projekta LIFE Lynx ponovno opremili z ovratnico na ribniški Veliki gori (LPN Kočevsko), podatki pa so razkrili razsežnost njegovega 343 km² velikega teritorija, ki sega vse od Loške doline do Ribnice in tudi na Hrvaško. Čeprav Mihec zdaj ne nosi ovratnice, ga

v njegovem štirinajstem letu še vedno spremljamo z avtomatskimi kamerami, na njegovem teritoriju pa redno snemamo tudi samico in mladiče.

Druge na Kočevskem, kjer risov ne spremljamo s telemetrijo, iz drugih podatkov zanesljivo vemo, da je ris stalno prisoten. V okviru sistematičnega monitoringa z avtomatskimi kamerami od leta 2018 spremljamo stalni teritorialni par, ki živi na območju Kočevskega roga in Poljanske gore. Posebnost teritorialnega samca na omenjenem območju je, da je slep na eno oko, kar je dobro razvidno iz posnetkov, zbranih s fotopastmi na območju lovišč Predgrad, Loka pri Črnomlju in LPN Kočevsko. Uspešni smo tudi z zaznavanjem mladičev, saj smo teritorialno samico dvakrat posneli s po enim mladičem, oba pa smo kasneje kot odrasli risinji po značilnih vzorcih peg na kožuhi prepoznali na robovih teritorija svoje mame. Spremljanje mladičev, ki niso

opremljeni s telemetrično ovratnico, je še posebno težavno, saj večinoma zapustijo teritorije svojih staršev in si poiščejo svoj življenjski prostor drugje, včasih celo v drugi državi. Zato so dobrodošli tudi podatki o naključnih opažanjih risov, ki nam jih posredujejo lovci iz različnih lovišč. Ob dobri fotografiji je namreč mogoče zanesljivo prepoznati, za katero žival gre, saj ima vsak risji kožuh edinstven vzorec.

Risi na Notranjskem

Na Notranjskem smo iz prilagoditvene obore v LPN Jelen leta 2020 izpustili risa Katalina (doseljen iz Romunije) in Maksa (s Slovaške), dve leti za njima Bliska (iz Romunije), letos pa še Sneško (s Slovaške) (**slika 3**). Katalin si je sprva

Foto: Maruša Prostor

Slika 3: Risinja Sneška v obori v LPN Jelen. Zaenkrat še ni uspela vzpostaviti stabilnega teritorija.

območju vzpostavila svoj teritorij ali pa se bo odpravila naprej. Njeno gibanje natančno spremljamo prek telemetrije GPS in pričakujemo, da se bo kmalu ustalila in vključila v populacijo.

Preselitve v Dinaride v večji meri uspešne

Slovensko Dinarsko gorstvo je zdaj novi dom štirim karpatskim risom: Goruju, Blisku, Katalinu in Sneški. Prvi trije so si v Sloveniji že ustvarili stalne teritorije, kjer se redno parijo z lokalnimi samicami. Svoja teritorija sta sčasoma razširila Goru in Katalin, vsi trije samci pa svoj domači okoliš začasno zapustijo v zaključni fazi paritvene sezone, ko se odpravijo na krajše paritvene ekskurzije, s čimer predvidoma dodatno širijo svoje gene. Podobno se vede ris Boris, ki si je po izpustu v

teritorij oblikoval na območju Menišije in Logaške planote, kasneje pa ga je začel širiti tudi proti vzhodu. V letu 2021 smo od lovcev iz LD Begunje in LD Rakek dobili prve posnetke risinje z dvema mladičema, zgodba pa se je ponovila v letu 2022. Ob spremljanju Katalinovega plenjenja v lovišču Mokrc smo v začetku letošnjega leta posneli še eno samico, tudi njo z dvema mladičema. Te informacije kažejo, da tudi Katalin uspešno »širi« svoje gene. Poleg tega smo v lovišču Mokrc v letu 2022 odlovili domačega risa, ki smo ga poimenovali Igi. Ob odlovu smo ugotovili, da ima izrazite telesne spremembe (deformacije): dvojni čopek na uhlju, očesno mreno in močan šum na srcu (**slika 4**). Ris Igi je že po nekaj mesecih spremljanja poginil na območju lovišča Velike Lašče. Veterinarske preiskave so kot vzrok za pogin prepoznale posledice omenjene srčne napake. Omenjeni primer je na nazoren način pokazal, kakšne težave risom lahko prinese visoka stopnja sorodnosti in kaj to pomeni za njihovo preživetje. Po Igijevem poginu je Katalin razširil svoj teritorij na njegovo izpraznjeno območje vse do Turjaka in tako povečal svoj teritorij na več kot 350 km². Trenutno večino časa preživi na vzhodnem delu svojega teritorija in se le še občasno vrača na prvotni teritorij na Menišiji (**slika 2**).

Na drugi strani Notranjske (območje severnih Javornikov nad Cerkniškim jezerom) si je teritorij našel ris Blisk, ki se trenutno giblje na območju nekaj manj kot 200 km². Tam je nadomestil leta 2019 izpuščenega samca Doruja, ki je kmalu za tem nepojasnjeno izginil. Iz podatkov avtomatskih kamer vemo, da si Blisk trenutno deli teritorij s samico, druge samice pa so prisotne tudi južno od njegovega teritorija na Snežniški planoti (predvsem v LPN Jelen). Od leta 2018 smo

Foto: Maj Hočevar

Slika 4: Dvojni čopek risa Igija, ki je bil posnet ob opremljanju z GPS-telemetrično ovratnico. Parjenje v sorodstvu vodi tudi v mnoge zdravstvene težave, katerih posledica je lahko tudi prezgodnja smrt.

s spremljanjem risa z avtomatskimi kamerami na tem območju zaznavali stalno prisotnost odraslih risov in risinj, vendar pa območje zaznamuje malo zaznanih mladičev; skupno sta bila v petih letih spremljanja posneta samo dva. Glede na to, da se je Blisk lani odpravil na krajšo paritveno ekskurzijo proti Snežniku, bo morda v prihodnjih letih mogoče zaznati mladiče tudi na tamkajšnjem območju.

Območje LPN Jelen je verjetno zaradi prisotnosti drugih samic zapustila tudi Sneška, ki smo jo letošnjo pomlad kot zadnjo risinjo preselili v okviru projekta LIFE Lynx. Sprva se je krajši čas zadrževala na območju med Loškim Potokom in Ribnico, nato pa se je odpravila proti Rakitni, kjer ima svoj teritorij preseljeni ris Katalin, s katerim sta se glede na telemetrične podatke srečala že vsaj enkrat. Zaenkrat še ni jasno, ali bo na tamkajšnjem

lovišču Loški Potok vzpostavil teritorij na Hrvaškem. Medtem ko pričakujemo, da se bo v Dinaridih uspešno ustalila tudi Sneška, zaradi izgube signala iz telemetričnih ovratnic ne vemo, ali sta morda še vedno živa risa Doru in Maks, ki ju tudi v okviru sistematičnega fotomonitoringa z avtomatskimi kamerami ne zaznavamo. Njuni zgodbi smo podrobneje opisali leta 2022 v aprilskem prispevku v reviji Lovec. Z zanesljivostjo lahko trdimo, da je projekt zaenkrat uspešen pri doseganju glavnega cilja – zmanjšanje stopnje parjenja v sorodstvu in s tem preprečevanje ponovnega izumrtja risa v slovenskih gozdovih.

**Aleksander Trajbarič, Maja Sever,
Urša Fležar, Miha Krofel,
Hubert Potočnik, Matej Bartol,
Tilen Hvala, Miha Predalič,
Lan Hočevar, Rok Černe**

PAVLOVNIJA

Nevarna krasotica

Čudoviti lila cvetovi, nenavadno veliki listi in izjemno hitra rast. Vse to je pavlovnija (*Paulownia tomentosa* (Thunb.) Steud.), nevarna krasotica, ki je s svojo lepoto že pred stoletji premamila nizozemskega botanika, da jo je iz vzhodne Azije prinesel v Evropo. Sedaj je na svojem nadvse uspešnem osvajalskem pohodu ne le v evropskih drevoredih in vrtovih, temveč tudi v gozdovih. Nekateri ji pri tem celo pomagajo in jo gojijo kar v nasadih. Naravovarstveniki je ne marajo, gozdarji prav tako ne, vrtnarjem je všeč, kmetje v njej vidijo zaslužek. Spoznajte eno najbolj kontroverznih drevesnih vrst, ki se je začela pojavljati tudi v gozdovih v naši deželici na sončni strani Alp.

V cvetje odeta lepotica

Med vsemi listopadnimi drevesnimi vrstami pavlovnija raste najhitreje. V naših razmerah lahko seže do 20 metrov visoko, in to v pičlih desetih letih. V tem kratkem obdobju lahko njen premer doseže 60 cm. Medtem v vročem in vlažnem tropskem podnebjju zraste do 50 metrov v višino in do dva metra v debelino. Njena skorja je značilno sivkasta in gladka, šele s starostjo razpoka.

Pavlovnijini listi so izjemno veliki, saj lahko v dolžino merijo tudi do pol metra. Na dnu listne ploskve so oblikovani srčasto, na poganjkih pa so nameščeni navzkrižno. Pavlovnija cveti aprila in maja v čudovitih lila barvah, še preden se ji razvijejo listi. Posamezni dišeči cvetovi se združujejo v grozde, dolge do 30 cm. Na njih se rade ustavljajo čebele, kar pavlovnijo uvršča med medonosne drevesne vrste. Po oploditvi se iz cvetov razvije plod, ki je 4 cm velika črtalasta glavica. V sebi skrbi do 2000 lahkih semen, ki jih še dolgo potem, ko dozori, naokoli vztrajno raznaša veter. Eno drevo lahko v samo enem letu ustvari neverjetnih 20 milijonov semen.

Spomladi so pavlovnije videti kot en sam čudovit cvet in to je bil glavni razlog, da so jo v 19. stoletju s Kitajske prinesli v Evropo. V vrtovih in drevoredih je videti prav razkošno. Zagotovo takrat nihče ni

Pavlovniji listi so lahko dolgi do 50 cm.

pričakoval, da se pod njeno lepo preobleko skriva tudi nevarnost – spontano širjenje v naravne ekosisteme.

Na soncu

V Sloveniji je bila pavlovnija prvič opažena leta 1991. Zdaj se vse pogostejše pojavlja v gozdovih predvsem tam, kjer je nastalo nenadno odpiranje večjih gozdnih površin. Razlogi za to so vetrolomi, snegolomi, pomladitvene sečnje ali sečnje zaradi škodljivcev. V gozdovih jo najdemo tudi ob cestah in vlakih, pod trasami daljnovodov, ob gozdnih robovih. Vsem takim površinam je skupno, da so izdatno obsijane s soncem, kar pavlovniji nadvse ustreza. Njena semena potrebujejo za kalitev gola tla, zadostno vlažnost in neposredno sončno svetlobo. Ker pavlovnija raste mnogo hitreje kot naše domorodne drevesne vrste, s svojimi velikimi listi povsem zastre gozdna tla in vzniku ukrade vse sončne žarke. Tako lahko iz dela gozda uspešno izrine domorodno vegetacijo in

Pavlovnijina sopledja – do 4 cm velike glavice, v katerih se skriva ogromno lahkih semen, ki jih okrog raznaša veter.

popolnoma spremeni drevesno sestavo gozdnega sestoja.

Pavlovnija prenese zelo nizke zimske temperature, tudi do -25°C . Kljub temu lahko na izpostavljenih legah mlajša drevesa prizadene pozna pozeba. Na splošno je prilagodljiva vrsta in se dobro znajde v zelo raznolikih talnih in rastiščnih razmerah. Lahko raste v zelo onesnaženih tleh z veliko vsebnostjo težkih kovin. V tujini jo zato uporabljajo za pogozdovanje degradiranih, uničenih in erodiranih tal. Poleg tega je s svojimi velikimi listi učinkovit filter onesnaženega mestnega zraka. Navkljub vsem njenim dobrim lastnostim, pa je treba biti s to drevesno vrsto nadvse previden.

Pozor, pavlovnija v gozdu!

Pavlovnija je uvrščena na opozorilni seznam invazivnih tujerodnih drevesnih vrst. Invazivne tujerodne vrste pomenijo resno grožnjo naravnemu gozdu, zato je prepovedano njihovo sajenje v gozdove. Toda kaj, ko pavlovnija tja pride sama! Zaradi njenega invazivnega značaja bi jo bilo smiselno odstranjevati iz naravnega okolja povsod, kjer se nenadzorovano širi sama.

Kadar se gozdarji lotijo odstranjevanja pavlovnije, morajo biti pri tem precej bolj vztrajni, kot je ona sama. Ko jo posekajo, prav kmalu z vso silo ponovno odžene iz panja. Če na gozdnih tleh pustijo debela, kar iz njih odženejo novi poganjki in se z nekaj sreče ponovno ukoreninijo v zemlji. Če mlada drevesa v goščavi le polomijo in potolčejo k tlom, se gotovo spet obrastejo, zato jih je treba izrjavati s koreninami. Kot najučinkovitejša metoda odstranjevanja se je izkazalo obročkanje. S sekiro z dreves odstranimo lubje okrog in okrog debela. Tako prekinemo pretok sokov, ki drevesu pomenijo življenje in na koncu se drevo vendarle vda volji gozdarjev in se posuši.

Do štiri metre v višino na leto

Na kmetijski zemlji slabše kakovosti je mogoče vzpostaviti nasade grmovnih in

Nasad pavlovnije v polnem cvetju

Foto: Mateja Kišek Vovk

Pavlovnija v mladju. Če je gozdarji ne odstranijo pravočasno, iz gozda izrine vse druge domorodne drevesne vrste.

drevesnih vrst, ki primarno niso namenjeni pridelavi sadja. V Sloveniji imamo nekaj nasadov različnih hitrorastočih križancev pavlovnije; v njenem rodu je namreč devet različnih vrst. Vse so doma iz vzhodne Azije in vsem sta skupna hitra rast ter kakovosten les. Tako so se nekateri s hitrim izračunom odločili, da bi bilo na kmetijsko zemljo najbolj ekonomično zasaditi pavlovnik. Razvedelo se je, kako zelo hitro raste in kako zelo kakovostna je njena hlodovina. V eni izmed novjših slovenskih raziskav navajajo, da je bil

največji volumenski prirastek mladega nasada pavlovnije kar 77 m³/ha, kar je enormno. Toda v resnici se pri vzgoji te vrste kmetovalci srečujejo z raznolikimi težavami in ni vse tako preprosto, kot si morda marsikdo predstavlja. Mnogi so tudi kritiki takšnih nasadov, za kar imajo kup razlogov. Težava bi bila nedvomno manjša, če bi v nasade v resnici sadili križance, ki so neplodni (sterilni) in se ne morejo spontano razširjati naokrog. A na črnem trgu se najde marsikaj in nadzor nad izvorom sadik ni učinkovit.

Foto: Mateja Kišek Vovk

Zelo lahek boben, izdelan iz pavlovnijinega lesa.

Dogaja se, da posajene pavlovnije širijo naokrog zelo dobro kaljivo seme ali pa se iz obstoječega koreninskega sistema nespolno (vegetativno) razmnožujejo in tako slabo vplivajo na naše naravne ekosisteme.

Nasadi pavlovnije imajo kratko obhodbno. Če je cilj nasada predvsem pridobivanje lesa za energetske potrebe ali za celulozo, potem se sečnja dreves zgodi že po treh letih. Če želimo kakovostnejši tehnični les, pa obhodbna traja 6 do 10 let. V tem obdobju v optimalnih razmerah drevesa zrastejo 45 do 50 cm v premeru. Les ima dobre tehnične lastnosti in je zelo lahek (okrog 310 kg/m³). V lesarski industriji velja, da je aluminij med vsemi vrstami lesa. Je trden, močan in odporen proti mehanskim obremenitvam, hkrati pa zelo lahek. Pri obdelovanju se ne zvija in ne poka. Iz njega izdelujejo modele letal in transportne zaboje, pohištvo ter številne druge manjše izdelke. Ker ima majhno gostoto in posledično majhno maso, ga s pridom uporabljajo povsod, kjer ni potreben les velike nosilnosti (npr.: stene v avtomobilih).

Princesino drevo

V Evropi je bila pavlovnik povsem neznano drevo do 19. stoletja, ko jo je iz Azije prinesel botanik **Phillip Franz von Siebold**. Čudovito novo cvetoče drevo je poimenoval po takratni princesi in kasnejši nizozemski kraljici **Ani Pavlovni**. Avstro-ogorskemu cesarju **Francu Jožefu I.** je bila pavlovnik najljubše drevo, zato so jo sadili v središčih avstro-ogrske monarhije.

Na Japonskem pavlovnik posadijo na vrt v čast novo rojeni deklici. Ko dekletce odraste in postane nevesta, pa jo posekajo in iz njenega lesa naredijo skrinjo za doto, drug uporaben kos pohištva ter poročna darila. Z na novo posajenim drevesom k hiši privabijo tudi mitološkega nesmrtnega

Foto: Mateja Kišek Vovk

Odganjanje pavlovnije iz sveže posekanih hlodov

Nasad pavlovnije na kmetijski zemlji slabše kategorije je dovoljeno osnovati le s križanimi (hibridnimi) sadikami, ki so sterilne in niso sposobne vegetativnega odganjanja.

ga ptiča Feniksa, ki se lahko usede le v pavlovnijino krošnjo in tako prinese srečo novo rojenemu življenju.

S pavlovnijo nad podnebne spremembe

Ker pavlovnija raste tako zelo hitro, jo v nekaterih državah želijo izkoristiti za

Pavlovnija cveti aprila in maja, še preden se ji razvijejo listi. Posamezen cvet je od 3 do 5 cm dolg in zvonasto oblikovan. V Kitajski tradiciji je pavlovnija drevo deklíc. Nič nenavadnega, saj je videti s čudovito lila barvo cvetov zares prav punčkasto.

Novo drevo je zrastle iz panja posekanega drevesa.

blaženje posledic podnebnih sprememb. Hitra rast drevesa pomeni veliko porabo ogljikovega dioksida. V primerjavi z naravnimi gozdovi pavlovnijin nasad v obdobju 80 let vsrka desetkrat več CO₂ (v povprečju več kot 60 ton CO₂ na hektar). Boj proti podnebnim spremembam s pogoždovanjem je tako eden najbolj priljubljenih, pa tudi učinkovitih načinov, pavlovnija pa je kot hitrorastoča drevesna vrsta prav primerna za to.

Toda vsaka medalja ima dve strani. S to nevarno krasotico moramo biti nadvse previdni, saj je lahko njen vpliv na ekosisteme precejšen. Če se bo nenadzorovano

Odganjanje novih pavlovnijinih poganjkov iz panja posekanega drevesa v urbanem okolju

razširjala v naših gozdovih, bi se lahko zgodilo, da bomo imeli zaradi nje le še eno naravovarstveno težavo več.

Dr. Mateja Kišek Vovk

Viri:

<https://www.delo.si/novice/slovenija/pavlovnija-ce-ni-krizanec-so-tezave/>

Brus Robert. 2008. Dendrologija za gozdarje. Povše Tristan. 2019. Mehanske lastnosti lesa pavlovnije. Diplomsko naloga. Oddelek za lesarstvo. Oddelek za lesarstvo.

Drnovšek Andrej. 2017. Možnosti za uporabo lesa pavlovnije na prostem. Diplomsko naloga. Oddelek za lesarstvo.

Lenkič Nejc. 2021. Subspontano pojavljanje pavlovnije (*Paulownia tomentosa*) v Breginjskem kotu. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.

Slobodnik Domen. 2019. Razširjenost in stanje nasadov pavlovnije (*Paulownia* spp.) v Beli Krajini. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.

Gmajnič Anže. 2022. Ekologija pomlajevanja pavlovnije (*Paulownia tomentosa*) v gospodarskih gozdovih v Posavju. Oddelek za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire.

Ali veste ...

... koliko biomase nastane v nasadu pavlovnije?

Nasad pavlovnije na enem hektarju proizvede do 100 ton biomase vsaki dve leti.

... da je pavlovnijin les zelo odporen proti gorenju?

Pavlovnijin les je lahek in ima visoko plamenišče (pri 400 °C). Zato jo na Japonskem uporabljajo za izdelavo notranjega dela sefov. Za primerjavo – borovina ima plamenišče pri 200 °C.

... v katere namene so na Kitajskem nekoč uporabljali pavlovnijine plodove?

Na Kitajskem so včasih plodove s semeni uporabljali kot zaščito pri pakiranju porcelana, zdaj pa to vlogo opravlja stiropor.

GPS-OVRATNICA CANANDI ZA SLEDENJE LOVSKIM PSOM

*Med lovom pri prijatelju iz Srbije sem v njihovi lovski reviji zasledil, da so razvili GPS-ovratnico za pse. Ker sem se ravno odločil za nakup lovskega psa in sem vedel, da bom potreboval ovratnico, smo se s podjetjem **Canandi** dogovorili, da mi bodo za test dali dve ovratnici. Pri testiranju sem bil z ovratnico zadovoljen, saj je sistem zelo pregleden in ni zahteven za uporabo.*

Podjetje Canandi

V podjetju dela ekipa mladih zanesenjakov in izkušenih strokovnjakov, ki želijo s pomočjo napredne tehnologije narediti svet varnejši za ljudi in pse. Spodbudile so jih zgodbe o izgubah lovskih psov, zato so se odločili, da bodo pomagali lovcem. Sodelovati so začeli z **Lovsko zvezo Srbije** in **Združenjem zvez za lov in varstvo v Evropski uniji (FACE)**; zbirati so namreč začeli informacije, kako narediti dober izdelek v skladu s potrebami lastnikov psov. Z ekipo lovcev, inženirjev, doktorjev znanosti in poslovnežev iz vse Evrope so razvili nabor inovativnih funkcij in jih združili v napravi za sledenje psom. Zavedajo se, da lovcu podatek o tem, kje je njegov lovski pes, nudi prijetnejšo lovsko izkušnjo. Ko je bil projekt še na začetku, so razvijalci ves čas prejeli informacije od lovcev, ki so testirali napravo. Tako je bila apli-

kacija nadgrajena glede na želje oziroma potrebe lovcev.

Kakovost izdelka je bila prepoznana v meri, da so prejeli investicije iz **Sklada za inovativno dejavnost Srbije (2020)** in **StarTech (2021)**. Pri tem se niso ustavili, saj v sodelovanju z Lovsko zvezo Srbije razvijajo ovratnice za sledenje redkih prostoživečih vrst (jelen, šakal in bober).

Uporaba

Na pametni telefon naložimo njihovo mobilno aplikacijo, nato pa se na telefonu

povežemo z ovratnico s pomočjo brezžične tehnologije *Bluetooth*, tako da lovi tudi v predelih, kjer ni signala. Prednost sistema, ki ga spremljamo na telefonu, je dobra preglednost kakovostnega zemljevida. Tako točno vidimo, kje je naš lovski pes oziroma kje se je gibal.

Standardni del sistema **Canandi** je sestavljen iz enega iskalnega modula (lovska enota), ki ostane pri lovcu, in ene pasje ovratnice, s katero lahko svojega ljubljenečka spremljate na svojem pametnem telefonu s pomočjo mobilne aplikacije (*slika 1*).

Sistem Canandi, sledilnik psov, ima tri dele: ovratnico, lovsko enoto in polnilnik

Oddajnik – ovratnica

– Lahka plastična škatlica, ki jo namestimo na pasjo ovratnico.

Slika 1: Sistem Canandi

Slika 2: Ovratnica na lovskem psu

– Pri lovu psa ne moti, ker nima antene, ki bi ga lahko upočasnila, ko gre skozi grmičevje (*slika 2*).

– Vodoodporna – ni bojazni, da bi bil signal prekinjen med dežjem ali ko pes hodi po vodi ali je v njej.

– Baterija zdrži do 40 ur in jo napolnimo s katerikoli polnilnikom baterij za mobilne telefone, seveda pa je v kompletu tudi v naslovu omenjeni polnilnik.

Lovska enota

– Odgovorna za komunikacijo lovcev v skupini.

– Zbira informacije z ovratnice in jih pošilja v mobilno aplikacijo.

– Baterija zdrži do 72 ur.

Prednosti v primerjavi z drugimi GPS-sistemi

Če si drugi lovci na telefon naložijo aplikacijo in jih lastnik psa oziroma ovratnice potrdi, lahko med lovom tudi oni spremljajo gibanje psa, na zemljevidu lahko označijo lokacije prehodov živali, preže in drugo. Vsak lovec lahko tako prek telefona vidi, kje se lahko postavi. Prav tako je mogoče spremljati več psov hkrati (do 20). Baterije zdržijo okoli 40 ur, nato ovratnico priključimo na polnilnik tako kot telefon. Domet v liniji vidljivosti je do 20 km.

Za sistem Canandi ni potrebna pokritost z mobilnim signalom ali karti-

Slika 3: Prikaz zemljevida in gibanja psa

Foto: Tom Ravnik

Slika 4: Prikaz zemljevida in gibanja psa na zaslonu mobilnega telefona na lovu v LD Sorško polje

ca SIM. Tehnologija sistema temelji na radijskih valovih in jo lahko uporabljate, četudi niste povezani s spletom. Sistem naj bi imel kot edini na svetu možnost povezovanja lovcev v pametno lovsko skupino, v kateri lahko s kolegi delite zanimiva mesta, skupaj z do 60 lovci sledite vodnikovemu psu in zaprosite za pomoč pri iskanju izgubljenega psa.

Kot sem že omenil, sistem deluje popolnoma »offline«, kar pomeni, da za uporabo sploh ni potrebno mobilno omrežje. Ovratnico lahko izključite kar prek mobilne aplikacije Canandi na vašem telefonu. Ovratnico je treba prijaviti v svoj lovski profil z varnostno kodo, ki je v napravi.

Mobilna aplikacija

– Aplikacija Canandi je združljiva s pametnimi napravami, ki izpolnjujejo naslednje zahteve: Android 5.0+, Bluetooth 4.0+ (Bluetooth LE), GPS.

– S pomočjo aplikacije lahko sledite do dvajsetim psom (z dodatnimi ovratnicami) in se povežete z drugimi lovci v pametne lovske skupine.

– Preden greste na lov, si naložite zemljevide terena, kjer boste lovili; za prenos zemljevidov potrebujete (mobilni) internet. Pozneje boste lahko uporabljali vse prenesene zemljevide, četudi se lov začne na območju brez mobilnega omrežja.

– Domet je do 20 km v neposredni vidni liniji (odvisno od terena, vegetacije in drugih dejavnikov).

– Zelo občutljiv GPS v ovratnici natančno določi lokacijo vašega psa.

– Zasnova ovratnice proti kraji – ovratnice ni mogoče uporabiti brez lastnikove odobritve.

– Integrirana antena – zmanjša utrujenost psa pri nošenju ovratnice in ga ne ovira.

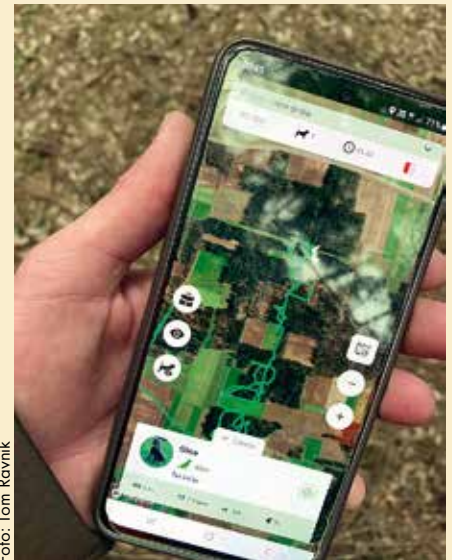

Foto: Tom Ravnik

Slika 5: Prikaz zemljevida in gibanja psa na zaslonu mobilnega telefona na lovu

– Življenjska doba baterije ovratnice je 40 ur.

– Življenjska doba baterije lovskega sprejemnika je do 72 ur.

– Zmogljivost baterije lovske enote je 2000 mAh.

– Zmogljivost baterije pasje ovratnice je 2000 mAh.

– Teža lovske enote je 135 g.

– Teža pasje ovratnice je 205 g.

– Ovratnica meri 10,5 x 4,5 x 3,5 cm.

– Mere lovske enote brez antene so 10 x 4,5 x 3,5 cm.

– Vodoodpornost.

Izkušnje z uporabo sistema Canandi

Po mojih izkušnjah aplikacija ni zahtevna za uporabo, zemljevidi so zelo lepi in pregledni, tako da dobro vidimo teren, gozdne poti, objekte – podobno kot pri Google Maps. Sam jo uporabljam v srednjegorskem lovišču, kjer je precej razgiban teren. Na mnogih delih lovišča ni signala, vendar se je ovratnica dobro izkazala in ni nobenih težav z delovanjem (*slike 3, 4 in 5*).

Med uporabo aplikacije je majhna poraba baterije na mobilnem telefonu, tako da ni potrebe po uporabi dopolnilnih polnilnikov za telefon. Aplikacija je za enkrat res samo v srbskem jeziku, vendar za uporabo ni potrebno veliko znanja tega jezika, saj je upravljanje zelo preprosto in pregledno.

V kompletu je: ovratnica z integrirano anteno, lovska enota, napajalnik, dva polnilna kabla, varnostne kode, kovček in navodila za uporabo. Cena znaša okoli 550 evrov za komplet. Več informacij najdete na spletni strani www.canandi.com.

Tom Ravnik

Slovenski raziskovalci sodelovali v raziskavi gibanja prostoživečih živali v času epidemije covid-19

V članku z naslovom *Behavioral responses of terrestrial mammals to COVID-19 lockdowns* (Vedenjski odzivi kopenskih sesalcev v obdobju strogih ukrepov zoper epidemijo covid-19), ki je bil v začetku junija 2023 objavljen v drugi najuglednejši in najvplivnejši znanstveni reviji na svetu, reviji *Science* (IF 63,7), je velika mednarodna raziskovalna skupina objavila rezultate analize prostorskih podatkov o gibanju kopenskih sesalcev, ki so jim sledili z napravami GPS. Skupino raziskovalcev, v kateri so sodelovali tudi štirje raziskovalci iz Slovenije, ki jih je vodila ekologinja dr. **Marlee Tucker** z Univerze Radboud na Nizozemskem, je povedala: »V medijih je bilo veliko poročil, da si je narava med prvimi, popolnimi zaporami javnega življenja v času epidemije covid-19 opomogla; pume (*Puma concolor*) so se npr. sprehajale po ulicah Santiaga v Čilu. Nas, raziskovalke in raziskovalce, pa je zanimalo ali za spremembo prostorskega vedenja živali obstajajo znanstveni dokazi? Ali pa so bili ljudje morda preprosto na to bolj pozorni, ko so bili doma?« Zaključila je z ugotovitvami analize, ki kažejo, da so veliki prostoživeči kopenski sesalci v obdobju popolnega zaprtja javnega življenja premagovali daljše razdalje in se zadrževali bližje cestam.

S prostorskimi podatki in pri analizi prostorskega gibanja kopenskih sesalcev so sodelovali tudi raziskovalci in strokovnjaki iz Slovenije, ki delujejo v okviru raziskovalnih skupin na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani, Zavodu za gozdove Slovenije, Fakulteti za varstvo okolja, Gozdarskem inštitutu Slovenije ter Fakulteti za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije Univerze na Primorskem. Doc. dr. **Hubert Potočnik** je o tem povedal: »Poleg specifičnega znanja o prostorskem vedenju sesalcev smo prispevali tudi dragocene

Foto: arhiv Biotehniške fakultete UL
Šakalka Jana, opremljena z GPS-ovratnico.

podatke o premikih nekaterih vrst zveri. Med njimi so bili zelo dragoceni izvorni podatki o premikih evrazijskega šakala (*Canis aureus*), saj so bili za namen te kompleksne študije podatki za to vrsto dostopni le v Sloveniji.«

Znanstveni članek je nastal v soavtorstvu 175 raziskovalk in raziskovalcev, ki so analizirali prostorske podatke o prostoživečih kopenskih sesalcih. Z napravami GPS so zbrali podatke o gibanju 43 vrst z vsega sveta. Skupno je bilo v raziskavo vključenih več kot 2.300 osebkov: od slonov in žiraf do medvedov in jelenov. Raziskovalci so primerjali prostorske premike živali v času spomladanske zapore javnega življenja, od januarja do sredine maja 2020, z gibanjem istih osebkov v enakem obdobju leto prej. »Opazili smo, da so v obdobju spomladanske popolne zapore javnega življenja živali prehodile do 73 odstotkov daljše razdalje kot leto prej, ko zapore ni bilo. Zaznali smo tudi, da so se živali v povprečju pojavljale 36 odstotkov bližje cestam. Verjetno zato, ker je bilo manj prometa,« je dejala dr. **Marlee Tucker**, vodja študije.

Med zaporami javnega življenja je bilo zunaj (v naravi in naseljih) manj ljudi in tako zanje manj motenj, kar je omogočilo boljšo povezljivost prostora in premike živali na daljše razdalje. »Nasprotno smo v območjih z manj strogimi omejitvam opazili, da so živali premagovale primer-

no krajše razdalje. To je lahko povezano z dejstvom, da so bili ljudje v obdobju veljavnosti protikoronskih ukrepov tam dejansko bolj pogosto v naravi kot pred epidemijo covid-19,« pa je menil dr. **Thomas Mueller** iz Centra za raziskave biotske raznovrstnosti in podnebja Senckenberg ter Univerze Goethe v Frankfurtu (Nemčija), ki je skupaj z vodjo raziskave zasnoval študijo.

Raziskavo gibanja prostoživečih kopenskih sesalcev je ponudila edinstvena priložnost

Drastične omejitve javnega življenja so bile edinstvena priložnost za proučevanje učinkov nenadne spremembe človekove aktivnosti na prostoživeče živali in njihovo vedenje. »Naša raziskava je pokazala, da se lahko živali hitro in močno odzovejo na spremembe v človekovem vedenju. To daje upanje za prihodnost, saj pomeni, da bi nekatere spremembe našega vedenja in navad lahko pozitivno vplivale na prostoživeče živali,« je optimistična dr. **Marlee Tucker**, vodja študije. Dr. **Boštjan Pokornj** pa je ob tem dodal: »Drastično zmanjšanje antropogenih motenj, ki se je zgodilo v začetnem obdobju pandemije covid-19, je omogočilo neposredno prepoznavanje učinkov in posledic človekovega vpliva na prostoživeče živali; pa ne le na prostorske premike, tudi na zmanjšanje povozov divjadi.

Sistematično spremljanje tovrstnega stanja (monitoring) in raziskave ter zelo kakovostni podatki, ki jih imamo pri nas, so skupaj z zelo dobro vpetostjo slovenskih raziskovalcev v mednarodne mreže omogočili, da je bila v to globalno raziskavo vključena tudi Slovenija.«

Vloga raziskovalcev Biotehniške fakultete o prostorskih premikih prostoživečih kopenskih sesalcev

Na Biotehniški fakulteti Univerze v Ljubljani potekajo raziskave pri velikih zvereh, prostoživečih kopitarjih (parkljarjih) in drugih prostoživečih kopenskih sesalcih že več kot tri desetletja. Znanje in izkušnje s terena ter bogata zbirka zbranih podatkov so pomembna zakladnica znanja, zato se raziskovalne skupine, ki delujejo v okviru Oddelka za biologijo in Oddelka za gozdarstvo in obnovljive gozdne vire, uvrščajo med najboljše na svetu. Dr. **Hubert Potočnik**, ki je sodeloval pri analizi gibanja izbranih skupin živali, je povedal: »Evrazijski šakal v nizu preučeni vrst predstavlja zelo zanimivo vrsto, saj je zanj značilno, da poseljuje prostor med mestnim (urbanim) in gozdnim prostorom, torej krajino s prevladujočim človekovim vplivom. Tako je bil v času strogih koronskih ukrepov spremembam človekove aktivnosti med bolj izpostavljenimi prostoživečimi vrstami sesalcev.« Poudaril je, da brez kolegov, ki vsa leta delujejo ali so delovali na fakulteti, ne bi uspeli zbrati tako natančnih podatkov in jih tako verodostojno analizirati: »S spremljanjem različnih osebkov iste vrste smo uspeli ugotoviti tudi, kakšno je prostorsko gibanje živali z leglom mladičev ter tako spremljali vloge samca in samice pri hranjenju in usposabljanju mladičev za samostojno življenje.«

Pripravila **Tina Drolc**,
tina.drolc@bf.uni-lj.si

Na kratko iz tujega tiska ...

Avstrija: Poročali smo že o vedno večji številčnosti volkov v sosednji državi, kjer je precejšnje nasprotovanje zaradi njihove prisotnosti in širitve, zlasti kmetov, ki tradicionalno pasejo živino na sredogorskih in visokogorskih pašnikih. Tako so v Spodnji Avstriji v bližini kraja Tulln iz Donave potegnili truplo volka, za katerega so nedvomno ugotovili, da je podlegel strelnim ranam. Na Salzburškem pa so na območju Hochköniga na podlagi nove deželne uredbe uplenili prvega »problematičnega« volka. Na tamkajšnjem območju so sicer volkovi v minulih dveh mesecih uplenili več kot 30 ovac in koz. Genska analiza uplenjenega volka bo pokazala, ali je bil resnično osebek, ki je plenil drobnico. Če temu ne bo tako, bodo na odrejenem območju nadaljevali z lovom. Podobno je tudi na Tirolskem, kjer so prav tako sprejeli deželno uredbo, ki poleg drugega zelo olajšuje tudi odstrel »problematičnih« živali. Glede na dogajanje je bila ustanovljena 12-članska podporna skupina, ki nudi pomoč in podporo pri izvedbi ukrepov za zmanjševanje škode in tudi za odstrel »problematičnih« živali. Gre za osebe z ustrežno kvalifikacijo, ki imajo dovolj časa in ustrezno opremo za lov na volkove. Pred nedavnim je bil na območju omenjene dežele dovoljen odstrel štirih problematičnih volkov, od tega treh na območju Osttirol in enega na območju Ötztal, ki pa ga še niso uspeli uresničiti. Pašne skupnosti in tudi posamezni kmetje na območju, kjer nastaja škoda na domačih živalih, lovcem oz. uplenitelju ponujajo celo denarne nagrade za odstrel. Tako kmetje na območju kraja Prägraten upleniteljem ponujajo nagrado v višini 1.000 evrov, okraj Umhausen pa zakupniku lovišča, kjer bodo uplenili volkove, plačilo polovice zakupnine. Na sosednjem Koroškem so doslej, prav tako na podlagi deželne uredbe, uspeli upleniti že šest »problematičnih« volkov, dovoljen pa je odstrel še petih osebkov. O nekoliko drugačni volčji prigodi poročajo iz spodnje Dravske doline v bližini kraja Mirnock. Med izletom v hribe sta dve planinki na višini približno 2.000 m želeli prenočiti, pri tem pa sta v precejšnji

Foto: Miha Krotel

Afriški lev - Panthera leo

oddaljenosti opazili žival, ki sta jo spoznali za volka. Žival naj bi ju dlje opazovala, zato sta prestrašeni obvestili policijo, ki je na pomoč poslala reševani helikopter, ki ju je odpeljal v dolino. Ali je bil v resnici volk, niso uspeli potrditi. Po poročanju tamkajšnjih medijev planinkam sicer ne bo treba plačati prevoza z reševalnim helikopterjem, je pa za divje taborjenje v hribih predpisana denarna kazen do več kot 3.600 evrov.

(Jagen Weltweit internet)

Italija: Širjenje afriške prašičje kuge z vzhoda proti zahodu se nadaljuje in se razmeroma hitro bliža Sloveniji. Prav tako se APK širi v naši zahodni sosedbi Italiji, kjer je sicer občasno prisotna že dalj časa na Sardiniji, sedaj pa je že kar v šestih od dvajsetih regij v državi, in sicer na Siciliji, Sardiniji, v Piemontu, Liguriji, Kalabriji, Kampaniji, pa tudi v okolici Rima.

(Jagen Weltweit internet)

Kenija: V tej afriški državi živi približno 2.500 levov. V Keniji je lov sicer prepovedan že več kot 45 let, kar povečuje konflikte med prostoživečimi živalmi, še posebno velikimi mačkami in

lokalnim prebivalstvom. V maju so masajski pastirji, ki so varovali svoje črede domače živine, v bližini parka Amboseli s sulicami ubili deset levov. Nekoliko ironično je dejstvo, da so šest levov ubili na površinah, ki so sicer v lasti naravovarstvenih organizacij. Eno noč pred pokolom so levi vdrli v masajsko vas in ubili dvanajst koz ter enega psa, nakar so se vrnili na prej omenjene ograjene površine. Povzročitelje poboja levov naj bi pristojne oblasti kaznovale, kar pa je privedlo še do dodatnih težav in nasprotovanja lokalnih skupnosti. Pri tem so omenjali celo štirimilijonsko denarno kazen oz. nadomestilo. Fundacija Big Live naj bi sicer poravnala materialno škodo za pobito domačo živino.

(Jagen Weltweit, 4/2023)

Belgija: V študiji, ki jo je predlagala nacionalna delegacija CIC, financirale pa številne lovske organizacije, je neodvisno podjetje ocenjevalo finančni vložek in prispevek lovcev v tej državi. Ugotovili so, da lovci in lovstvo v tej državi na leto prigrisopodarijo okroglih 394 milijonov evrov. Zgolj stroški, ki bi jih sicer neposredno morala poravnati država za številne neposredne storitve, ki jih opravijo lovci za

ohranitev in varstvo narave ter za skupnost, znašajo več kot 33 milijonov evrov na leto.

(Jagen Weltweit, 4/2023)

ZDA: Zaradi prometnih nesreč prostoživečimi živalmi v ZDA na leto umre več kot 200 ljudi. Vendar pa je statistika na drugi strani udeležencev še mnogo slabša. Tako naj bi zaradi posledic prometnih nesreč umrlo več kot 350 milijonov različnih vretenčarjev. Pristojno ministrstvo se je odločilo odločneje poseči v to problematiko, zato bodo za najrazličnejše ukrepe namenili kar 320 milijonov ameriških dolarjev. Tudi v preteklosti so namenili sredstva za reševanje te problematike, vendar doslej še nikoli v tako veliki vrednosti. Kot enega glavnih ukrepov, predvsem za velike vretenčarje (medvedi, pume ...), se nameravajo lotiti gradnje »zelenih mostov« prek avtocest. Prav tako nameravajo odloviti in z GPS-oddajniki opremiti različne vrste prostoživečih živali, s pomočjo katerih naj bi določili glavne točke, kjer je največ takih nesreč.

(Jagen Weltweit, 4/2023)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

Pravo lovsko tovarništvo

Danes je krasen iskrih zimski dan. Burja je razpihala še zadnje oblačke in pometla nebeški svod. V prvem somraku so pomežiknile blede zvezde. Utrujenost me prežene na krušno peč. Njena toplota mi počasi preplavlja telo, tako kot plima počasi objema obalo. Nazadnje toplota preplavi še misli. Spominjam se prejšnjega poletja in življenjskih lekcij, ki mi jih je podarilo. Seveda se skozi vse življenje učimo. In življenje nam daje posebne lekcije takrat, ko najmanj pričakujemo. Včasih boleče, včasih lepe – in najredkeje take, ki nam omogočijo spoznanje globokih človeških vrednot: poštenja, predanosti, potrpežljivosti, prijateljstva.

Pravijo, da lekcijo dobiš takrat, ko si dovolj zrel, da jo sprejmeš. In točno tako je bilo. Prejšnje poletje mi je dalo pomembno, zrelo lekcijo. Bilo je nekaj posebnega, polno močnih čustev, dobrih, slabih, najboljših in najtemnejših ...

Zaradi vseh dogodkov sta se v mojem srcu in duši naselila dvom in misel, ali sem res vredna biti lovka, *jačica*. Zdaj vem, da so ljudje, ki so mi blizu, videli in opazili vrtnec dogodkov okoli mene. Tako sta moja mentorja, Mladen in moj oče, želela nagraditi mojo potrpežljivost ter umiriti strahove, dvom in negotovost.

Mladen je vedel za skrito dolino, kamor je občasno hodil lep divji prasce, lanščak. Z mojim drugim mentorjem, torej mojim očetom, se je dogovoril, da bom šla omenjenega prašiča pričakati v njegovem spremstvu.

Z Mladenom sva več dni opazovala kalužo. Dnevi so bili suhi in vroči in voda sredi gozda je bila za divjad dragocenost. Sledi so bile pestre: srnjad, medved, občasno košute in zadnje dni prašič. Sledi okoli kaluže so bile obetavne. Vsak večer se je vračal in pustil blatno sled na jasi, njegov mošusni vonj pa me je pozdravil še ure po njegovem odhodu. Njegov večerni obhod je bil predvidljiv. V vročih dneh se je povaljal v osvežilnem blatu, se na jasi otresel, počohal ob skorjo mogočne smreke ter v blagem drncu izginil v globoke jarke proti vasi.

Mladen je presodil, da je pravi čas za lov. Poklical me je in rekel: »Danes pojdiva z očetom. Jaz sem ženi obljubil, da greva skupaj na jago. Danes je ona na vrsti.«

Od pričakovanja mi je kar zašumelo v

ušesih. Komaj sem pričakala konec službe. V mislih sem si naredila seznam stvari, ki jih moram vzeti s sabo, kaj bom oblekla, kaj bom obula. Svoje ljube puške zaradi zapletov še nisem smela vzeti iz omare. Počakati bo morala na svoj ognjeni krst. Poklicala sem očeta in hitro sva se dogovorila kdaj, kje in kako se bova dobila. On je človek navad in zelo natančen, zato sem ga kar s strahom poklicala, saj ne želi dogovorov na hitro. Po navadi mora za vsako tako stvar izvedeti vsaj dan ali dva prej. Presenetil me je, ko je bil takoj za.

»Puško vzamem jaz ali boš ti svojo iz omare potegnila?« me je vprašal. – »Ah, joj, prosim, vzemi ti,« sem mu grenko postokala. »Jaz še vedno nimam papirjev.« – Odsekano je odgovoril: »Dogovorjeno! Dobiva se pred mojo hišo.«

S težavo sem odštevala minute in dobesedno na vratih pričakala cerkveni zvon, ki je oznanil petnajsto uro, ko sem lahko zaklenila muzej.

Doma sem se preoblekla kot v transu. Oče je že nestrpno čakal v avtu. Rekel mi je: »Pohiti! Morava biti veliko pred njim, da se bo vonj po naju izgubil. Prasci so previdne živali, ki odlično vohajo.«

Tiho ponižno sem sedela v avtu in premišljevala smešno vsakdanje stvari ... Ali sem se zjutraj namazala z deodorantom ali ne, ali sem se prepotila ali ne. Hmmm, če sama sebe voham, potem je res hudo. Ajoj, kaj če bi se morala prej stuširati in sprati smrad mesta s sebe. Kaj če sem spet naredila začetniško napako, kaj če, kaj če, kaj če ... Misli so mi begale in me zibale v peklenski gugalnici dvomov in strahov. Moja negotovost me je spet potegnila vase kot morilski vrtinci v Savi.

Avto sva ustavila na rokavu zapuščene vaške ceste. Vzela sva nahrbtnika in oče mi je v roko porinil puško, rekoč: »Danes jo boš rabila!« – »Misliš?« sem zašepetala.

Brez besed je zaklenil avto. Po gozdni vlaki sva se tiho spustila v hladen gozdni objem. Pazila sva na vsak korak. Izgibala sva se suhemu listju, suhim vejicam. S pogledom sem iskala varen korak in hkrati oprezala za sencami v globini gozda. Blagodejen hlad me je božal po hrbtu. Mogočne smreke in mlade bukvice zadržujejo vlogo in hlad tudi v pasji vročini. Naramnica torbe za očetovo puško me je rezala v ramo in me opominjala, zakaj sem

se spustila v dolino. Na hitro sem naredila »fotko« in jo poslala Mladenu. Takoj je odgovoril: »Dober pogled!«

Nemir me je stisnil okoli srca kot močna žuljava knapovska pest.

V tišini sva z očetom zlezla na visoko prežo. Pazila sva, da sva bila čim krajši čas glasna. Odprla sem okno, si naravnala oporo za roko, v cev namestila naboj, pripravila puško za strel, podložila naslon, puško ljubeče odložila na mehko podlago in hitro še enkrat preverila varnostni zaklep. Dvogled sem odložila na doseg roke in odpisala Mladenu: »Sedita?« – »Da,« je odgovoril. – »Dober pogled!« sem jima zaželela.

Nad lužo so se prepirale glasne šojke, v grmovju kosi. Kot mularija na mestnih blokovskih dvoriščih. Proti vasi sem zaslišala pivko. Lahko bi bila tudi črna žolna, zadnjič sva jo z Mladenom videla v hribu nad vasjo ...

Iz misli me je priklical pok vejice. Levo od kaluže, proti Bukovemu hribu je zašumelo. Nato je spet počila vejica. Oče me je dregnil in z glavo namignil v tisti smeri. Brez besed sem pokimala. Hitri koraki in že se je izza grmovja pokazala temna gmota. Za trenutek me je prešinila misel: samo da ne bo medved. Korak bližje proti kaluži in že sem videla obris prasca. Oče je dvignil dvogled in preveril, da ne bi bilo do pomote in bi bila svinja. Potrdil mi je z gibom roke in nakazal: »Ta je pravi!«

Srce sem začutila v grlu. Moji gibi in misli se mi še zdaj zdijo, kot bi se dogajali v počasnem posnetku. V sebi sem predelovala Mladenova navodila: »Umiri dihanje. Osredotoči se na točko.«

Vdih. Izdih. Vdih. Ta bo umiril tresočo roko. Izdih. Točka v centru križa. Vdih in ... glasen pok je pretrgal nebo. Za hip je utihnil in obstal ves svet. Moj svet. Temna ščetinasta dlaka za plečko se je razmaknila in prašič je skočil. Njegov beg in šumenje presušenega listja sta v meni odmevala kot v posmeh.

Pogledala sem očeta. Stisnjenih ustnic je odkimal z glavo. Nemo sem se spustila po strmi visoki lestvi. Vsak njen klin se mi je zdel kot zabit v srce. Kaj si naredila?!? Kje si naredila napako?!? Kaj zdaj?!?! Menda nisi ... falila!!!!

Stopila sem do blatne luže. Kolena so bila tresoča, mehka. Rdeča kaplja se je zasvetila v blatni travi. Tam še ena. Oče se mi je nejevoljno pridružil in iskala sva kapljice. Dan je ugašal in prižigal mojo

negotovost. Sčasoma se je toliko zmračilo, da sem morala uporabiti ročno svetilko.

Še ena kaplja krvi ... Spet sem izgubila sled. Mlade bukvce so me neusmiljeno bičale in mi očitale, kar sem si tudi sama.

Oče je rekel: »Aaah, kaj boš? Nima smisla, gremo jutri s psom preverit!« – V meni je odzvanjalo le: »Sramota, sramota, sramota, sramota, sramota!!!! Ko bi ..., samo da bi ga našli! Kaj pa če sem ga res slabo zadela?!?! Ampak, neeee! Videla sem udarec! Bil je za plečko! Samo skočil je ... in stekel.«

Tema je bila vedno gostejša.

»Grega!« se je odločil oče, »saj ni več kapljic, jutri bo pes pokazal, če sploh je kaj. Pokliči gospodarja in končajva. Mene zebe.«

Še kar sem vztrajala in iskala z lučko, ki

Hodila sem cikcak in v meni so drgetale črne misli in naredile pravi vihar v glavi. V mislih sem si slikala prašiča, ki sem ga zastrelila. Nikoli si nisem želela njegovega trpljenja. Kar videla sem nekatere, ki se bodo privoščljivo hahljali.

Glasovi v moji glavi so bili kot pijansko omizje: »Falila je! Hahaha, ah, saj je ženska, kje si pa še videl dobro strelko?!? Saj sem vedel! Že takoj na začetku lovske kariere pa potrebuje psa, hahaha!!! Nikoli ne bo prava! Za njo bomo vedno iskali! Dobro je začela, pih!«

Po hribu navzdol je prišla lučka. Mladen! Umirjeno je dejal: »Poglejva nastrel!« Kapljice, smer, drobne pikice na tleh, rdeča sled na mladem bukovju in tam se je končalo.

»Gremo dalje,« mi je spodbudno ukazal. – Opogumila sem se: »Je, res je kri!« – »Zgubil sem jo.« – »Tukaj! In še tukaj!« – »Počasi!« mi je zaustavil korak. Šele sedaj vem, da bi bilo lahko takrat tudi nevarno.

Stopil je pred mano in sledil vse pogostejšim kapljam. Strmina je postala grozeča. Izbirala sva korak. Obotavljala sem se prek skal in takrat ga je našel: »Tu je! Evo ga! Tu je! Dobro si ga ...! Uhhhh, ga bomo vlekli!!!« Očistil ga je, da mi je olajšal delo, saj se moje roke niso mogle umiriti.

Za nama je prišel še oče. Skupaj smo ga navezali. Mladen mu je predal orožje. Proste roke sva potrebovala. Strmina v gošči je bila velika. Vlekla sva korak za korakom. »Ni tako majhen!« – »Pa rese!« sva se v olajšanju smejala in lovila sapo.

»Čakaj, bom poklicala še fante! Preveč je težak za naju in to strmino.« – »Ni kaj, kar naravnost gor!« – »Tega si boš zapomnila!« – »O, bom, zagotovo bom,« sem tiho rekla.

Lovila sva sapo, vlekla, lovila sapo. Z vsakim korakom me je preplaval močnejši občutek. Kot val, ki buta ob obalo in jo spreminja. Tako mi je vsak poteg težkega prasca proti cesti, vsak korak, vsak zadihan postanek krepil občutek – to je to!!! Ja, to je to! To je točno to! To je tisto, kar iščeš!

Dobrota v ljudeh, ki zaupajo vate! Pripravljenost ponuditi pomoč, roko, ko jo potrebuješ!

Priskočiti v trenutku in verjeti, ko sam vase najmanj verjameš!

To je lovsko tovarištvo! To je zelena bratovščina! To je prijateljstvo!

Človek ne potrebuje velikih besed, pač pa roko v pomoč, ko jo potrebuje.

Po bregu so hiteli koraki, nam naproti. Lučke so nas prijazno oplazile. Lovro, Tone! Srčno nasmejani so takoj priskočili na pomoč. Več rok, več moči, več srčnih ljudi in prasec je bil pri avtu, mi nasmejani, zadihano utrujeni. Seveda so bile moje hlače krvave. Naši psi me bodo imeli še raje.

Prašiča smo odpeljali k lovskemu domu. Poskrbeli smo za zahvalo plenu in iskreno so mi stisnili roko: »Lovski blagor!«

Ko vidiš tisti pogled in nasmeh, ko ti nekdo privošči uspeh brez kančka zelene »fovšije«, začutiš zaupanje. In ko vidiš v očeh ponos, in to ponos na tvoje dosežke, takrat veš: to je pravo lovsko tovarištvo!

Najraje bi jih objela. Seveda se za lovce objemi ne spodobijo. Ampak čutim jih. Take, prirsčne. Take, ki ti dajo energijo. Iskrenost!

Lovsko tovarištvo. Za vedno!

Narisa: Igor Pčulin

mi je počasi odpovedovala. Poletni mraz ni resen, pa vendar sem drgetala. Kje so kapljice? Na trenutke se mi je vsak manjši list zazdel rdeč. Pa vendar nič.

Zabrnal mi je telefon. Mladen: »Si ti streljala?« In v isti sapi: »Lovski blagor!«

Pomolčala sem in to je bilo dovolj, da je zaskrbljeno vprašal: »Pridem?« – Z zadrgnjenim glasom sem izdala: »Mah ne, ne ...« In zmanjkalo mi je glasu. V sebi sem grizla solze. – Tiho je ponovil: »Pridem?« – »Ah, ne. Iščem.«

Ni bilo več kapljic. Ustavila sem se ob zaraščeni strmi vlaki.

»Pridem?« je vprašal odločneje. – »Saj bom, saj bom že nekako,« sem jecljala. Nerodno mi je bilo pred naravo, nerodno mi je bilo pred sabo, nerodno mi je bilo pred očetom in še najbolj pred Mladenom. »Samo da ne bi bilo treba psa,« sem dahnila v telefon. – »Pridem!« je rekel odločno in prekinil.

Oče je prevzel vso opremo in ostal ob kaluži.

»Vse sem prekrizarila,« kar nisem upala stopiti v goščo. »Če bo jutri res pomagal pes, mu ne smem zamešati vonjav.« – Mladen je pomirjujoče rekel: »Našla ga bova!« In pripravil puško: »Pogosto je tako, da sled izgine za nekaj metrov. Adrenalin je naredil svoje. Otekle mišice tudi. Rano mu je zaprlo, čeprav je smrtna. Boš videla, da ga najdeva! Poglej barvo krvi! Našla ga bova!«

Hodila sva vzporedno. Stran od nastrela. »Aha, kapljice se tukaj nehajo! Gremo dalje! Kakšnih petnajst, dvajset metrov jih ne bo.«

Prišla sva do vlake, kjer sem prej odnehala. Odločno jo je prečil in iskal z izkušenimi očmi. Jaz sem se obotavljala. Vitica robide me je ujela in me kot v opomin globoko porezala po ramenu.

»Tukaj!!! Je! Še ena je! Kri!« –

Divja jaga

V objemu kvatrne noči,
v temini gozda, zlo čudo se zgodi ...
V tišini vsaka bilka, list miruje,
gluha noč glasu ne čuje ...
Nenadoma ves gozd se prebudi,
sto krikov, klicev se zbudi
in veter žvižga, hrope, rjuje,
sto isker se prižiga, sto oči
iz grmov gleda, sto luči

se bliska v vetru in buči ...
Jelenov čuješ topotanje,
lajanje psov, hropenje umirajočih,
zavijanje volkov, zlodejev krohotanje!
Jaga divja drvi iznad vrhov,
podira vse in pušča razdejanje ...
Gorje, če kdaj na koga naleti,
vsakogar od groze obnori,
v objemu kvatrne noči!

Narisal: Igor Pichlin

Tečaj za lovskega čuvaja opravljen! Kaj sledi?

V Podjetniškem inkubatorju v Velikem Otoku pri Postojni je od 12. 10. 2022 do 4. 11. 2022 potekal tečaj za nove lovske čuvaje z območja Notranjskega, Primorskega in Zahodnovisokokraškega lovskoupravljaljskega območja (LUO). Izobraževanja se je udeležilo 81 tečajnikov iz 40 lovskih družin. Na predavanjih smo pridobili veliko novih znanj z različnih področij lovstva. Po končanih predavanjih je konec novembra sledilo preverjanje znanja na sedežu Lovske zveze Slovenije (LZS) v Ljubljani, ki ga je uspešno opravilo kar 77 tečajnikov.

Po končanih obveznostih sta sledili ekskurzija in podelitev

spričeval vsem tečajnikom izobraževanja za lovske čuvaje, ki smo uspešno opravili preverja-

nje znanja. Na ekskurziji, ki je potekala 13. 5. 2023, smo obiskali gozdarski zaselek Mašun

jelenjadi in varovanju velikih zveri.

Sledil je ogled Gozdne hiše

Foto: Gregor Bolčina

Ob zaključku ekskurzije še skupinska spominska fotografija pred gradom Snežnik

Foto: Gregor Bolčina

Udeleženci ekskurzije ob tolmačenju kinologa in prikazu dela psa po krvni sledi s psom krvosledcem

in grad Snežnik v Loški dolini. Iz Postojne smo se z avtobusom podali prek Pivške kotline proti Mašunu. Med potjo nam je vodja ekskurzije **Gregor Bolčina** predstavil zgodovinske posebnosti krajev v okolici Pivke. Ob prihodu na Mašun smo si najprej ogledali 1,7 km dolgo Mašunsko učno gozdno pot, kjer je moč obiskati Anino skalo, od koder se odpira razgled na najvišji okoliški vrh Notranjski Snežnik, z nadmorsko višino 1.796 m. Med sprehodom po učni poti smo od vodja ekskurzije Bolčine, ki je tamkaj domačin, lahko izvedeli veliko zanimivosti o zgodovini snežniških gozdov, naseljevanju

Mašun, kjer je **Anton Marinčič**, vodja Lovišča s posebnim namenom Jelen (LPN Jelen), predstavil sodelovanje zaposlenih v LPN z raziskovalnimi institucijami in pri različnih projektih, potek upravljanja z divjadjo in velikimi zvermi v LPN Jelen ter pomembnost vzdrževanja tega življenjskega okolja za divjad. Na srečo vseh se je ekskurzije udeležil tudi tečajnik **Martin Frančeškin**, ki nas je seznanil z veščino in pripomočki za oponašanje jelenjega rukanja.

Pred kosilom smo imeli priložnost videti še prikaz dela s psom krvosledcem, ki sta ga predstavila kinološki sodnik **Leo Fabiani** in poklicni lovec v LPN Jelen **Uroš**

Grželj. Najprej je predavatelj predstavil opremo, ki jo potrebuje vodnik psa krvosledca pri delu po krvni sledi, ter tudi opremo za

»postavitev« umetne krvne sledi, ki služi za šolanje psa krvosledca. Sledil je še praktičen prikaz dela po krvni sledi, kjer je vodnik predsta-

vil pravilno ravnanje na nastrelu ter nato s svojim psom, bavarskim barvarjem, uspešno opravil sledenje po umetni krvni sledi.

Po kosilu je na Mašunu sledil najpomembnejši del dneva – podelitev spričeval novim lovskim čuvajem. Ob tej priložnosti je vse

Kaj pa po opravljenem lovskočuvajskem izpitu?

Z ekskurzijo se je sklenilo izobraževanje 77 novih lovskih čuvajev s primorsko-notranjskega, obalno-kraškega in goriškega območja, ki zdaj že lahko opravljajo lovskočuvajsko službo v svojih loviščih. Upravljaavec lovišča mora v vsakem lovišču imeti najmanj enega lovskega čuvaja na 2.000 ha lovne površine. Zato mora upravljaavec lovišča imeti z vsakim zadolženim lovskim čuvajem, ki opravlja nadzor v lovišču upravljavca, sklenjeno pogodbo o opravljanju lovskočuvajske službe v lovišču, in sicer za obdobje petih let. Pred začetkom službe pa morajo lovski čuvaji pred pristojnim upravnim organom podati pisno izjavo, da bodo svojo službo oziroma zadolžitve vestno in nepristransko opravljali v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20, 97/20 – popr., 44/22 in 158/22) ter pridobili izkaznico lovskega čuvaja in službeni znak.

Postopek izdaje izkaznice lovskega čuvaja in službenega znaka je podrobneje opisan v 8.a členu Pravilnika o organizaciji lovskočuvajske službe, o vsebini in pogojih za opravljanje izpita za lovskega čuvaja ter obliki izkaznice in službenega znaka (Uradni list RS, št. 120/05, 79/06, 17/11 in 46/16; Pravilnik). Za izdajo izkaznice lovskega čuvaja in službenega znaka mora kandidat za lovskega čuvaja izpolniti in podpisati **izjavo s podatki o kandidatu za lovskega čuvaja**, ki je kot **Priloga IV** sestavni del Pravilnika. Izjavi mora biti priložena **kopija orožnega lista** (zadostuje kopija druge in tretje strani orožnega lista, kjer so glavni podatki o imetniku listine) ter **spričevalo o opravljenem izpitu za lovskega čuvaja** oziroma **potrdilo o udeležbi na izobraževanju lovskih čuvajev**. Upravljaavec lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom izpolni **predlog za imenovanje lovskih čuvajev**, ki je kot **Priloga III** sestavni del Pravilnika. Predlogu priloži izjavo kandidata ter njegovo kopijo orožnega lista in spričevala. Vse skupaj nato upravljaavec lovišča (LD) ali lovišča s posebnim namenom (LPN)

pošlje na: **Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana (Ministrstvo)** oziroma po elektronski pošti na **gp.mkgp@gov.si**.

Na MKGP najprej preverimo, ali vsak kandidat izpolnjuje vse pogoje za izdajo izkaznice in službenega znaka lovskega čuvaja, nato pa Izjavo podpisše minister, pristojen za lovstvo. Če upravljaavec lovišča oziroma lovišča s posebnim namenom predlaga za lovskega čuvaja kandidata, ki je opravil izpit za lovskega čuvaja pred več kot petimi leti od podaje predloga, vendar se kandidat v zadnjih petih letih ni udeležil sprotnega izobraževanja lovskih čuvajev, na Ministrstvu kandidata ne moremo imenovati in potrditi za lovskega čuvaja. Na podlagi določil pravilnika na Ministrstvu prav tako zavrnemo imenovanje kandidatov, ki so hkrati tudi odgovorne osebe upravljavcev lovišč.

Po podpisu izjav na Ministrstvu izjave pošljemo na **LZS**, kjer Strokovna služba LZS izda izkaznice in priskrbi službene znake za nove čuvaje. Če so za imenovanje predlagani čuvaji, ki so že opravljali lovskočuvajsko službo, morajo le-ti najprej **vrniti staro izkaznico lovskega čuvaja**, nato pa jim na LZS izdajo **nove**. Izkaznica lovskega čuvaja je izdana **za obdobje petih let** od dneva imenovanja lovskega čuvaja, lovskemu čuvaju, zaposlenemu pri upravljavcu lovišča s posebnim namenom (LPN), pa **za dobo trajanja Pogodbe o zaposlitvi z upravljavcem lovišča s posebnim namenom**. Po preteku veljavnosti izkaznice lovskega čuvaja ali Pogodbe o zaposlitvi v lovišču s posebnim namenom mora lovski čuvaj v roku 8 dni na **LZS vrniti izkaznico lovskega čuvaja in službeni znak**. Tudi v primeru pravomočnosti odločbe ministra, pristojnega za lovstvo, s katero je bil razrešen opravljanja lovskočuvajske službe ali podane vloge za prenehanje opravljanja lovskočuvajske službe v lovišču upravljavca oziroma lovišču s posebnim namenom, mora lovski čuvaj vrniti izkaznico in znak v roku 8 dni.

Priloga IV: Izjava

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

PODATKI O KANDIDATU ZA LOVSKEGA ČUVAJA

Ime in priimek: _____
Ulica in hišna št.: _____
Poštna številka: _____
Pošta: _____
Datum rojstva: _____

Lovišče/lovišče s posebnim namenom: _____
(naziv lovišča/lovišča s posebnim namenom)

IZJAVA

Izjavljam, da bom pri izvajanju nalog lovskega čuvaja ravnal-a v skladu z določbami zakona, ki ureja divjad in lovstvo ter pri tem spoštoval-a tudi vse druge veljavne predpise. Naloge lovskega čuvaja bom opravljal-a odgovorno, vestno, nepristransko, lovsko pravilno in etično ter spoštljivo do narave in vseh živih bitij.

Izjavljam tudi, da imam kot član-ica lovske organizacije triletno lovsko prakso.

Kraj: _____
Dne: _____

Podpis kandidata

V Ljubljani, dne _____ Žig _____

Minister za kmetijstvo,
gozdarstvo in prehrano.

Priloga III: Predlog za imenovanje lovskih čuvajev

Naziv predlagatelja: _____
Ulica in hišna št.: _____
Poštna številka: _____
Pošta: _____

PREDLOG ZA IMENOVANJE LOVSKEGA ČUVAJA

(naziv upravljavca z loviščem/loviščem s posebnim namenom)

predlagam, da se za lovskie čuvaje v lovišču/lovišču s posebnim namenom

(naziv lovišča/lovišča s posebnim namenom)

imenuje sledeče kandidate, ki izpolnjujejo pogoje za lovskie čuvaje (ustrezno obkrožite):

- za dobo petih let
- za dobo trajanja pogodbe o zaposlitvi pri upravljavcu lovišča s posebnim namenom

Ime in priimek: _____
Ulica in hišna št.: _____
Poštna številka: _____
Pošta: _____

Ime in priimek: _____
Ulica in hišna št.: _____
Poštna številka: _____
Pošta: _____

Ime in priimek: _____
Ulica in hišna št.: _____
Poštna številka: _____
Pošta: _____

Ime in priimek: _____
Ulica in hišna št.: _____
Poštna številka: _____
Pošta: _____

Kraj: _____
Dne: _____

Žig _____

Odgovorna oseba
predlagatelja

Izpolnjena obrazca – Izjava (Priloga IV) in Predlog za imenovanje lovskih čuvajev (Priloga III) – je treba poslati na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano po navadni ali elektronski pošti **gp.mkgp@gov.si**

navzoče nagovoril podpredsednik LZS mag. **Aleš Klemenc**, ki je v nadaljevanju tečajnikom čestital za uspešno opravljen izpit ter nam vročil spričevala. Sledil

je odhod v Loško dolino, kjer smo si ogledali notranjost gradu Snežnik, nekdanje rezidence družine Schönburg Waldenburg. Pred zaključkom ekskurzije in

vrnitvijo v Postojno smo si ogledali še lovske in polharske zbirke, kjer je nekdanji župan Občine Loška dolina in dolgoletni zaprisežen polhar **Janez Komidar**

do podrobnosti predstavil navadnega polha (*Glis glis*) ter tudi nekaj posebnosti lova na to vrsto divjadi.

Gregor Črnač

Postali so tudi enakopravni lovci LZS

V petek, 30. junija 2023, je šestnajst članov **Kluba prijateljev lova – Celovec** (KPL-Celovec), strokovnega in stanovskega zastopstva slovenskih lovov in lovcev v Avstriji, med njimi ena lovkva, v Ljubljani prejelo spričevala o opravljenem dopolnilnem lovskem izpitu. Tako so postali polnopravni lovci Lovske zveze Slovenije.

Pot do priznanja tega statusa je bila dolga in pri tem je pomembno vlogo odigral Klub prijateljev lova – Celovec, ustanovljen leta 1964 na pobudo **Karla Prušnika - Gašperja**. Od svoje ustanovitve je Klub kot živa vez med slovenskimi lovci na alpsko-jadranskem območju in aktiven ter tvoren soblikovalec stikov, ki združuje njihova uradna združenja/društva, predvsem Koroško lovstvo (Kärntner Jägerschaft), Lovsko zvezo Slovenije in tudi Društvo slovenskih lovcev Furlanije-Juljske krajine – Doberdob.

Zadnje pravno-formalne ovire za polnopravno članstvo zamejskih Slovencev v Lovski zvezi Slovenije LZS je odpravil Državni zbor Republike Slovenije 29. 4. 2020 z dopolnjenim Zakonom o divjadi in lovstvu. Člani Kluba prijateljev lova – Celovec so vsi včlanjeni v Koroško lovstvo/Kärntner Jägerschaft. Pogoji za priznanje (nostrifikacijo) koroško-avstrijskih lovskih spričeval in za pridobitev lovske izkaznice o LZS je opravljen dopolnilni izpit o pravnih osnovah slovenskega lovstva pred strokovno komisijo LZS.

Po dolgih pripravih in temeljiti študijski proučitvi pravnih podlag LZS je šestnajstera koroških lovcev 25. maja in 1. junija 2023 pred strokovno komisijo, ki ji je predsedovala mag. **Nataša Oven**, pravna referentka LZS, uspešno opravila izpit iz predpisane izpit-

Foto: Franc Wakounig

Slavna podelitev spričeval in lovskih izkaznic lovcom KPL – Celovec je bila 26. junija 2023 na sedežu LZS na Župančičevi 9 v Ljubljani. V ospredju predsednik LZS mag. Lado Bradač, predsednik KLP – Celovec Janez Kaiser in predsednica izpitne komisije mag. Nataša Oven.

ne teme. Strokovno komisijo je imenovalo pristojno Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP).

Slavna podelitev spričeval je bila 26. junija 2023 na sedežu LZS na Župančičevi 9 v Ljubljani. Njen predsednik mag. **Lado Bradač** je spričevala in lovske izkaznice koroškim lovcom izročil ob asistenci izpitne komisarke mag. **Nataše Oven** in predsednika KPL – Celovec **Janeza Kaisera** ter jim čestital za opravljeni izpit in za sprejem med enakopravne lovce LZS. Hkrati je poudaril pomen čezmejnega sodelovanja in združevanja slovenskih lovov in lovcev ter med slovenskimi lovskimi združenji posameznih dežel. Ob tem je še posebej poudaril aktivno vlogo KPL – Celovec pri teh prizadevanjih, kar se odraža v skupnih, tudi evropskih projektih, na primer pri že uresničenem trijezičnem lovskem slovarju *Lov v 3 jezikih/Jagd in 3 Sprachen/Cacca in 3 lingue* (2007).

Na dan vročitve spričeval in lovskih izkaznic se je Janez Kaiser, predsednik Kluba prijateljev lova – Celovec in gonilna sila, ki se je tudi zavzemal za polnopravno članstvo zamejskih slovenskih

lovcev v okviru LZS, v svojem zahvalnem govoru še posebej zahvalil predsedniku LZS, predsednici izpitne komisije, MKGP, Uradu za Slovence po svetu, Lovski zvezi Slovenije in tudi vsem tistim lovcom, ki so vseskozi med trajanjem postopka podpirali to možnost. V svojem zahvalnem govoru je ponosno ugotovil, »da smo dosegli enakost z lovci v Sloveniji. Menim, da smo danes našemu zaslužnemu pokojnemu predsedniku KPL Mirku Kumru - Fricu napravili veliko uslugo in zadoščenje, saj se je za to osebno potegoval desetletja. Iskreno in hvaležno se zahvaljujemo tudi mag. **Nataši Oven**, ki nam je s preprostimi besedami posredovala osnove slovenske lovske zakonodaje, da smo se lažje učili in brez strahu pristopili k izpitu«.

Lovski izpit o pravnih osnovah slovenskega lovske zakonodaje so opravili: **Gerlinde Blajs -Nadrag, Ernest Blajs, Valentin Božič ml., Valentin Božič star., Marjan Čik, Mitja Einspieler, Janez Kaiser, Peter Klemenc, Blaž Kordesch, Hubert Kordež, Jurij Mandl, Maks Prutej, Leopold Prutej, Valentin Šumnik, Silvo Tischler in Franc Wakounig.**

S triinosemdesetimi leti je **Valentin Božič**, po domače Pajenk iz Globasnice, daleč najstarejši član Kluba prijateljev lova – Celovec, ki se je uspešno sprijel z izpitnim gradivom in izzivom zahtevnega dopolnilnega lovskega izpita pred strokovno izpitno komisijo LZS ter si pridobil slovensko lovsko izkaznico. Zanj bi lahko rekli, »ko leta ne štejejo, ampak le želja po znanju«. Pajenka ne poznamo le kot vzor pravičnega lovca, temveč tudi kot vnetega pevca in vsestranskega

Foto: Franc Wakounig

Najstarejši član KLP – Celovec s pravnomočno lovsko izkaznico je Valentin Božič st. iz Globasnice.

kulturnika, daleč naokrog je znan tudi po svoji tehnični žilici in da vsakomur zelo rad pomaga. V Klub prijateljev lova se je včlanil že v rosnih mladosti, takoj po opravljenem lovskem izpitu, in je vse odtlej njegov odbornik. V imenu KLP – Celovec in tudi krajevne Lovske družbe Globasnica Foltu, kot tudi kličemo Valentina Božiča st., prav tako iskreno čestitamo za opravljeni lovski izpit in mu želimo zdravja, dober pogled in ravne cevi.

Franc Wakounig,

Klub prijateljev lova – Celovec

Petnajsto Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji

V času od 30. 6. do 2. 7. 2023 je na strelišču Gaj - Pragersko v Sloveniji potekalo

15. Evropsko prvenstvo v lovski kombinaciji, na katerem je s svojimi izbranimi strelci sodelovalo štirinajst držav s skupno 165 strelci. Ekipo Lovske zveze Slovenije je zastopalo trinajst strelcev. Letos so ekipo LZS zastopali **Marjan**

Sadek, Nejc Hlebš, Boštjan Sadek, Maksimiljan Garmut, Miha Travner, Matjaž Hlebš in posamezniki Jan Garmut, Leon Sadek, Dušan Urankar, Dušan Žehel, Miha Finkšt, Nejc Garmut in Rudko Mlinarič.

Ekipo LZS je bila izbrana na osnovi izbirnih tekem, ki so prav tako potekale na strelišču Gaj - Pragersko.

Letošnje Evropsko prvenstvo se bo vtisnilo v spomin zaradi slabih strelskih rezultatov ekipe,

Spominska fotografija vseh naših predstavnikov na 15. SP v lovski kombinaciji na strelišču Gaj - Pragersko

Vse foto: osebni arhiv Matije Janca

Na 15. EP (Gaj - Pragersko) je v mladinski konkurenci zabeležil izjemen rezultat naš Jan Garmut (na fotografiji desni) pri svojih 16 letih in dosegel drugo mesto.

Za nastop na 15. EP v lovski kombinaciji je bila ekipa LZS izbrana na osnovi strelških rezultatov na izbirnih tekmah, ki so prav tako potekale na strelišču Gaj - Pragersko.

po drugi strani pa bo z zlatimi črkami zapisano tudi to EP, saj je mladinec **Jan Garmut** pri svojih 16 letih dosegel drugo mesto.

Letošnje leto si bomo zapomnili po prepričevanju vodstva LZS, da je za strelstvo potrebnih več finančnih sredstev, ker zaradi krize naši dozdajšnji sponzorji niso bili sposobni financirati v taki višini kot doslej. Za sredstva, ki smo jih dobili dodatno, se zahvaljujem in se obenem kot selektor tudi opravičujem, ker jih z rezultati nismo upravičili.

Iskrena zahvala Lovski zvezi Slovenije in vsem sponzorjem: Hamex, d. o. o., Gorenjska gradbena družba, d. d., Lab Commec,

d. o. o., RWS, Prevent & Deloza, d. o. o., Optics Trade, d. o. o., VUTE, d. o. o., ki so prispevali sredstva in opremo za udeležbo ekipe LZS na prvenstvu.

Upam, da si z letošnjim nastopom in zastopanjem naše države ter slovenske krovne lovske organizacije nismo izničili nadaljnega sodelovanja in pomoči tudi v letu 2024. Ker pa je to moje zadnje EP, se želim vsem zahvaliti za sodelovanje in novemu vodstvu v naslednjem mandatu zaželeli veliko uspehov na vseh strelških prireditvah, na katerih bo nastopala zame najboljša strelska ekipa.

Matija Janc,
selektor strelske ekipe LZS

Podelili smo spričevala novim lovcem ZLD Gorica

Zveza lovskih druženj (ZLD) Gorica je kot pooblaščen članica tako kot vsako leto tudi za generacijo pripravnikov lovskih pripravnikov 2022–2023 organizirala izobraževalni tečaj in zaključni izpit za lovca na svojem območju. Vseh prijavljenih kandidatov je bilo devetnajst, od katerih sta dva že izpolnjevala pogoje, saj sta obiskovala srednjo gozdarsko šolo, eden pa v prejšnjem letu ni opravil usposabljanja. Kandidati so začeli usposabljanje s preizkusom varnega ravnanja z orožjem in ga končali že v maju 2022.

S tečajem za pripravo na lovski izpit smo začeli že zgodaj, v januarju. Vpliv epidemije covid -19 je tudi v lovstvu terjal spremembe na področju usposabljanja in izobraževanja lovskih pripravni-

Foto: Voljo Šanič

Skupinska fotografija novih lovcev ZLD Gorica je nastala tik pred nevihto.

kov. Tako smo tudi to generacijo izobraževali na kombiniran način: delno na daljavo, delno pa na stari klasičen način, ki je primernejši, saj je pristnejši stik med predavateljem in tečajnikom. Res pa je,

da mladi s spremembami nimajo težav in se lahko bolj prilagodijo različnim oblikam izobraževanja, saj se z njimi srečujejo skoraj vsak dan na svojih delovnih mestih.

Pripravili smo natančno pri-

pravljen terminski načrt izvedbe teoretičnega tečaja in so vsa predavanja potekala po ustaljenem redu. Predavatelji smo se kar najbolj potrudili in predstavili vse teme. Kljub določenim težavam

smo vse skupaj izpeljali odgovorno in kandidate privedli do zaključnega izpita. Izpitna komisija – **Marko Bratina**, vodja komisije za izobraževanje in izpite, ter člana **Domen Šebenik** in **Andrej Ferlinc** – je pošteno preverila znanje vseh prijavljenih. Naposled je zaključni izpit kakovostno opravilo dvanajst kandidatov, drugi pa se bodo morali še malo bolj potruditi in zaključni izpit opraviti v jesenskem roku. Predavateljski aktiv je bil res na visoki strokovni ravni, kar so potrdili tudi pripravniki – novi (mladi) lovci, česar si želimo tudi v prihodnje.

Na željo članov **LD Dobrovo** in nenazadnje tudi njihovih pripravnikov smo v petek, 12. 5. 2023, slavnostno podelili lovske izkaznice in spričevala v njihovi lovski koči na Koradi. Ob izjemnem vzdušju in druženju lahko preženemo zle misli in še bolj strnemo naše lovske vrste. Poudariti moram, da je LD gostiteljica pred leti izstopila iz naše območne lovske zveze, vendar kljub temu še vedno zelo dobro in uspešno sodelujemo.

Na slavnostni prireditvi je predsednik ZLD Gorica **Silvo Batagelj** prisrčno pozdravil vse prisotne, nato pa predal besedo starešini lovske družine gostiteljice. **Uroš Marinič**, predsednik LD Dobrovo, je zbranim predstavil lovsko družino, navedel število članov, vrste lovne divjadi in načine lovov, ki so najpogostejši

Foto: Voljo Sonič

Sledili sta zakuska in pokušnja odličnih briških vin ter penin, nato pa nadaljevali veselo druženje ob zvokih lovskega ansambla.

v njihovem lovišču. Poleg drugega je predstavil tudi objekt in namembnost njihovega lovskega doma na Koradi, ki si res zasluži vse pohvale.

Nato je Batagelj v nekaj stavkih opisal delo pri izvedbi vseh aktivnosti glede usposabljanja in izobraževanja ter tudi širše o delu in nalogah, ki jih opravlja ZLD Gorica. Ob tej priložnosti je vsem mladim lovcem čestital za opravljen izpit in jim zaželel obilo lovskih užitkov. Obenem jih je opozoril, da ne smejo pozabiti na skrb za divjad, še posebno kadar je v stiski, najsibo v hudem mrazu ali ujeta ob naravnih ujmah. Še posebej jim je priporočil, naj upoštevajo načela Etičnega kodeksa slovenskih lovcev in druge moralne norme ter spoštujejo lovske

običaje, ki so jih spoznali v času izobraževanja in ob vodstvu ter pomoči svojih mentorjev, starejših lovcev in predavateljev. V svojem nagovoru je še posebej omenil najzaslužnejše za kakovostno izobraževanje. Za izjemno zavzetost je pohvalil tajnika ZLD Gorica, vse člane izpitne komisije ter zlasti **Veljka Krstića** za uvodni del usposabljanja pripravnikov za varno ravnanje z orožjem. Praktično usposabljanje poteka na strelišču Trap kluba ZLD Gorica v Panovcu in na strelišču podjetja Koptex, d. o. o., za kratkoceveno orožje. Torej na našem območju izpolnjujemo vse pogoje za izvedbo takšnega usposabljanja.

Predsednik območne komisije za izobraževanje **Marko Bratina** je s svojega gledišča opisal izved-

bo izobraževanja in povedal, da je bila ta generacija novih lovcev izjemno prizadevna. Zato jim je izrekel vso pohvalo. Tudi jim je opomnil na upoštevanje določil Etičnega kodeksa slovenskih lovcev in poudaril, kaj pomeni zelena barva naših lovskih krojev.

Novi člani LD Dobrovo so poleg prejetih lovskih izkaznic in spričeval tudi slavnostno podpisali Zapisrge, vsi drugi pa bodo to storili v svojih lovskih družinah. V imenu mentorjev se je zbranim zahvalil dolgoletni član lovske družine gostiteljice **Miro Erzetič**, pohvalil delo pripravnikov in prav tako delo na območni lovski zvezi.

Silvo Batagelj je naposled vse povabil še na skupinsko fotografiranje pred lovsko kočo. Neposredno pred nalivom je fotografu še uspelo napraviti nekaj posnetkov, ki bodo krasili marsikatero lovsko sobo in tako obujali spomin na slavnostni dogodek.

Sledili sta zakuska in pokušnja odličnih briških vin ter penin. Organizatorji so se res izjemno potrudili. V imenu ZLD Gorica izrekam največjo zahvalo za vse, kar se je tisti dan nepozabnega zgodilo. Upamo na čim več takih dogodkov, saj krepijo lovstvo na vsej črti. Obiskal in zaigral nam je tudi lovski ansambel, žal ne v polni sestavi; morda pa kdaj drugič ob drugi podobni priložnosti. Nastala je veselica, ki je trajala dolgo v noč.

Silvo Batagelj

20 let lovskega izobraževanja na Koroškem

Koroški »jagri« so konec leta 2001 sporazumno zapustili takratno Zvezo lovskih družin Maribor, zdajšnjo **LZ Maribor**, v kateri so lovsko poslanstvo, kulturo, strelstvo in kinologijo soustvarjali več kot štiri desetletja. Z veliko volje in delovne vneme so ustanovili svojo območno **Koroško lovsko zvezo (KLZ)**. Sočasno so samostojno in odgovorno prevzeli tudi lovsko izobraževanje svojega članstva. A to so na Koroškem začeli izvajati dve leti pozneje, leta 2003.

V dvajsetih letih so na področju lovskega izobraževanja z lastnim predavateljskim aktivom, v katerem so samo priznani stari lovski strokovnjaki, zagotovo dali velik pečat koroškemu lovskemu izobraževanju in usposabljanju, tudi tistim programom, ki ga/jih vsako leto razpiše in preveri LZ

Foto: Franc Rotar

Pred naš objektiv so posedli in stopili vsi udeleženci lovskega slavlja ob 20. jubileju samostojnega lovskega izobraževanja na Koroškem. Z objavo te fotografije izpolnjujemo tudi željo vseh udeležencev.

Slovenije. Zglednemu in že tradicionalnemu programu lovskega izobraževanja se niso izneverili tudi v letu 2023, ko je komisija KLZ za izobraževanje, kulturo, odlikovanja in stike z javnostmi (IKOM), na čelu katere je v tem mandatu prizadeveni **Jure Skobir**. »S teoretičnim delom lovskega izpita je 20. generacija začela 4. 2.

2023. Štela je 26 lovskih pripravnikov, 23 jih je bilo iz devetih koroških LD, ena pripravnica je bila iz Lovišča s posebnim namenom (LPN Pohorje), dva pripravnika pa iz LD Radlje ob Dravi (LZ Maribor). Od 25 tečajnikov, ki naj bi opravljali zaključni izpit, ga je uspešno opravilo 23 kandidatov. Dva prijavljena tečajnika sploh

nista obiskovala predavanj, dva pa si nista zagotovila pogojev za pristop k zaključnemu izpitu. Pripravniki so med sabo izvolili tudi razredni odbor, ki ga je vodil predsednik **Aljaž Sušec**, člana pa sta bila **Sonja Kemperl** in **Martin Vrabčič**. Udeležba na predavanjih je bila dokaj dobra, kar 92-odstotna, saj je bilo kar 15 tečajnikov na

prav vseh predavanjih. Tedenska preverjanja znanja so opravljali ustno in pisno. Teoretični del tečaja se je končal z zaključnim pisnim delom. Na slovenjgraškem lovskem strelišču v Zancanih je bil 5. maja še ustni del izpita, in sicer pred državno izpitno komisijo, v kateri so že nekaj let: predsednik in predavatelj **Dušan Leskovec**, član LD Slovenj Gradec, člana pa predavatelja **Blaž Štumpf**, član LD Podgorje in mislinjski lovec **Zdravko Miklašič** ter po službeni dolžnosti tudi vodja tečaja,« je pojasnila strokovna tajnica KLZ **Urška Dvornik**, ki je še povedala: »Medtem ko je lanska, 19. generacija dosegla povprečno oceno znanja 3,99, pa je letošnja dosegla oceno 4,0. Odličen uspeh teoretičnega znanja je pokazalo šest pripravnikov, tako kot tudi lani. S povprečno oceno znanja 5,00 sta se izkazala **Primož Lesjak** iz LD Muta in **Brane Franc Uršej** iz LD Golavabuka. Odlično oceno znanja so dosegli tudi: **Martin Vrabčič** iz LD Koprivna - Topla z oceno 4,8, **Miroslav Kraker** iz LD Golavabuka z oceno 4,7, **Sonja Kemperl** iz LD Dravograd z oceno 4,7 in **Andreja Rutnik** iz LD Slovenj Gradec s povprečno oceno znanja 4,6.«

Tako kot so znale vse prejšnje koroške generacije lepo in družabno proslaviti svoje prvo lovsko izobraževanje, je tudi letošnja, 20. generacija, to storila nadvse dostojno tudi v »jubilejnim izobraževalnem letu«. Slavnostne izročitve lovskih spričeval, lovskih izkaznic in podpisa Zaprisege

Foto: Franc Rotar

V pripravniškem streljanju z lovsko puško risanico so imeli najbolj mirno roko (z desne) Amadeja Zlatar, Aljaž Sušec in Luka Rotar; na fotografiji v družbi Otokarja Praperja, Janeza Švaba, Simona Skobirja in Urške Dvornik.

slovenskega lovca, podelitve priznaja in nagrad najboljšim, pa tudi tradicionalnih lovskih kap, na katerih sta logotip KLZ in napis *Generacija 2023*, so se poleg novih lovčev in lovcov, njihovih mentorjev, več starešin in predavateljev udeležili tudi: predsednik in strokovna tajnica KLZ **Janez Švab** in Urška Dvornik, predsednik komisije IKO Jure Skobir, koroški lovski pesnik **Stanko Grl**, predsednik in podpredsednik Kluba prijateljev lova – Celovec **Johan Kaiser** in **Valentin Šumnik**, koroški in zamejski oponašalec jelenjega rukanja **Franz Hirm** ter črnjanska županja mag. **Romana Lesjak**. Pristrčno in veselo lovsko druženje, ki ga je sproščeno povezovala Dvornikova, je bilo v nedeljo, 28. 5. 2023, pri idilični

veliki leseni lovski koči LD Bistra na Janzevem, za katero zgledno skrbi gospodar koč, donedavni starešina **Aleš Vrabčič**. Za uvod je mežiški »jager« in pesnik **Stanko Grl** prebral svoji lovski pesmi in v svojem značilnem umirjenem nagovoru tudi potrkal na lovsko vest vseh udeležencev, zlasti še mlajših lovčev. V odsotnosti starešine bistriških lovčev **Janeza Šterna** je predstavitev LD Bistra predstavil njen prosvetar **Janez Švab** in v imenu KLZ nagovoril vse zbrane. Dajal je, da so koroški lovci lahko zelo ponosni na dvajsetletno koroško samostojno lovsko izobraževanje in tudi na uspešno lovsko pot. Na člane vseh lovskih druženj v Občini Črna je lahko še kako ponosna tudi črnjanska županja mag. Lesjak.

Tudi predsednik IKO Skobir je bil videti zelo zadovoljen z uspehom letošnje generacije. Lovsko izobraževanje na Koroškem je pohvalil tudi zamejski lovski rojak **Kaiser**. Besedilo Zaprisege slovenskega lovca je prebiral **Brane Franc Uršej**, za njim pa so ga složno, po odlomkih, na glas ponavljali vsi novi koroški lovci in lovke ter listino v prisotnosti starešin ali njihovih namestnikov naposled tudi podpisali. Nove koroške lovke in lovci so se izkazali tudi na lovskem strelišču v Zancanih. Najuspešnejšim v streljanju sta medalje za prve uspehe pripravniškega lovskega strelstva razdelila **Simon Skobir**, predsednik Komisije za strelstvo pri KLZ, in strelski pedagog **Otokar Praper**. Tečaj varnega ravnanja z lovskim orožjem in tudi obvezno streljanje so pripravniki opravili že septembra lani. Pri streljanju z lovsko puško risanico so imeli daleč najbolj mirno roko **Aljaž Sušec** iz LD Golavabuka, ki je zadel 29 krogov (od 30), po 26 krogov sta zadela **Amadeja Zlatar** iz LD Radlje ob Dravi in **Luka Rotar** iz Prežihovo - Kotlje. Pri streljanju na *umetne golobe* so se najbolj izkazali: **Aljaž Sušec**, 10 golobov, **Dejan Rudolf** iz LD Bukovje - Otiški Vrh in **Miroslav Kraker**, 7, s *kratkocevnim orožjem* pa ponovno **Aljaž Sušec**, 72 krogov, **Andreja Rutnik**, 67 krogov, in **Primož Lesjak**, 59 krogov. V *kombinaciji* so bili najuspešnejši **Sušec**, **Rudolf** in **Kraker**.

Franc Rotar

Volilni občni zbor ZLD Gorica

Zveza lovskih druženj Gorica, v katero je vključenih devet lovskih druženj s skupno 560 člani,

je imela 21. 4. 2023 svoj redni in tudi volilni občni zbor. Delegati so se zbrali v Šempasu na kmečkem turizmu pri Rijavčevih.

Predsednik ZLD Gorica **Silvo Batagelj** je poročal o delu uprav-

Foto: Veljko Krsinic

Delovno predsedstvo volilnega Občnega zbora ZLD Gorica

Foto: Jože Velikonja

Del udeležencev Volilnega zbora ZLD Gorica v prostorih kmečkega turizma Rijavčevih v Šempasu

nega odbora in vseh delovnih komisij v minulih štirih letih. V preteklosti je območna zveza štela precej več članic, zaradi različnih razhajanj pa je nastal osip in izstopile so nekatere LD. Kljub vsemu je jedro LD ostalo skupaj in nadaljuje s svojim delom v dobro vseh vključenih članic volilnega

območja Gorica. ZLD Gorica s sedežem v Novi Gorici, kot pooblaščen članica Lovske zveze Slovenije, opravlja vsa opravila in dela, za katera je strokovno usposobljena.

Med številnimi opravljenimi aktivnostmi v prejšnjem mandatu naj izpostavimo samo nekatere:

ureditev lastništva na strelišču v gozdu Panovec in pomoč pri popravilu bunkerja za izmetavanje glinastih golobov; ureditev primerne mesta (lokacije) za izvedbo preizkušenj lovskih psov jamarjev; obnova lovskega doma na Prešernovi ulici v Novi Gorici, ki omogoča oddajanje nekaterih prostorov v najem, s čimer zveza pridobi dodatna finančna sredstva za svoje delovanje.

Vsako leto potekajo izobraževalna za lovske pripravnike, vključ-

no z zaključnim izpitom in podelitvijo lovskih izkaznic novim lov-
cem, že pred tem pa usposabljanje za varno ravnanje z orožjem. ZLD organizira tudi tečaje za pridobitev znanja na vseh področjih lovstva, za lovce izvaja usposabljanja in izobraževanja, ki jih razpiše LZ Slovenije in so v interesu lovskih družin. Vsako leto imamo tudi izbirno tekmo za nastop na državnem prvenstvu v lovskem strelstvu, aktivni smo na kinološkem področju, saj v sodelovanju z ob-

močnim LKD izvajamo kinološke preizkušnje v skladu s programom svoje kinološke komisije.

Priznanje dosedanjemu vodstvu za dobro poslovanje, tako vsebinsko kot tudi finančno, se je na občnem zboru izkazalo s polnoštevilno udeležbo predstavnikov lovskih družin. Zato so tudi volitve potekale gladko in prinesle le manjše spremembe. Članice so vodenje ZLD Gorica še naprej zaupale dosedanjemu predsedniku Silvu Batagelju in podpredsedniku Marjanu Lasiču.

Novoizvoljeni stari predsednik se je zahvalil za ponovno zaupanje in skupaj s predsednikom kinološke komisije ZLD Gorica sta podelila priznanja in odlikovanja zaslužnim kinologom. Sledila sta druženje v bolj sproščenem vzdušju in ob domači postrežbi ter nevezan pogovor o tegobah in radostih. Ključno pa ostaja še v naprej – v prvi vrsti skrb za divjad in njeno naravno okolje.

Silvo Batagelj

Podelitev spričeval in podpis zapisrege novih lovcev in lov v SKZLD Celje

Na podlagi razpisa LZS smo 25. februarja začeli s teoretičnim tečajem za izpit za lovce. Predavanja so bila ob sobotah v lovskem domu LD Žalec na Rinki in smo jih končali 6. 5. 2023. Preizkusi znanja iz posameznih učnih tem so bili razporejeni tako, da so kandidati imeli dovolj časa za pripravo.

Na tečaj, ki je potekal v okviru SKZLD Celje, je bilo prijavljenih 39 slušateljev. Enemu je bil v skladu z dopolnitvijo 61. člena ZDlov-1 priznan lovski izpit. Predavanja je tako obiskovalo 38 kandidatov, od katerih jih je 36 uspešno opravilo vsa preverjanja znanj in so zadostili pogoju za pristop k zaključnemu izpitu. Dva izpitov nista opravila v prvem roku in bosta manjkajoče ter zaključni izpit opravljala v jeseni. Komisijo za zaključni izpit so sestavljali izr. prof. dr. **Boštjan Pokorny** (predsednik), mag. **Nataša Oven**, **Peter Terglav**

Najboljše letošnje tečajnice

(člana) in namestnika članov dr. **Ida Jelenko Turinek** in **Zdravko Mastnak**.

Tudi letos je bila razveseljiva zasedba nežnega spola, saj so se tečaja udeležile tudi štiri bodoče lovke.

Zaključni izpit so kandidati in kandidatke opravljali od 29. maja do 2. junija na sedežu območne ZLD. Kandidati so komisiji pokazali zelo dobro znanje, saj je bila povprečna ocena zaključnega izpita 4,17.

Slovesno prireditev ob podelitvi spričeval in podpis zapisrege

V pričakovanju podelitve spričeval

Mladi lovci SKZLD, generacija 2023

iskreno čestital. Predsednik izpitne komisije izr. prof. dr. Boštjan Pokorny je na kratko analiziral dosežene uspehe in izkazano znanje slušateljev. Povprečna ocena celotnega tečaja je bila letos 3,96.

Strokovni tajnik Zdravko Mastnak, ki je tudi povezoval celotno prireditev, je poudaril, da so v življenju vsakega človeka trenutki, ki ostanejo trdno v spominu in se jih vselej spominja z veseljem in ponosom. Eden od takšnih je gotovo tudi dan, ko bodo dobili spričevalo o opravljenem lovskem izpitu, prejeli Etični kodeks in podpisali Zapisrege slovenskega lovca. V imenu novo izprašanih lovcev je Zapisrege slovenskega lovca prebrala **Eva Cokan Kos**, članica LD Gozdnik - Griže.

Nato sta dr. Boštjan Pokorny in

Miran Freitag vsakemu novemu lovcu posebej čestitala k doseženemu uspehu, mu izročila lovsko spričevalo, podpisano Zapisogo in Etični kodeks. Prisotni predstavniki LD so jim izročili še lovsko izkaznico. S tem dejanjem so postali enakovredni člani slovenske lovske organizacije s pravico do samostojnega lova.

Tudi letos smo, tako kot vsa leta doslej, imeli nekaj slušateljev, ki so po znanju pri posameznih preizkusih znanja izstopali od drugih. Najboljše so bile predstavnice nežnega spola: **Katarina Kotnik** iz LD Vojnik s povprečno oceno 4,93, **Eva Kos Cokan** iz LD Gozdnik - Griže (4,80) in **Jana Kosmač** iz LD Ljubno (4,73). Kot

veleva tradicija, smo tudi letos najboljšim v spomin izročili spominsko darilo v obliki trinožnega lovskega stola, ki jim bo gotovo koristil pri lovu. Nagrade sta jim izročila dr. Boštjan Pokorny in Miran Freitag.

Katarina Kotnik pa je za vse predavateljke pripravila in jim v imenu vseh tečajnikov izročila zelo

lepo spominsko darilo, ki bo nas, predavateljke, še dolgo spominjalo na generacijo tečajnikov 2023.

Prireditve je sklenil strokovni tajnik Zdravko Mastnak, ki je mladim/novim lovcem in lovkam zaželel veliko uspehov in lepih trenutkov, ki jih bodo preživeli v naravi in na lovih.

Zdravko Mastnak

Podobe iz naših gozdov Martina Fujana

V Zlatorogovi galeriji Lovske zveze Slovenije je bila 8. junija letos odprta razstava slik in risb Podobe iz naših gozdov slikarja in oblikovalca **Martina Fujana**.

Zbrane je ob odprtju razstave ilustratorja, slikarja in oblikovalca **Martina Fujana** nagovoril predsednik LZS mag. **Lado Bradač** in se mu zahvalil za njegov prispevek: »Le kaj bi lovška organizacija bila, če ne bi imeli v naših vrstah tudi številnih pevcev, rogistov, slikarjev – umetnike, ki bogatijo našo lovsko kulturo. Zato ne preseneča, da je lovška kultura vpisana v tudi v register nesnovne kulturne dediščine. Upam, da

nam bo do konca mojega mandata uspelo v Pravila Lovske zveze Slovenije vnesti spremembo, da bomo delovali v javnem interesu tudi na področju kulture ter da bo naša Zlatorogova galerija, ki sicer deluje že vrsto let, dobila tudi uradni status galerije.«

Slikarjev lovski tovariš in starešina LD Komenda **Goran Peršin** je Fujana, ki ga pozna že od malih nog, predstavil z nekaj anekdotami: »Martina je že kot osnovnošolca začelo zanimati lovstvo, najprej knjiga Lovčevorožje, po kateri je iz papirja sestavil vse mogoče puške, ki so bile videti tako prepričljivo, da so nekateri na prvi pogled mislili, da so prave.«

Peršin tudi ni pozabil omeniti njegove velike ljubezni do psov: »Martin je lovec posebne vrste, ki zna najti stik z ljudmi. Veliko ve o

Foto: Urša Kmetec

Martin Fujan se pretežno ukvarja s področjem poljudnoznanstvene ilustracije.

naravi in prav prek spoznavanja psov in tistega prvinskega odnosa do narave, ki ga imajo lovski psi, je razvil tudi pristno lovsko etično nravo in usmeritev do narave.« Na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje je Fujan leta 2016 diplomiral s temo Vizualna podoba in ilustracija knjige na temo lovske uporabnosti psov ptičarjev v lovišču. Oblikuje in slikovno opremlja tiskovine za Društvo ljubiteljev ptičarjev (DLP).

Fujan se ukvarja večinoma s področjem poljudnoznanstvene ilustracije, uporablja predvsem klasične, analogne slikarske in ilustratorske tehnike, največ oljne barve na platnu in lesu, pa gvaš in akvarel, pa tudi različne risarske tehnike, na primer oglje, svinčnik, pero s tušem in krede. Najbližje

so mu zgodovinske teme, zato se ukvarja z ilustratorskimi zgodovinskimi rekonstrukcijami, kjer je, med drugim, prispeval ilustracije za monografijo o oklepih Narodnega muzeja Slovenije in upodobitve vojakov za stalno ambientalno postavitev v stolpu pod Pelikanovo potjo na Celjskem gradu.

Doslej je Martin Fujan razstavljal na več skupinskih razstavah, tudi na Slovenskem bienalu ilustracije. Samostojni razstavi je imel leta 2019 v Domu kulture Kamnik in leta 2022 na Gozdarskem inštitutu v Ljubljani.

Razstava njegovih likovnih del Podobe iz naših gozdov, ki je bila postavljena v Zlatorogovi galeriji LZS, je bila na ogled vse do septembra 2023.

Urša Kmetec

Foto: Urša Kmetec

Ob odprtju razstave slikarja in oblikovalca Martina Fujana Podobe iz naših gozdov je zbrane nagovoril predsednik LZS mag. Lado Bradač, z nekaj anekdotami pa je slikarja predstavil njegov dolgoletni prijatelj Goran Peršin.

Pred začetkom visokogorske lovne sezone

LD Jezersko vsako leto pred začetkom glavne lovne sezone člane seznani z lovskoupravljavskim načrtom, dobijo napotke gospodarja LD o načinu uresničevanja sprejetega načrta odstrela divjadi, o varstvenih ukrepih, načrtovanih letnih članskih delovnih obveznostih in sprotih pravilih

v lovišču (preže, steze, krmišča, solnice in o vzdrževalnih delih na lovskem domu in bivakih).

Vsako leto posebej za vsakega člana LD Jezersko sprejmejo tudi najmanjše mogoče število ur delovnih obveznosti pri obnovi in popravilu lovskih naprav, prež, opazovalnic, krmišč, lovskih stez, solnic in druge lovske infrastrukture (bivaka, lovskega doma s hladilnico, razkuževalnico in izkoževalnico).

V LD Jezersko so kar precej

uspešni in imajo obenem srečo z ohranjanjem potrebnega števila delovno sposobnih članov ter tudi s sprotim pomlajevanjem članstva. V zadnjem času se je za lov in aktivnosti v lovstvu odločilo šest mladih članov, ki so vstopili v LD in smo jih vpeljali v program lovskega usposabljanja ter izobraževanja in naposled za opravljanje lovskega izpita. Ko ga opravijo, pridobijo pravico za samostojen pravičen visokogorski lov.

Med članstvom se poraja skrb za uspešnost končne uresničitve tekočega načrta odvzema prstoživeč divjadi na površini skoraj 4.000 ha, saj je MKGP na osnovi predloga ZGS povečal zakonsko predpisani odvzem parkljaste divjadi tudi v LD Jezersko (npr. samo pri jelenjadi za več kot 100 %). Razmere za uresničevanje tolikšnega odvzema so namreč vse »težje«. V lovišču se povečuje nemir zaradi vznemirjanja pohodnikov, zeliščarstva, gobarjenja,

Vse foto: France Ekar

Za obnovo lovskih naprav in druge lovske infrastrukture priskočijo na pomoč člani LD, ki imajo lastno potrebno mehanizacijo.

V lovišču je LD namestila kar nekaj tabel s prošnjo, naj se obiskovalci v naravi in območju lovišča spoštljivo obnašajo v naravnem okolju.

Spomladi divjad »polega« mladiče. Vsako leto opozarjamo na pravilno ravnanje obiskovalcev in kako je treba varovati mladiče, ki se kotijo in odraščajo.

Boris Meško, tajnik LD Jezersko in lovski čuvaj, skrbi za vzdrževanje in obnovo opozorilnih tabel z napotki, kako se moramo vsi obiskovalci obnašati v naravnem okolju.

Člani LD so na junijski delovni akciji pripravili za lovski dom drva za zimske dni in uredili okolico lovskega doma Pod turni.

mnogih rekreativnih aktivnosti, na novo ograjenih kmetijskih površin tudi v najboljših upravljaljskih predelih lovišča; tako se neprestano zmanjšujejo lovne površine. Tudi siceršnje razmere za divjad, ki je prilagojena na visokogorsko okolje in hladnejše podnebje, se hitro spreminjajo zaradi globalnega pregrevanja ozračja in onesnaženja, kar vse negativno vpliva na rastlinstvo in posledično prehranjevalne možnosti prostoživečega živalstva, ne nazadnje tudi na človeka. O vsem omenjenem lovci, ki smo o spremembah naravnih ekosistemov vsestransko ozaveščeni, opozarjamo, pišemo peticije, opomnike ... Vendar vse kaže, da imajo zdajšnji kapitalistični »managementi« kljub drugačnim trditvam odgovornih svojo interesno smer podprto in odprto pot.

Tudi politično zavračanje laičnega mnenja in naposled užaknjena prepoved lova na gozdne kure (velikega divjega petelina in malega petelina (ruševca), ki

sega v devetdeseta leta prejšnjega stoletja, nam ni po godu. Lov na obe vrsti gozdnih kur, ki je bil za visokogorske lovce dolga stoletja tudi nekakšen kulturni obred, se je v Sloveniji zgodil brez razprave in vpliva tistih lovcev, ki so bili najbolj terensko in strokovno usposobljeni poznavalci omenjenih koconogih kur. V sosednji Avstriji, ki meji na naše lovišče, se to ni zgodilo. Le lovci, ki vsak dan živijo z gozdom in divjadjo, ki imajo vselej prvi interes za sonaravno trajnostno upravljanje, da se populacije prostoživečih ptic in sesalcev lahko ohranijo v optimalnih razmerah, najbolj vedo, koliko, kaj, kje je iz narave mogoče odvzeti lovne vrste divjadi, da ji ne škodujemo z lovom. Pravo in celovito varstvo zavarovanih živalskih vrst, ki so prenehale biti lovne vrste (»divjad«), so po lovskem prepričanju zdaj ostale zavarovane v glavnem (zgolj na papirju) brez najučinkovitejšega terenskega spremljanja, nadzora –

Matija Košir, lovec LD Jezersko in revirni vodja, je vse pripravil in poskrbel, da bo na Mošenkovem postavljeni načrtovana nova sodobna preža – opazovalnica za nadzor lovsko pravičnega ter varnega lova divjadi.

brez celovitega varstva in zaščite. Zdaj med gozdnimi kurami poleg podnebnih sprememb prosto »kraljujejo« tudi vedno številnejši veliki in srednje plenilci, kot so kune, lisice, šakali in vsejedi divji prašiči. Lovci sicer še hodimo poslušat petje divjih petelinov, ki pa se oglašajo na redkejših rastiščih, kot se je to dogajalo v času njihove zaščite.

Lovci, člani LD Jezersko, pričakujemo, verjetno tudi še kje drugje, kar nekaj odgovorov na

naša neodgovorjena vprašanja. Predvsem želimo javno seznanitev, kako in kje se pripravljajo in nastajajo nekakšni zametki nove, »drugačne« lovske zakonodaje, kdo sodeluje pri zdaj še skritih snovanjih in tudi javno sprašujemo, ali je že rešeno končno ter bistveno vprašanje – **čigavo je lastništvo prostoživečih lovne divjadi**, kar se je lani interesno spreminjalo in naj ne bi bilo še dokončno rešeno ...

France Ekar

Tekmovanje v streljanju na glinaste golobe in na MK-tarčo

Medobčinska strelska liga – Slovenska Bistrica 2023

Medobčinska strelska liga 2023, ki so je pred 40 leti začele LD takratne Občine Slovenska Bistrica na pobudo člana **Jožeta Pečovnika** iz LD Poljskava in **Mihaela Rasteigerja** iz LD Slovenska Bistrica, je potekala v streljanju na glinaste golobe in na MK-tarčo z malokalibrsko puško. Sodelovalo je vseh devet lovskih druženj (LD) takratne Občine Slovenska Bistrica. Pozneje je iz ene občine nastalo več občin in občinska liga je prerasla v medobčinsko ligo. Te občine so zdaj: **Slovenska Bistrica, Oplotnica, Makole in Poljčane**.

V nedeljo, 2. aprila 2023, je bila na strelišču **LD Šmartno na Pohorju** zaključna strelska tekma tradicionalne **Medobčinske**

strelske lige – Slovenska Bistrica 2023, ki jo je vodila **LD Slovenska Bistrica** pod vodstvom **Žana Brinovca** skupaj s člani komisije. Toda LD Slovenska Bistrica zaradi najema lovskega doma in gostov pri domu ne more več uporabljati svojega strelišča. Čeprav smo bili organizatorji lovci LD Slovenska Bistrica, je strelišče in prostor pri domu odstopila LD Šmartno na Pohorju. Njihov strelski referent **Branko Fidler** je tudi vse odlično organiziral, da sta tekmovanje in še prej trening potekala normalno. V ta namen se tudi zahvaljujemo LD Šmartno na Pohorju in tudi vsem njihovim članom, ki so sodelovali pri organizaciji.

Liga je potekala samo v treh kolih na streliščih LD Poljskava, LD Makole in LD Šmartno na Pohorju. Uradni strelski treningi so bili ob petkih pred vsako tekmo. Ekipno se je tekmovanja udeležilo šest LD od devetih. V ligi je skupaj streljalo dvainštirideset (42) lovcev - strelcev. Pomerili so se v različnih strelskih kategorijah in

Rezultati:

Posamezno:

glinasti golobi: **B. Sadek** (1. mesto – LD Oplotnica), **Ž. Brinovec** (2. mesto – LD Slovenska Bistrica) in **M. Sadek** (3. mesto – Oplotnica),

malokalibrska puška: (MK-tarči divji prašič in gams) – M. Sadek (1. mesto – LD Oplotnica), **L. Žigart** (2. mesto – LD Poljskava) in **L. Sadek** (3. mesto – LD Oplotnica).

Posamezno – kombinacija: **B. Sadek** (1. mesto – LD Oplotnica), **M. Sadek** (2. mesto – LD Oplotnica) in **U. Golob** (3. mesto – LD Laporje).

Ekipni rezultati – kombinacija so bili naslednji: **LD Oplotnica** (1. mesto), **LD Šmartno na Pohorju** (2. mesto) in **LD Slovenska Bistrica** (3. mesto). Na četrtem mestu je bila z rezultatom vseh treh kol lige **LD Poljčane**.

Glinasti golobi – ekipno: **LD Oplotnica** (1. mesto), **LD Slovenska Bistrica** (2. mesto) in **LD Šmartno na Pohorju** (3. mesto).

MK-puška – ekipno: **LD Oplotnica** (1. mesto), **LD Šmartno na Pohorju** (2. mesto) in **LD Poljčane** (3. mesto).

Skupinska fotografija udeležencev Medobčinske strelske lige 2022

Ekipno – kombinacija; z leve: tričlanske ekipe LD Šmartno, LD Oplotnica in LD Slovenska Bistrica

Najboljši strelci v kategoriji posamezno – kombinacija: Marjan Sadek, Boštjan Sadek in Uroš Golob

Rezultati:

superveterani (več kot 65 let):

glinasti golobi: **J. Golob** (1. mesto – LD Laporje), **I. Pahič** (2. mesto – LD Črešnjevce) in **B. Ačko** (3. mesto – LD Slovenska Bistrica),

malokalibrska puška: **I. Pahič** (1. mesto – LD Črešnjevce), **A. Gostenčnik** (2. mesto – LD Slovenska Bistrica) in **B. Ačko** (3. mesto – LD Slovenska Bistrica),

Kombinacija: **I. Pahič** (1. mesto – LD Črešnjevce), **J. Golob** (2. mesto – LD Laporje) in **B. Ačko** (3. mesto – LD Slovenska Bistrica);

veterani (več kot 55 let):

glinasti golobi: **J. Gošnjak** (1. mesto – LD Oplotnica), **Z. Brezovšek** (2. mesto – LD Šmartno na Pohorju) in **B. Sovič** (3. mesto – LD Slovenska Bistrica),

malokalibrska puška: **J. Gošnjak** (1. mesto – LD Oplotnica), **Z. Brezovšek** (2. mesto – LD Šmartno na Pohorju) in **Z. Kolar** (3. mesto – LD Poljskava),

kombinacija: **J. Gošnjak** (1. mesto – LD Oplotnica), **Z. Brezovšek** (2. mesto – LD Šmartno na Pohorju) in **V. Dovnik** (3. mesto – LD Šmartno na Pohorju).

rezultati prvih treh v vsaki kategoriji so naslednji (glej rezultate).

Za vestno in dobro, predvsem pa varno izvedbo *Medobčinske strelske lige lovskih druženj* se je treba zahvaliti tudi vsem strelskim referentom LD organizatoric tekmovanj. To so bili **Boris Mulec, Ivan Gajser** in **Branko Fidler**

ter organizator **Žan Brinovec**. Za zbirnik rezultatov je skrbel **Marjan Sadek**.

Vsi prvouvrščeni so prejeli pokale in medalje, po razglasitvi rezultatov pa je bila za vse udeležence pripravljena pogostitev v lovskega doma LD Šmartno na Pohorju.

Branko Ačko

V TEM MESECU PRAZNUJEJO SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ*

95 let

Andrej Milavec, LD Planina

90 let

Marijan Čuk, LD Idrija
Jožef Gonza, LD Petišovci
Franc Likar, LD Sovodnj

85 let

Nerino Babič, LD Istra Gračišče
Peter Cestnik,
LD Dol pri Hrastniku
Drago Gostiša, LD Logatec
Alojz Hrašnan, LD Dravograd
Franc Iskra, LD Kozlek
Dušan Jukič, LD Jamnica
Franc Kutin, LD Tolmin
Anton Lenart,
LD Sveti Jurij - Jurovski Dol
Maksimiljan Lepener,
LD Dravograd
Jozsef Nemet, LD Petišovci
Ivan Peternelj, LD Bukovje
Viktor Ravnik, LD Bled
Franc Ribič, LD Markovci
Štefan Žuna, LD Gabrovka

80 let

Stanislav Bogovčič, LD Mokrice
Franc Časar, LD Brezovica
Emil Čelhar, LD Pivka
Oto Hojnik, LD Podgorje
Zvonimir Konjar, LD Toško Čelo
Franc Kristan, LD Prestranek
Franc Lesjak, LD Radenci
Bogomir Mlakar,
LD Dole nad Idrijo
Mihael Mori, LD Boč na Kozjaku
Boris Rijavec, LD Trnovski gozd
Avgust Snaj, LD Laze
Zmagomir Škofič, LD Laporje
Franc Škoflek, LD Dobrna
Metod Marjan Šonc,
LD Tabor Sežana
Anton Urh, LD Stara Fužina
Maks Vaupotič,
LD Prosenjakovci
Vincenc Verčič, LD Porezen
Jožef Verstovšek, LD Globoko
Martin Vidovič, LD Boris Kidrič
Tomo Vljakovič, LD Hum Celje

75 let

Dušan Baričič, LD Zemon
Rudi Bič, LD Motnik - Špitalič
Mihael Blaško, LD Lijak
Emil Bovhan, LD Trbovlje
Andrej Dolničar, LD Toško Čelo
Albin Erent, LD Osilnica
Ožbalt Fajmut, LD Golavabuka
Anton Globočnik, LD Železniki
Janez Jamnik, LD Mokrc
Jožef Jazbec, LD Štanjel
Rudolf Jere,
LD Šmartno pri Litiji
Anton Kartuš, LD Brestanica
Igor Klemenc, LD Hrenovice
Franc Kolar, LD Gornji Grad
Rajko Likar, LD Jelenk
Leopold Longar,
LD Novo mesto
Zvonimir Malus, LD Bizeljsko

Vojko Martinuč,
LD Fajti Hrib Renče
Zdravko Novak,
LD Dolce - Komen
Ivan Pauman,
LD Pesnica - Jarenina
Franc Pincolič,
LD Kostanjevica na Krki
Karel Pojbič,
LD Križevci v Prekmurju
Maksimiljan Praznik, LD Orlica
Mihael Pšeničnik, LD Libeliče
Jožef Rajh St., LD Tomaž
Jože Rom, LD Črnomelj
Slavko Rusič, LD Ig
Jožef Sotošek, LD Brestanica
Tonček Strmole,
LD Višnja Gora
Edvard Špič, LD Otavnik
Rado Turk, LD Dekani
Karel - Drago Vimpolšek,
LD Brežice
Ivan Vrhovnik,
LD Bukovje - Otiški Vrh
Dušan Žizek, LD Radenci

70 let

Andrej Abram,
LD Kostanjevica na Krki
Alojz Baša, LD Kozlek
Ivan Bratina, LD Čaven
Marjan Brežan, LD Adlešiči
Stanko Cvenkel, LD Dobriča
Janez Černoga, LD Dobova
Marjan Čretnik, LD Laporje
Marjan Čufer, LD Sorica
Stojan Fabčič, LD Vojkovo
Anton Florijančič, LD Škocjan
Boris Gradič, LD Videž - Kozina
Branko Ivančič, LD Rakek
Franc Japelj, LD Brezovica
Milan Kajsner, LD Brezovica
Franc Kerin, LD Tomišelj
Janez Kostanjevec,
LD Markovci
Milan Kravanja,
LD Gaberk - Divača
Hubert Ledinek, LD Remšnik
Franc Lipošek, LD Podčetrtek
Miha Molan, LD Pišece
Štefan Novak, LD Dobrnič
Ivan Oderlap, LD Peca - Mežica
Stane Ostrelj, LD Pišece
Iztok Ožbolt, LD Osilnica
Brane Plešinac,
LD Smuk - Semič
Branko Plevel, LD Radeče
Stanko Prodnik, LD Solčava
Marjan Ručna, LD Smast
Marjan Stergar, LD Brežice
Anton Šnajder,
LD Vinski Vrhovi
Janko Špendija,
LD Vinski Vrhovi
Branko Štublar,
LD Smuk - Semič
Drago Šuler, LD Golavabuka
Drago Verdenik, LD Ptuj
Zvonko Vičič, LD Brkini
Sergio Vuk, LD Strunjan
Marko Vukovič, LD Rakek
Leopold Žunkovič, LD Cirkovce

Vsem jubilentom iskrene čestitke!

* Po podatkih iz lovskega informacijskega sistema *Lisjak*.

Kot je že več let navada, je tudi v letošnjem aprilu v krogu svojih lovskega tovarišev praznoval svojo 80-letnico **Franc Turšič** - Meleč, član LD Borovnica.

Rodil se je 18. aprila 1943 v Veliki Loki na Dolenjskem, kjer je imel njegov oče hišo in žago. Po burnih letih druge svetovne vojne se je družina preselila nazaj v Borovnico, kjer je France končal osnovno šolo in se kasneje v Ljubljani izučil za avtomehnika. Zaposlil se je v Avtocommercu, kjer je delal vse do leta 2001, ko se je upokojil.

Ko si je uredil življenje in osnoval družino, se je februarja 1980 včlanil v LD Borovnica, kjer je bil član tudi njegov oče, izkušen in spoštovan lovec. V naslednjem letu je opravil lovske izpit in postal polnopraven član zelene bratovščine, pa naj si bo to pri delu v lovišču, pri gradnji lovskega doma, organizaciji lovskega veselja, pa tudi pri vodenju lovske družine.

Že leta 1983 je prevzel delo tajnika in te posle vestno opravljal vse do konca leta 1986 in tudi kasneje od leta 1993 do konca leta 1994. Član UO LD je bil v letih 1991/92, 1995/99 in 2004/05. V času gradnje lovskega doma je bil Franc sedem let član gradbenega odbora, od leta 2000 do konca leta 2003 pa je bil član NO LD. Bil je tudi mentor več pripravnikom. Od leta 1995 naprej je še vedno aktiven v komisiji za odlikovanja. V času svojega delovanja kot tajnik je z veliko truda in z osebno natančnostjo uredil arhiv naše LD.

Za svoje vestno delo, tako pri delih v lovišču kot pri vodenju družine, ga je LZS odlikovala z znakom za lovske zasluge in redom III. stopnje. V letu 2020 ga je LD za dolgoletno vestno delo v matični LD Borovnica imenovala za častnega člana. Leta 2021 je dobil tudi jubilejni znak za 40 let zvestobe zeleni bratovščini.

Dragi lovske tovariši in prijatelji, člani tvoje LD ti ob tvojem častitljivem jubileju iskreno čestitamo. Želimo ti še obilo zdravja in veliko prijetnih trenutkov na zelenih stečinah.

LD Borovnica - B. P.

Narislal: Milan Samar

Lovski obisk v Vrtcu Koper

V okviru programa **Lovske zveze Koper** sta **Bogdan Orlič** iz Lovske družine (LD) Šmarje in **Igor Antončič** iz LD Koper 31. marca 2023 v sodelovanju z vzgojiteljicama **Vrtca Koper**, enota **Van-ganel - Pikapolonica** v skupini **Pikapolonice**, organizirala srečanje in otroke seznaniila z vlogo ter pomembnostjo lovcev. V okviru lovskega izobraževanja za mlade in vrščevskega ekoprojekta **Gozd** sta organizirala srečanje za otroke do šestega leta starosti na temo **Sem lovec, predvsem pa ljubitelj narave**.

Otrokom sta predstavila lovsko poslanstvo, prikazala dermoplastične preparate divjadi slovenske Istre in pomembno vlogo lovcev. Predstavila sta naslednje lovske teme: *kdo je lovec, naloge lovca, živali in njihove stopinje, sledi, katera dela lovci izvajajo v lovišču in naravi, po katerih načelih lov-*

Vse foto: Bogdan Orlič

Lovca sta otrokom predstavila lovsko poslanstvo, prikazala dermoplastične preparate divjadi slovenske Istre in pomembno vlogo lovcev.

Otroci so si ogledali prežo, krmno njivo in solnico.

krmno njivo, prežo in solnico. Med potjo so opazili in si pozorno ogledali tudi stopinje divjih prašičev in srnjadi. Druženje z otroki je bilo izredno prijetno in je trajalo štiri ure. Odziv otrok je bil presenetljivo dober.

Malčki so bili izredno zadovoljni in so se od obeh lovcev poslovili z najino obljubo, da bova prišla še kdaj.

Bogdan Orlič,
predsednik LD Šmarje

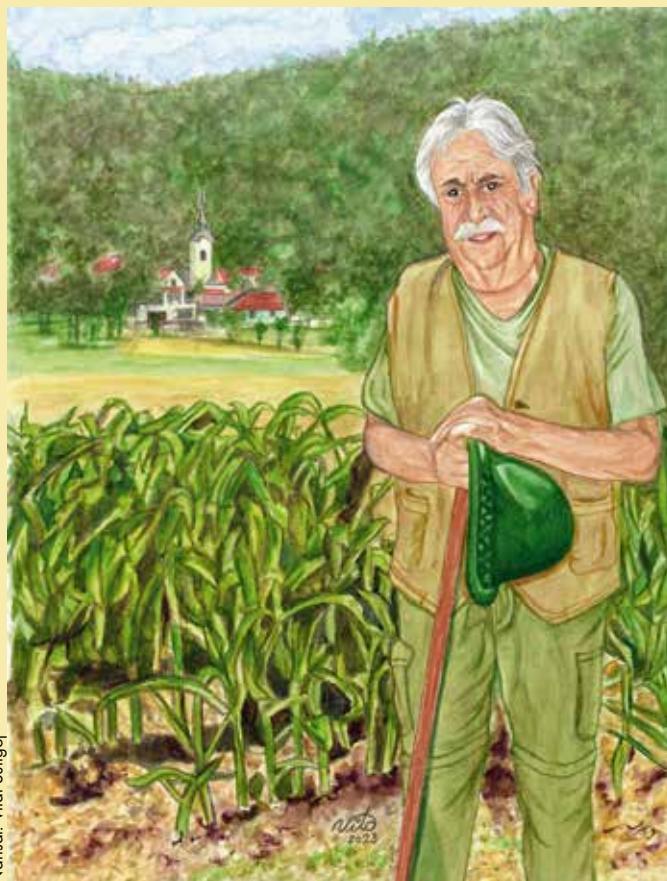

Poučno druženje z otroki je bilo izredno prijetno in je trajalo štiri ure. Odziv otrok je bil presenetljivo dober.

skega etičnega kodeksa in drugih zakonih se lovci ravnaajo ter lovske šege in navade.

Po predstavitvi so se otroci z lovcema z veseljem odpravili v naravo, kjer so obiskali bližnjo

Narisi: Vital Šuligoj

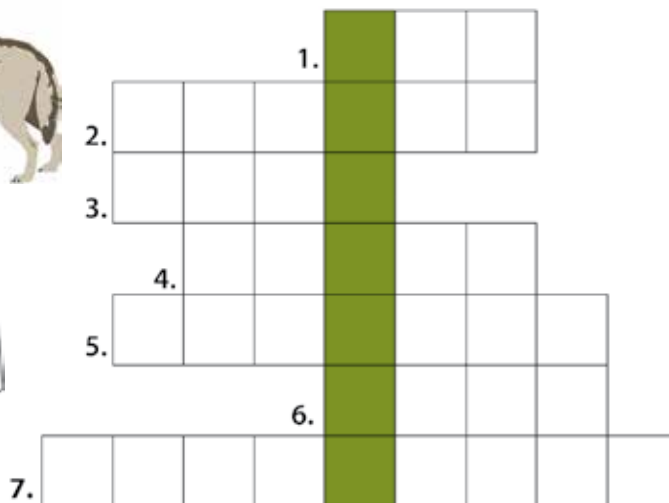
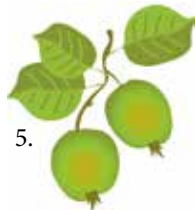

NAVADNI JELEN

V Sloveniji je navadni jelen razširjena vrsta, toda ni bilo vedno tako. V 19. stoletju je bil skoraj povsem iztrebljen, saj so ga obravnavali kot škodljivo živalsko vrsto. Jelenjad namreč rada objeda gozdno mladje in mladike lesnatih rastlin ter tako ovira razvoj gozda. Tropi jelenjadi se radi pasejo na travnikih in gozdnih jasah. V slast jim gredo plodovi plodonosnih drevesnih vrst, zato je prav, da v gozdu sadimo tudi take vrste (npr.: lesnika, skorš, drobnica, kostanj, hrasti ...).

Jeleni se s košutami pariyo septembra, samice pa polegajo mladice v maju in juniju. Samci na glavi nosijo veličastno rogovje, ki pa jim vsako leto odpade in nato spet zraste na novo. Starejši jeleni imajo večje in močnejše rogovje kot mlajši. Odpadlo vejo jelenovega rogovja lahko na tleh najdete mimogrede, ko boste na sprehodu v gozdu. V septembru pa lahko prisluhnete glasnemu paritvenemu oglašanju jelenov. Nekateri lovci znajo oglašanje izvrstno oponašati in tako lahko jelena celo privabijo v svojo bližino.

	Opis
6.	Prostor sredi gozda brez dreves, kamor hodijo jeleni na pašo

REŠITEV: Kako imenujemo glasno oglašanje jelenov v obdobju parjenja? _____

Za najmlajše:

Izpolni rebus! Na črte pod sličicami zapiši, kaj vidiš in črke prepiši v rešitev.

___ KA

1

___ A

Rešitev: _ _ _ _

Rešitev: _ _ _ _ _

LOVSKA KRIŽANKA

															
				SESTAVIL: MARJAN SOTLAR	SREDNJEVEŠ JUDOVSKI SKRIVANOSTNI NAUK	MODEL ŠPANSKEGA AVTOMOBILA SEAT	PRENO- ČEVANJE	ŽENSKI OSEBNI ZAMEK	ANTIBIOTIK IZ BAKTERIJ	OČRT, PRIKAZ	GALLI	GRŠKA PRINCESA IN BOGINJA MORJA	LUŠKNO IME ZA JELKOV GOBAN	INDIJANSKO PLEME	
				VEDA O PSIH											
				KDOR IMA ABONMA											
				PREBIVALCI BIČJA							REKA V SUDANU NAR. PARK V ALŽIRU				
				BOGOVI V GERMANSKI MITOLOGII				ŽLAHTNI BUN KRISTOF KOLUMB							
				CERKLJANSKO MOŠKO IME NAPRAVA ZA UMETNI SNEH						IZRAEL. PEVKA (DALJAH) GRŠKA ČRKA					
NARISAL: KOR PČULIN	LOVCI NA ČLOVEŠKE GLAVE IZ N. GVINEJE	NEHŠKI PEVEC (PATRIOT)	TOVARNA V CERKNEM PALICA ZA ČIŠČ. PLUGA			TURŠKI BELI KRUH MESTO V DALMACII							JUNAŠKA PEŠNITEV NAŠA REKA		
PRAV OD ZAČETKA						KILOVOLT IZROJENA OSEBA, IZVROŽEK			SORTA KROMPIRJA KOSITER						
TOVARŠ V SKUPNI NESREČI, SOVETNIK							OPERNA HŠA V MILANU ENAKA SAMOGLASNI							GORSKI DNEVNI METULJ	JEZERO V JUŽNEM DELU ZAVRA
HRVAŠKI POLITIK (TRIPALO)					ITALIJANSKI SKLADATELJ BALANTONIK OSTER SUNEK						MEHŠKO JAMSTVO CILJ DEJANJA, NAMEN				
GORSKA SKUPINA V HIMALAJI									NILSBORU			POMOŽNA POGONSKA ENOTA ARMEN. DOBRI DUHOM			
TELLUR			SUHI DNEVNI DOBROK MAČE ZNAM. AVTOLUSOV							MILIAMPER				OSVOBODILNA FRONTA ZAPOREDJE ČRK	
V ISLAMU TRONO ZASNOVANO DEJANJE VERE										STARJE PLOŠČINSKE MERE					
	KOPER JE NAŠ	ZAREBRNICA EGIPČANSKO SONČNO BOŽANSTVO								SKUPINA ŠOTOBIV KALIFORNIJ. RDEČE VINO					
NASPROTJE OD DOLO															
OVČJI SAMEC, OVEN						AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (BRIAN)	PLEMENTI, NEDOSEGLJIV ALI TEŽKO DOSEGL. CILJI	PREBIVALEC ŽIRU ZABAVNA PRIPREDETEV						DOBRA LASTNOST, ODLIKA	SLOVENSKI IGRALEC (BERT)
MORALA ZGODOBE, POUK, NASVET					FRANCOSKO- BELGIJ. PES JEZIK NA KITAJSKEM						NAJVIŠJI GRŠKI BOG KAMNITA GROTA				
	NORDUSKA EPŠKA PRIPoved	NASELJE V OBČINI LAŠKO MED. LIGA ZA ČL. PRAVICE								LADUSKA PRIPRAVA REKA V ZAH. BOLGARIJI					
SLUČIJ			NASTAVEK NALCENI PANAMSKI DENAR										NIZEK ŽENSKI GLAS, VZDEVEK D. MISLEJA		
ALPŠKA SMUČARKA								GOROVJE V INDIJ NAJVIŠJA IGR. KARTA						ITALIJANSKI SEPOLNIK VINO TAUFER	
TUJE ŽENSKO IME									BELA SORTA VINSKE TRITE						
ZADETEK DVEH ŠTEVIL PRI TOMBOLI						ZVER IZ DRUŽINE MAČEK			ŠPORTNIK Z RAFTOM						

UGANKARSKI SLOVARČEK

OLO – reka v Sudanu, AZI – bogovi v germanski mitologiji, ITASCA – sorta krompirja, APU – pomožna pogonska enota, ASMATI – lovci na človeške glave iz Nove Gvineje, ILRM – mednarodna liga za človekove pravice, HANI – jezik na Kitajskem, ZIN – kalifornijsko rdeče vino, ISKR – reka v zahodni Bolgariji, ARALEZI – armenski dobri duhovi

Rešitev križanke
poiščite na strani 439.

Zgoščenki LPZ Martin Krpan Bloke

V soboto, 3. 6. 2023, je v mali dvorani Bloški smučar **Lovski pevski zbor (LPZ) Martin Krpan Bloke** predstavil svoji zgoščenki. Skupaj so jo predstavili zato, ker prve – *Lovčev zemeljski raj* – iz leta 2020 niso mogli predstaviti zaradi protikoronskih ukrepov. Po sprostitvi pa je že nastajala druga, *Gozdni trubadur*, ki označuje divjega petelina in so jo izdali prav v tem času.

Zbor je sicer leta 2005 ustanovila **LD Martin Krpan Bloke**. Pobudo za začetek delovanja je dalo nekaj navdušenih lovcev. Program zboru obsegajo skladbe lovskih vsebin in ljudske ter umetne pesmi. Nonet je znan na širšem območju Notranjske, vse od Postojne do Kočevja. Pod vodstvom **Janeza Gostiše** je zbor predan kakovosti pevskega ustvarjanja, pri svojem delu pa ima tudi podporo matične Lovske

družine **Martin Krpan Bloke** in Občine Bloke.

Pevci imajo okrog deset nastopov na leto. Od pomembnejših sta vsakoletni nastop na Reviji lovskih pevskih zborov in skupin registrov Slovenije ter nastop na Reviji pevskih zborov Notranjske. Ob 15-letnici svojega delovanja

so izdali prvo zgoščenko dvanajstih skladb. Ob ustvarjanju druge zgoščenke je zbor sodeloval z **Andrejem Mežanom** in solistko **Ester Kranjec**, naslovno fotografijo pa je nonetu odstopil **Aleksander Reberšek**, ki je poskrbel za slikovno in zvočno upodobitev divjega petelina na

zgoščenki. Nekaj besed sta povedala tudi starosta zboru, **Drago Mazij**, ki je pri eni pesmi zbor spremljal s harmoniko, in eden od idejnih pobudnikov zboru, **Janez Usenik**.

Izdaja zgoščenke je praznik za vsakega ustvarjalca, še zlasti v zdajšnjih časih pretočnih vsebin. Predstavitve zgoščenk oz. pevska prireditev z gosti je bila odlično obiskana.

Zbor se je zahvalil svojim sponzorjem: podjetju Fragmat, Občini Bloke, LD Martin Krpan Bloke, Lovski zvezi Slovenije in Zvezi lovskih družin Notranjske. Krajši govor sta imela tudi predsednik Zveze lovskih družin Notranjske **Rajko Kovačič** in starešina LD Martin Krpan Bloke **Laris Žurga**. Dogodek je povezovala lovsko kolegica **Vesna Kovač**.

V dvorani so pevci z ubranim petjem pričarali vzdušje, ki se ga bodo obiskovalci še dolgo spominjali.

Vesna Kovač

Foto: Vesna Kovač

Lovski nonet Lovski pevski zbor Martin Krpan Bloke ob predstavitvi svojih zgoščenk

Komu se bomo zahvaljevali in priporočali

Odkar sem lovec (60 let), smo se za dober, torej srečen in obilen plen po lovu zahvaljevali boginji **Diani**. Njena podoba in svetost sta iz rimskih časov. Verjetno pa so si Rimljani oblikovali Diano kot boginjo po vzoru Grkov, ki so kot boginjo lova

in pravic živali častili **Artemis**. Tako kot je v navadi zmagovitih narodov, le-ti povzamejo od podložnih narodov, kar lahko s pridom vpletejo v svojo kulturo in navade, sicer pa poimenujejo s svojimi izrazi ali naslovi.

Da bi bila Diana res prva boginja lova, so ji dali svoje ime, le poslanstvo je imela tako kot grška Artemis. Po mojem vedenju je Diana od rimskih časov pa do danes še vedno nesporna boginja

Vir: Bing

Boginja Diana

lova, zato se ji zahvaljujemo tudi slovenski lovci.

Že nekaj let pa uveljavljajo za našega božjega vzornika sv. **Huberta**, škofa iz kraja Lüttich, ki je bil posvečen leta 727. Ker je bila Diana poganka, Hubert pa rimokatoličan, je Cerkev zavračala Diano in v ospredje postavljala Huberta. Zdaj pod njegovim imenom, predvsem na njegov rojstni dan, 3. novembra, ali vsaj v bližnjih dneh tega datuma organizirajo maše in

lovski srečanja sosednjih družin, kar je seveda pohvalno. Več kot je družin, več prijateljstva, več je sodelovanja v korist naravi. Kaj pa opazam ob teh dogodkih?

Nekateri naši člani so v dvomih, kdo je zdaj prvi idol lova in lovcev. Obstajajo lovske družine, ki sv. Hubertu postavljajo spomenik, na Diano pa se niso spomnili ...

Morda bodo moje misli in pisanje koga vznemljilo, vendar želim s tem le pozvati članstvo in vodstva LD, naj se ob tem jasneje opredelijo. Sam bom tam, kjer

bo večina, zaenkrat pa ostajam pri Diani.

Mag. Milan Lovrenčič,
častni član
LD Dornava - Polenšak

Moji zadnji trije posebneži

»Za prijatelje si je treba čas vzeti,« v eni od svojih pesmi prepeva **Andrej Šifrer**. Res je, a tudi za lov si je treba vzeti čas. Take misli so me pri lovu vedno spremljale, posebno še kot mladega lovca, kar se je, vsaj pri, meni vedno obrestovalo. Morda se z mojim razmišljanjem vsi ne bodo strinjali, da je zlasti lov na srnjaka posebno lovsko doživetje. Morda že samo zaradi rogovja uplenjenih srnjakov, ki je vsako nekako drugačno in posebna mojstrovina narave. Nekomu morda pomeni lov na gamsa v visokogorju veliko več, a spet ga v nobenem primeru ne moremo primerjati z lovom na gamsa – »gošarja«.

Naše lovišče LD Orlica – Vuhred je razdeljeno na šest revirjev. Vsi srnjaki so bili uplenjeni v revirjih Sv. Anton na Pohorju, kamor se tudi največkrat vračam na lov.

Pogled se mi najprej ustavi na lobanji nerogatega srnjaka, ki sem ga uplenil 11. 5. 2011 na Brunčkovem s telesno maso 15 kg in ocenjeno na približno starost deset let.

Nisem hitel z lovom že prve dni maja kot v mladosti, ko sem veliko telesno slabotnejših srnjakov – lanščakov ali »gumbarjev« navadno uplenil že na začetku lovne dobe. Z bratom Dušanom in nečakom Petrom, s katerima se veliko družim in sta prav tako člana naše LD, je beseda nanesla, da sta prejšnji dan na posestvu Brunčkovo videla zanimiv osebek srnjadi, a kljub natančnemu ogledovanju skozi dvogled nista mogla dognati spola. Odločil sem se, da si bom naslednje jutro poskusil še sam ogledati žival in skušal ugotoviti spol srnjadi. Avto sem pustil nekaj sto metrov od mesta, kjer je navadno izstopala srna/srnjak in previdno začel z zalazom. Ker je omenjena posest zelo velika, bi lahko osebek izstopil na različnih mestih. A imel sem srečo, saj sem ga takoj zagledal: bil je že na travniku. Z dvogledom sem skušal ugotoviti spol. Na glavi ni bilo opaziti, da je morda »gumbar«. Najprej sem pomislil, da je celo srna, a po zrcalu, ki se je še odražalo kljub menjavi dlake, je vse kazalo, da

Foto: Bogdan Kováč – Danč

Moje tri lovske trofeje srnjakov z nepopolnim rogovjem; uplenjeni (z leve proti desni): 11. 5. 2011, teža iztrebljenega 15 kg, na oko približno ocenjena starost deset let; 18. 5. 2016, teža 22 kg, starost šest let; 10. 5. 2022, teža 16 kg, starost deset let.

je srnjak. Precej časa sem ga opazoval, dokler nisem jasno opazil spolovila. Tedaj odločitev glede uplenitve ni bila več težka. Ko sem prišel do mrtvega srnjaka, sem bil zelo presenečen, kakšnega gumbarja sem uplenil. Na glavi je imel pod dlako samo še čelnične nastavke; kot bi uplenil srnjaka, ki mu je že odpadlo rogovje. Po pregledu obrabe zobovja leve čeljusti pa je bilo moje veselje še toliko večje, saj je bila po moji približni oceni njegova starost gotovo okrog deset let.

Drugo rogovje srnjaka, uplenjeno 18. 5. 2016 pri Barakarjevi koči in s telesno maso 22 kg, je bilo prav tako ocenjeno na starost okrog deset let.

Tudi takrat nisem hitel z lovom že takoj na začetku maja. Mislim sem si, da je lovna sezona še dolga in bo še dovolj časa za uplenitev kakšnega posebneža. Tisti dan sem načrtoval ureditev okolja in košnjo trave okrog brunarice, ki jo imam postavljeno v osrčju lovišča Sv. Anton na Pohorju, zato si nisem mogel vzeti preveč časa za lov. Odločil sem se, da bom malo obvozil revir. Odpeljal sem se proti lovskemu domu in ogledoval travnike pod njim. Že takoj, ko sem izstopil iz avta, sem zagledal trofejno zrelega srnjaka, ki se je pasel v neposredni bližini. Marsikateri lovec bi se hitro odločil za uplenitev, česar pa jaz nisem storil. Previdno, da ga ne bi spodil, sem se odpravil proti avtu

in nadaljeval z lovom. Za opazovanje srnjaka nisem porabil veliko časa, zato sem se odločil, da bom še malo posedel na lovski preži na Anclovem posestvu. Nisem se še dobro namestil, ko je neposredno pod prežo iz goste podrasti izstopil srnjak s kapitalnim rogovjem in strmel v smeri lovske preže. Kar nekaj časa je nepremično stal, nato pa naenkrat odskočil v kritje gozda. Previdno sem zapustil prežo. Avto vedno parkiram na kraju, imenovanem Barakarjeva koča, in od tam sem se peš odpravil proti brunarici. Tam je nekoč stala lesena koča, zdaj pa sta si lastnika **Cvetka** in **Marjan Ladinik** postavila novo stanovanjsko hišo. Vedno me toplo sprejmeta. Tisti del zemljišča je nekoč pripadal posestvu **Petra Kovača**, p. d. Barakarja, in od tod izvira ime Barakarjeva koča. Tudi pokojni dedek **Peter** je bil dolgoletni in ustanovni član naše LD. Tik nad hišo sem opazil, da se ob robu gozda pase srnjak. Ker sem imel puško in dvogled že spravljen v avtu, sem se previdno odpravil nazaj, vzel dvogled in začel opazovati. Ker nisem mogel oceniti, za kakšnega srnjaka gre, sem v roke vzel še fotoaparat in naredil nekaj posnetkov. S 45-kratnim zoomom ni bilo težko ugotoviti, da je enorogi srnjak. Takoj sem se odločil, da ga bom uplenil. Po strelu je srnjak takoj nakazal zadetek in v teku zapustil travnik. Počakal sem nekaj časa, nato pa

se odpravil na nastrel. Glede na količino krvi od mesta pobega sem bil trdno prepričan, da srnjak ne more biti daleč, a sem se pošteno uštel. Po približno desetih metrih vidnega krvnega sledu krvi ni bilo več opaziti. Z iskanjem sem takoj prenehal, označil mesto nastrela s smrekovo vejico in tudi v smeri pobega. Poklical sem gospodarja naše LD **Miho Mrakiča**, ki mi je bil takoj pripravljen priskočiti na pomoč. Dobili smo se na dogovorjenem mestu. Z Mihom je namreč prišel tudi lovski tovariš **Janez Skralovnik**, tudi član naše LD, in Mihov zvesti nemški

Foto: Lojzi Avenek

Zaradi različnih poškodb pri čiščenju rogovja, teritorialnega označevanja in medsebojnih bojov vsako sezono pri srnjakih opazimo nekaj »enorogcev« (fotografija je zgolj naključna).

prepeličar **Oki**, večš izdelovanja krvnih sledi. Razložil sem jima ves potek lova in odpravili smo se na nastrel. Oki je takoj potegnil po krvnem sledu in že po nekaj minutah smo zaslišali glasno gonjo in prav kmalu tudi pok iz Mihove puške; srnjaka je s strelom v vrat rešil muk. Z Janezom sva se takoj odpravila proti srnjaku. Miha mi je ob izreku lovskega blagra izročil vejico plena, čestital mi je tudi Janez. Vejico plena sem si zataknil za klobuk, srnjaku pa v gobček potisnil zadnji grizljaj. Kar nisem mogel verjeti, da je bil to tisti stari srnjak, ki se je pognal v dir, ko me je zagledal. Še sreča, da je imel samo en rog, sicer bi mislil, da je povsem drugi srnjak, mi je dejal Miha. Srnjak je bil zadet za

pleče z 10 g kroglo, kalibra 7 x 65 R češkega proizvajalca Sellier Bellot. Krogla mu ni poškodovala vitalnih organov, zato se mu je rana že po nekaj metrih bega povsem zaprla.

Vsem – Mihi, Janezu in seveda Okiju – sem se iskreno zahvalil za uspešno iskanje.

Tretji srnjak pa je bil uplenjen 10. 5. 2022 pri Krištanovi žagi. Njegova telesna masa je bila 16 kg in njegova starost ocenjena na okrog deset let.

V naši LD je članom dovoljeno upleniti trofejnega srnjaka vsako drugo leto, odstrel pa moraš nato »pokriti« z dvema primerkoma netrofejne srnjadi. Ker je brat Dušan v prejšnjem letu uplenil trofejnega srnjaka, tokrat do uplenitve ni bil upravičen, nečak Peter pa se je tudi odrekal odstrelu. »V bližini našega posestva izstopa srnjak z enim rogom, pojdi ga pogledat in se odloči, ali je primeren za odstrel,« sta me spodbujala lovca in mi zaželela dober pogled.

Že naslednji večer sem se odpravil na kraj, kjer naj bi izstopal enorogec. Na lov sem se odpravil nekoliko prej, da sem si primerno uredil začasno čakališče z zadostnim kritjem ob košatem

hrastu takoj nad cesto, ki pelje proti Sv. Antonu na Pohorju. Med čakanjem sem poslušal žvrgolenje ptičev in v mislih obujal spomine na vse lepe in morda tudi manj lepe trenutke mojega 47-letnega lovskega udejstvovanja in ugotavljal, da mi je čas hitro mineval. Tišino večernega čakanja je večkrat zmotil pasji lajež pred hišo v neposredni bližini, a srnjaka očitno ni kaj dosti motil, saj je takoj, ko je lajež utihnil, izstopil na travnik. Ko sem ga zagledal, sem opazil, da ima res samo desno vejo rogovja, na drugi strani pa samo nekakšen čelni nastavek, ki pa ni bil preraščen z dlako. Kazalo je, da si je rog po vsej verjetnosti poškodoval ali odlomil, ko je bilo rogovje še v rasti in v mahu. Srnjak se je brezskrbno pasel in dvignil glavo le, če je mimo pripeljal avto. Kazal je vse znake starega izkušenega srnjaka. Kljub vsemu se nisem mogel odločiti za strel. Ko se je dan že prevečal proti mraku, se je odpravi k večernemu počitku na rob travnika in se ulegel. Počasi sem zapustil čakališče in se odpravil proti avtu. Medtem je srnjak vseskozi opazoval moje premikanje, vendar travnika ni zapustil, ker ga je očitno motilo

žuborenje Antonskega potoka, ki teče ob travniku. Vstal je šele, ko sem stopil na cesto, nato pa brez bavljanja hitro zapustil travnik. To je bil zame še en znak, da je verjetno starejši srnjak.

V knjigi Antona Simuniča Srnjad sem prebral, da je srnjak, ki ima od marca ali prej povsem očiščeno rogovje in je do sredine maja še popolnoma siv, verjetno šest- ali večletni starejši srnjak. To je bila pika na i moji odločitvi, ko sem se drugi dan spet odpravil do enorogca. Po približno uri čakanja je izstopil na istem kraju kot prejšnji večer. Puško sem imel že pripravljeno za strel in le še počakal sem na ugoden trenutek, da bi se srnjak postavil primerno bočno. Po strelu je obležal v ognju. Že ko se mu približeval, sem ugotovil, da je res starejši srnjak. Pregled zobovja leve čeljusti je le še potrdil mojo trditev.

Srnjaka še nisem povsem spravil do ceste, ko se je pripeljal brat Dušan, mi voščil lovski blagor z besedami: »Moral sem se prepričati, a si ga le zadel!« Srnjaka sem odpeljal do njegove domačije, kjer sem ga iztrebil ob pomoči nečakinje Sabine. Srnjak je imel samo eno modo normalne veliko-

sti, drugo pa je bilo veliko kot zrno fižola in imel je samo eno ledvico. Bratova partnerica Jerneja Čoderl je naredila nekaj spominskih posnetkov ter postregla z malico in pivom. Med prevozom srnjaka v družinsko hladilnico sem se ustavil v Piceriji Lovce, katere lastnika sta lovca Milan in Štefka Hudernik. Od tam sem poklical preglednika uplenjene divjadi Davida Pušnika, ki mi je povedal, da me že čakajo. Tam je bil še en srečni uplenitelj, starešina naše LD Tomaž Pinter, ki je uplenil trofejnega srnjaka – kot darilo za abrahama. Čestitala sva si za lovski blagor in pozdravil sem vse tamkaj zbrane lovce. Vsi so komaj čakali, da sem odprl prtljožnik svojega suzukija in imeli so kaj videti. Tudi gospodar Miha mi je čestital in še dodal: »Ti imaš pa res lovsko srečo ...« Tudi drugi lovci so mi iz srca izrekli lovski blagor; vsaj čutiti je bilo tako. Še posebno je bil moje zanimive uplenitve vesel vodja mojega revirja Andraž Kanop, ki je tudi sam čez nekaj dni uplenil starejšega srnjaka – in glej – prav tako le z enim rogom. Tudi njemu je veljal lovski blagor!

Bogdan Kovač - Danč

OGLASNO SPOROČILO NAROČNIK:

Optics Trade, d. o. o.
www.optics-trade.eu

Predstavljamo: strelni daljnogled Steiner Ranger 8 1,6–12,8 x 42

Prve strelne daljnogleda Ranger je Steiner predstavil že leta 2015. Zaradi odličnih lastnosti so kmalu postali izjemno priljubljeni, ime Ranger pa sinonim za kakovost. Lani je Steiner predstavil serijo Ranger 8 z osemkratnim »zoom faktorjem«, s katero je vnovič navdušil. Z daljnogledi v seriji so zadostili potrebam večine lovcev, manjkal je le pravi daljnogled za lov na zalaz. Steiner je prisluhnil potrebam kupcev in predstavil nov model v konfiguraciji 1,6–12,8 x 42.

Lov na zalaz je ena bolj dinamičnih oblik lova. Oprezanje za divjadjo terja dobro telesno pripravljenost, saj po navadi traja nekaj ur. Ker je treba prehoditi precejšnje razdalje, je zaželeno, da je oprema, ki jo nosimo s seboj, čim lažja. S tako filozofijo v mislih je narejen tudi novi Ranger 8 1,6–12,8 x 42, ki je izjemno lahek in kompakten. Največja,

Foto: Optics Trade, d. o. o.

Steiner Ranger 8 1,6–12,8 x 42

12-kratna povečava lovcu omogoča strele na daljše razdalje, z najmanjšo 1,6-kratno povečavo pa je daljnogled uporaben tudi pri lovu na pogon. Četudi Ranger 8 1,6–12,8 x 42 sam po sebi ni namenjen za lov v mraku, ga lahko brez težav kombiniramo z nočnim ali termovizijskim nastavkom, kar je zadnje čase pri tovrstnih strelnih daljnogledih vse bolj zaželeno.

Daljnogled odlikuje Steinerjeva legendarna robustnost. Ohišje je narejeno iz enega kosa aluminija,

na površini pa je premaz, ki zagotavlja odpornost proti praskam. Konstrukcija je vodoodporna. Notranjost je polnjena s suhim dušikom, ki preprečuje notranje rosenje pri nizkih temperaturah vse do –25 °C.

Slika, vidna skozi daljnogled, je polna živih barv in izrazitih kontrastov. Zaradi dobre ostrine, tudi po robovih, lahko divjad ocenimo na daljše razdalje. Ranger 8 1,6–12,8 x 42 se ponaša s kupolo za odpravo napake paralakse, ki je pri strelnih daljnogledih z naj-

večjo, 12-kratno povečavo prava redkost. Pri nakupu se lahko odločimo za model z balistično kupolo, ki je sestavljena iz štirih obročkov. Na vsakem je število, ki ga obrnemo na ustrezen položaj, skladno s padcem krogle na določeni razdalji – odlična izbira za tiste, ki nameravajo streljati na daljše razdalje.

Jakost rdeče pike lahko nastavimo na enajst ravni – na najvišji je pika dnevno svetla, tako da je nov Ranger 8 1,6–12,8 x 42 uporaben v vseh svetlobnih razmerah. Natančno nastavljenost lahko pripišemo optičnemu vlaknu.

Z modelom 1,6–12,8 x 42 so pri Steinerju zapolnili vrzel v seriji strelnih daljnogledov Ranger 8. Zanj je treba odšteti 1829 €, balistična kupola pa je na voljo za dodatnih 150 €. Ob nakupu prejmete desetletno jamstvo. Steinerjev servisni oddelek, ki velja za enega boljših na področju športne optike, je v Nemčiji. Nakup je mogoč na spletni strani www.optics-trade.eu, v trgovini Optics Trade v Slovenski Bistrici in v vseh boljše založenih lovskih trgovinah po Sloveniji. Za več informacij pokličite 031/770-520 (Optics Trade) ali nam pišite na info@optics-trade.eu.

IZ ZAPRAŠENIH ARHIVOV ZA SPOMINJANJE IN POMNENJE

LOVSKO-RIBIŠKA PRAVDA MED DR. GORIŠKOM IN GROFOM HERBERSTEINOM

V bogati zgodovini lenarške LD je trajno zapisano tudi ime dr. **Milana Goriška**. V središče Slovenskih goric je prišel kot odvetniški pripravnik in že leta 1910 odprl samostojno odvetniško pisarno. V njej je uradoval v slovenskem jeziku. Že pred prvo svetovno vojno je bil odločen narodnjak in med najvplivnejši ljudmi pri lenarškem Sokolu. Njegova življenjska družica je bila soproga **Marija roj. Robič**, hčerka ugledne slovenske družine Robičevih iz Limbuša.

Dr. Mlan Gorišek je bil prvi predsednik odseka mariborske podružnice Slovenskega lovskega društva za okraj Sv. Lenart v Slovenskih goricah od leta 1921. Leta 1931 je z grofom Herbersteinom sklenil zakup lovske pravice (Eigenjagd) na območju Zgornje Voličine (Ober-Wellitschen), pripadajoče h gosposčini Hrastovec. Gosposčina Hrastovec je tedaj skupaj z gospostvom Vurberk in Gornji Ptuj spadala v okvir gosposčinske višje uprave na Ptuj. V istem času je Gorišek sklenil še zakup ribolova v potoku Pesnica (Eigenfischerei Pössnitz), ki pa je trajal do 31. julija 1934.¹ Leta 1936 je dr. Milan Gorišek z Gundakerjem (Gundeger) grofom Herbersteinom podaljšal zakup ribolova v potoku Pesnica in jezeru Komarnik za tri leta. Prva pogodba za zakup ribolova je bila sklenjena tudi v obdobju 1934–1936. V marcu 1939 je bil zakup ribolova podaljšan za nova tri leta.

Stres, ki se je nabiral v odvetniških pisarnah in sodniških klopeh, je dr. Gorišek znal sprostiti ob (ribo)lovu. Mimogrede, v pismu iz 2. novembra 1936 Gorišek omenjenemu grofu Herbersteinu v klenem slovenskem jeziku sporoča – nič kaj obzirnó, če smemo pripomniti –, da lahko grof za časa njegovega zakupa v Komarniku ob predhodni najavi strelja race, čaplje, galebe in pižmovke v družbi največ dveh lovskih prijateljev. Hkrati grofovemu ribolovnemu pazniku na omenjenih lokacijah dovoljuje streljanje pižmovk in galebov, a samo ob torkih in nedeljah, pa še to le v primeru, če se ne bi zakupniku samemu tedaj zahotel ribolov. To pa še ni bilo vse. Dr. Gorišek je zahteval predajo vsake ustrljene pižmovke, medtem ko je za vsako ustrljeno raco »blagohotno« dovolil odpis dolga pri grofu v višini 12 dinarjev.

Ta ugledni slovenski lovec, ki je bil zelo blizu dr. Ivanu Lovrenčiču, s katerim sta se osebno poznala in je podpiral nastanek slovenske lovske organizacije leta 1907, je imel v zakupu tudi lepo lovišče v okolici Lenarta. V Čreti je posebej skrbel za poljske jerebice in fazane. Bil je dober vodnik ptičarjev in koker španjelov. Za njegovo lovišče je vzorno skrbel lovski čuvaj Feliks Ciuha, ki je izvrstno poznal vse revirje okoli Lenarta in je še posebno rad zalezoval lisice, ki so kmetom delale škodo. Dr. Gorišek je veliko raje nagradil svojega čuvaja, kot pa kmetom plačeval visoko odškodnino za kokoši, race in gosi. Pri Lenartu je ostal v lepem spominu, še posebno med lovci, s katerimi je rad zahajal v znamenito gostilno *Lovski rog*.

Pripravil: dr. Marjan Toš

¹ 252 Trajanje zakupa lova v Zgornji Voličini (št. 22) in ribolova v potoku Pesnica (št. 23) za dr. Milana Goriška (SI_ZAP, Herbersteinov arhiv, Gospostvo Gornji Ptuj (sekretariat), šk. 153, ov. 826).

Foto: Marjan Toš

Zdaj je nekdanji ribnik Komarnik zavarovan naravni rezervat.

POPRAVEK

V zapisu o Maistrovem borcu in lovcu Janko Želetu, v Lovcu, štev. 7–8/2023, na strani 385, je ponagajal tiskarski skrat, saj se nam je napačno zapisalo ime Benedikta Zeilhoferja. Znani Maistrov borec ni bil Benjamin, pač pa **Benedikt Zeilhofer**. – M. T

OKUSI NARAVE

Lovci - vinarji:
Miro Kuljaj

Miro Kuljaj, član Lovske družine Trdinov vrh, je eden od treh ustanoviteljev **Društva vinogradnikov Janez Trdina Brusnice - Gabrje**, ki letos slavi 25-letnico delovanja. Društvo je v teh letih doseglo ogromno uspehov. Kar dvakrat je njegovima dvema vinogradnikom uspelo s cvičkom pridobiti laskavi naslov KRALJ CVIČKA, da ne omenjamo množice velikih zlatih medalj, prvakov sort in drugih priznanj na ocenjevanju vin v okviru Tedna cvička in nacionalnem združenju vinogradnikov Vinis. Dva člana sta v veliki konkurenci trikrat zmagala na natečaju za ŽUPANOVO VINO. Prav tako je Zveza društev vinogradnikov Dolenjske dvema članoma društva podelila častivreden naslov AMBASADOR CVIČKA. Društvo je bilo tudi prvo znotraj Zveze društev vinogradnikov Dolenjske, v katerem so izdelali repliko premičnega hrama na kolesih, kar so posnemala številna dolenjska vinogradniška društva. Na tem področju velik del zaslug pripada prav Miru Kuljaju, ki je v času svojega predsednikovanja društvu intenzivno deloval na področju teoretičnega in praktičnega izobraževanja članov.

Miro s svojo družino obdeluje kakih 1500 trt, katerih grozdje v največji meri stisnejo v cviček. Vsako leto pridelata tudi modro frankinjo in sortni vini kerner ter beli pinot. Njegovo globoko vkopano klet vsako jesen odšavi 3000 litrov vina. Nekaj malega ga proda, večino pa ga popijejo znanci in lovski tovariši iz **LD Trdinov vrh** ter številni udeleženci različnih lovov po Sloveniji in tujini. Po njegovih zaslugi so začeli občudovati cviček tudi številni lovski prijatelji iz Avstrije in Nemčije, kar ga predstavlja kot pravečatega ambasadorja cvička.

Miro je pri svojih 63-ih letih tudi eden najzaslužnejših članov Lovske družine Trdinov vrh, ki se je za časa njegovega delovanja iz neprepoznave lovske združbe prelevila v eno najuspešnejših društev znotraj Lovske zveze Slovenije. Kot gospodar lovske družine je skupaj s peščico naprednih sotovarišev vpeljal red pri gojitvi in odstrelu divjadi. Posebej se je izkazal pri gradnji lovske kočice na mestu njene pogorele lesene predhodnice v osrčju Gorjancev v neposredni sosesčini znamenite Gospodične.

V njegovi uspešni zgodbi pa sta posebno poglavje njegova minula mandata (2015–2023) na mestu starešine LD. Pod njegovim vodstvom so člani LD temeljito prenovili in dogradili lovsko kočico ter uredili njeno okolico, ki je rajsko okolje za druženje lovcev in številnih pohodnikov na Gorjancih. Še pred koncem drugega mandata na mestu starešine lovske družine je poskrbel tudi za popolno legalizacijo zgrajene kočice in spremljajočih objektov, kar je bil v vseh pogledih velik zalogaj, in sicer v organizacijskem, še zlasti pa finančnem pogledu.

Za vrh njegovega uspešnega delovanja na čelu lovske družine prav gotovo lahko štejemo gradnjo lovskega doma v prečudovitem vinogradniškem okolju v bližini vasi Gabrje pod Gorjanci. Projekt, »težak« več kot 400.000 evrov, obsega veliko dvorano, kuhinjo, sanitarije in prenočitvene zmogljivosti s skupno površino okoli 600 kvadratnih metrov površine. K temu je treba dodati še spremljajoče objekte, kot so: prenovljeno strelišče za glinaste golobe s povsem novo in sodobno opremo, lovskotehnični objekt s hladilnico za shranjevanje uplenjene divjadi in logistiko za potrebe novega strelišča. Vse z lično urejeno okolico in parkirišči. Ob odprtju doma lani poleti so bili številni gostje dobesedno vžičeni nad zasnovo in izvedbo projekta, med njimi tudi predsednik LZS mag. **Lado Bradáč**.

Ko je beseda o Miru Kuljaju, ne moremo mimo osamosvojitvenih dogodkov v letih 1990–91, ko je v organizaciji Manevrske strukture narodne zaščite v svoji hiši hranil orožje, ki so ga ilegalno pripeljali iz Kočevske Reke in so ga leto kasneje uporabili v zmagoviti vojni za Slovenijo. Nepozabna je tudi njegova vloga v organizaciji in delovanju lovcev pod Gorjanci v omenjeni vojni.

Ivo Kuljaj

Miro Kuljaj je tudi navdušen gobar.

Foto: arhiv Iva Kuljaja

V času, ko se je narava prebujala, ko so se pokazali že prvi zvonce in trobentice, smo izvedeli žalostno vest, da je boj z zahrbtno boleznijo izgubil naš dragi dolgoletni

lovski tovariš in član LD Pristava pri Mestinju **Jože Pilko**.

Rodil se je 16. 3. 1930 kot osmi otrok očetu na kmetiji v Vršni vasi v Občini Šmarje pri Jelšah. Otroštvo je preživel na kmetiji, osnovno šolo pa obiskoval v Zibiki. Časi so bili naporni, kajti doživel je strahote druge svetovne vojne kot mlad otrok, ki bi naj imel brezskrbno in razposajeno otroštvo. Čas je mineval in Jože je odrasel v mladeniča. Leta 1949 so ga vpoklicali na služenje vojaškega roka v mesto Sarajevo v takratni novi domovini Jugoslaviji. Po vrnitvi domov je ostal na kmetiji, kajti zemlja je potrebovala pridne in močne mlade roke.

Kmalu za tem je na sosednjem hribu spoznal deklo Pepco, s katero se je poročil leta 1956. V zakonu so se jima rodili trije otroci, ki so si ustvarili svoje družine. Sin Srečko je ostal doma na in s svojo družino nadaljuje tradicijo očetove kmetije.

Kljub trdemu delu je bil Jože vedno nasmejan, dobre volje in pripravljen pomagati. V veliko veselje so mu bili vnuki in pravnuki. Marsikdaj je rad poprijel tudi za svojo harmoniko in nam zaigral.

V LD Pristava je vstopil leta 1969 in vseh 54 let v njej aktivno deloval. Po opravljenem lovskem izpitu se je redno udeleževal vseh sestankov in delovnih akcij, bil član Disziplinske komisije LD (1986–1989) in član nadzornega odbora (1989–2004). Svoj pečat je pustil tudi pri gradnji obeh lovskih domov kot član gradbenega odbora. Bil je med pobudniki za razvitje lovskega prapora leta 1981. Njegove zadolžitve v LD so bile številne; med drugimi je bil mentor pripravnikom in vzor vsem mlajšim članom LD. Za svoje delo in prizadevanost je bil večkrat odlikovan. LZS ga je odlikovala z znakom za lovske zasluge in zlatim znakom ter redom III. st., od matične LD pa je prejel več priznanj.

Dragi Jože, bil si lovec s srcem in dušo, rad si nam priskočil na pomoč. Ponosen si bil, ko se je tvoj sin Drago odločil, da bo postal lovec tako kot ti. Za vso tvojo požrtvovalnost, za vsa odrekavanja in vso pomoč na gojitvenem ter društvenem področju se ti iskreno zahvaljujemo. Boginja Diana naj ti nameni najlepša stojišča tam zgoraj, kjer se enkrat spet snidemo!

LD Pristava – R. K.

Zeleno bratovščino je zapustil dolgoletni član LD Pernica, ugleden funkcionar območne Lovske zveze Maribor in Lovske zveze Slovenije, mag. **Dušan Dougan**

iz Maribora.

Član Lovske družine Pernica je postal leta 1957 in ji ostal zvest vse do smrti, 25. 6. 2023. Dušanu je bil lov tako rekoč položen v zibelko, saj sta bila znana slovenska lovca tudi njegov oče in stric. Oba sta mu bila vzor lovske pravičnosti, srčnosti in plemenitosti. Lovske korenine je podedoval tudi po dedku po mamini strani dr. Milanu Gorišku, ki je bil med prvimi člani Slovenskega lovskega kluba leta 1907 in

po ustanovitvi podružnice Slovenskega lovskega društva leta 1921 v Mariboru prvi predsednik njenega odseka za okraj Sv. Lenart v Slovenskih goricah. V Lenartu je bil njegov ded dr. Gorišek izjemno cenjen in spoštovan kot liberalni politik, uspešen odvetnik, župan in sokolski voditelj. Zgledno je skrbel za svoje zakupno lovišče in bil tudi zelo dober kinolog. Zato je bil najbrž tudi Dušan izjemno navezan na štirinožne lovske prijatelje, na lovske pse, ki so ga vedno spremljali na lovu ali med njegovimi obhodi lovišča. Tja je rad zahajal v prostem času, pomagal lovskim tovarišem pri gradnji naprav in objektov, v hudih zimah krmil divjad in tudi sicer vedno priskočil na pomoč pri delovnih opravilih LD Pernica.

Veljal je za velikega zagovornika varstva divjadi in njenega življenjskega prostora. Cenil je strokovno znanje in zagovarjal strokovne rešitve ter nova spoznanja lovske in ekološke stroke. Veljal je za lovskega etičnega in pravičnega lovca. Zanj je bil lov vedno stvar velike časti in osebne odgovornosti, kar ga je odlikovalo tudi kot človeka in uglednega pravnika, višjega sodnika in nato še sodnika svetnika Višjega sodišča v Mariboru.

Med lovsкими tovariši v LD Pernica je bil Dušan vedno enak med enakimi. Takoj po vstopu v lovske vrste so mu zaupali odgovorne naloge v LD Pernica, kmalu nato pa še v takratni območni ZLD (zdajšnji Lovski zvezi) Maribor in prav tako v organih Lovske zveze Slovenije. V matični LD je opravljal naloge predsednika disciplinske komisije (1964 do 1970), starešine (1974 do 1981), člana upravnega odbora (1982 do 1984) in predsednika NO (1984 do 2002). Pri območni Lovski zvezi Maribor je bil član komisije za lovstvo od leta 1967 do 1980, tajnik ZLD Maribor od leta 1967 do leta 1990 in član njenega častnega razsodišča. Že davnega leta 1967 je postal predavatelj, član predavateljskega aktivna in izpitne komisije ZLD Maribor. Dlje časa je bil celo njen predsednik. Izjemno vlogo je opravljal tudi pri organizaciji in izvedbi

velike mednarodne lovske razstave leta 1972 v Mariboru. Kot dolgoletni lovski funkcionar v mariborski območni lovski zvezi je končal ustvarjalno delovanje v mandatnem obdobju 2013–2017 kot član pravno-statutarne komisije LZ Maribor. Vestno in odgovorno je opravljal številne naloge in funkcije tudi v okviru LZS. Bil je član njenega samoupravnega sodišča (od 1980 do 1992) in med letoma od 1993 do 2001 predsednik komisije LZS za organizacijska in pravna vprašanja. V tistem času je bil tudi ekspertni član Mednarodnega sveta za lovstvo in varstvo divjadi (CIC) ter član komisije LZS za pripravo nove lovske zakonodaje pri MKGP Slovenije. Član Izvršnega odbora LZS je bil med letoma 1988 in 1993 in nato med letoma 1993 in 2001. V tistem obdobju je veliko pomagal pri oblikovanju nekaterih zakonskih rešitev za novi lovski zakon in sodeloval pri nastajanju novih normativnih aktov za delovanje LZS v samostojni slovenski državi.

Kljub mnogoterim funkcijam v območni Lovski zvezi Maribor in v Lovski zvezi Slovenije je Dušan ostal vseskozi aktiven v matični LD Pernica. S svojimi zvestimi štirinožnimi prijateljem je zelo rad zahajal v lovišče, dokler mu je dopuščalo zdravje, in se rad udeleževal skupnih jesenskih lovov ter druženj z lovsкими tovariši. Njegov moto vse do konca bogatega lovskega udejstvovanja je bil: »Bodi lovskega pravičen, lovi v skladu z zakonom, etiko in osebno vestjo.« Za Dušana je bil *Etični kodeks slovenskih lovcev* svetinja in zato je bil mladim lovcom vzor pri negovanju in utrjevanju lovske tradicije, etike in kulture.

LZS je Dušana za njegovo predano delo v lovski organizaciji odlikovala z znakom za lovske zasluge in redi III., II. in I. stopnje. Prejel je tudi jubilejni znak LZS za 60 let članstva v zeleni bratovščini. Za kinološko udejstvovanje je prejel srebrni red za kinološke zasluge, zlati znak za kinološke zasluge in red za kinološke zasluge II. stopnje. LD Pernica mu je podelila družinsko priznanje, LZ Maribor pa priznanje in plaketo

Lovske zveze Maribor za neprecenljiv osebni prispevek k utrjevanju lovske organizacije na Štajerskem.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Lovska zveza Maribor – M. T.,

Lovska zveza Slovenije

Na trebanjskem pokopališču smo se 10. 2. 2023 poslovili od lovca in prijatelja **Alojza Kastelica**, člana Lovske družine Dobrnj.

Lojze se je rodil 20. 7. 1938 v številni kmečki družini na Logu pri Žužemberku, po domače Pri Logarjevih. Izšolal se je za avtomehnika in se zaposlil pri Avtoobnovi v Ljubljani, kjer so ga poznali avtoprevozniki širom Slovenije, ko so pri njem popravljali Boschove črpalke.

V žilah se mu je pretakala lovska kri, saj je bil njegov oče dolgoletni lovec. Ko ga je ljubezen zanesla v naše kraje, se je leta 1966 včlanil v LD Dobrnj.

Z ženo Slavko sta živel v Ljubljani, kjer sta si ustvarila prijetno družino. Rodila sta se njima sinova, Slavko in Igor, in, kot smo videli na pogrebu, imata tudi lepo število potomcev. Mlajši sin Igor je nadaljeval lovske tradicije, na kar je bil Lojze zelo ponosen. Vesel je bil uspehov svojih otrok, vse je imel neizmerno rad. V lovski družini je bil aktiven do zadnjega dne svojega življenja. Vedeli smo za njegovo hudo bolezen, ki jo je dolga leta prenašal kot heroj, česar ni nikoli kazal navzven. Četrtega februarja 2023 pa je klonil in za vedno odšel v večna lovišča. Zapustil je vse, kar je tako neizmerno ljubil. Še dan pred smrtjo nas je po telefonu spraševal, če je v lovišču kaj novega in tudi upal na izboljšanje svojega zdravja.

Po upokojitvi sta se z ženo preselila in prebivala v novem domu med vinogradi in sadovnjaki v Šmavru pri Dobrnju. Tam je bil nenehno v stiku z naravo. Ko ni več mogel na lov, si je umislil čebele, ki so mu krajšale čas, sicer pa je nenehno nekaj delal. Vinograd, sadjarstvo in vrt so izpopolnjevali njegov vsakdanjik.

V LD Dobrnj je Lojze opravljal veliko funkcij: bil je starešina od leta 1972 do 1974. Član UO LD je bil več mandatov, od leta 2006 do 2018 je bil predsednik NO, na območni ZLD Novo mesto pa je bil v mandatu od 1986 do 1988 član disciplinske komisije.

LZS je Alojza Kastelica za njegovo zavzeto delo odlikovala z znakom za lovske zasluge in redi za lovske zasluge III., II. stopnje in I. stopnje. Prejel je tudi jubilejna znaka za 40 in 50 let članstva v lovski organizaciji ter več družinskih priznanj in spominskih plaket.

Lojze, hvala ti za tvoj trud in delo; bil si eden tistih, ki ste začeli z gradnjo lovskega doma v Ojstrnem vrhu, ko ste še v nahrbtnikih znosili material za prvo koč, kar si nam večkrat tako živo pripovedoval. Spominjamo se tvoje aktivnosti, ko smo dogradili lovski dom in v Vrh pripeljali elektriko ter asfaltirano cesto. Vse to si doživel, marsikaj pa tudi mi s teboj. Res veliko lepih trenutkov smo preživeli skupaj. Ne bomo pozabili tvojih vabil in srečanj v tvoji vinski kleti ob poskušnji cvička, ki si ga prideloval z veliko ljubeznivi. Dokler bomo živi, bomo zrl v Šmaver k tvoji zidnici, ki je lepo vidna s Kalanske ceste, in se te spominjali. V večnih loviščih nam prihrani dobra stojišča in mirno počivaj, dragi Lojze.

LD Dobrnj – S. G.

Iz lovskih vrst so za vedno odšli:

Milan Krivonog, LD Slovenj Gradec, * 8. 9. 1948, † 13. 5. 2023.

Ivan Moškon, LD Pišce, * 19. 10. 1946, † 16. 5. 2023.

Simo Vrlinič, LD Adlešiči, * 10. 7. 1944, † 11. 6. 2023.

Milan Povše, LD Šmartno pri Litiji, * 2. 6. 1945, † 11. 6. 2023.

Marjan Ponikvar, LD Žilce, * 4. 12. 1935, † 6. 6. 2023.

Jože Šuster, LD Gozdnič Griže, * 19. 2. 1934, † 17. 6. 2023.

Franjo Roban, LD Solčava, * 30. 11. 1965, † 21. 6. 2023.

Franč Zagoršek, LD Destrnik, * 30. 3. 1944, † 20. 6. 2023.

Dušan Dougan, LD Pernica, * 7. 4. 1939, † 25. 6. 2023.

Božidar Lavrič, LD Plešivica Žužemberk, * 16. 4. 1959, † 22. 6. 2023.

Ludvik Prevec, LD Gornje Jezero, * 15. 4. 1937, † 20. 6. 2023.

Andrej Mlekuž, LD Log pod Mangartom, * 3. 9. 1943, † 24. 6. 2023.

Tit Keber, LD Muta, * 20. 12. 1940, † 29. 1. 2023.

Jožef Pilko, LD Pristava, * 16. 3. 1930, † 6. 3. 2023.

Slobodan Tatalović, LD Vurmat, * 3. 8. 1950, † 5. 6. 2023.

Franč Kocijančič, LD Veliki Gaber, * 9. 11. 1952, † 4. 6. 2023.

Vincenc Groznik, LD Šmartno pri Litiji, * 30. 12. 1936, † 13. 7. 2023.

Pavel Lavrenčič, LD Kungota, * 7. 2. 1969, † 17. 7. 2023.

Janko Lampe, LD Bukovje, * 5. 6. 1956, † 15. 7. 2023.

Franč Gutenberg, LD Grmada Celje, * 21. 3. 1946, † 4. 7. 2023.

Martin Potočnik, LD Žalec, * 7. 11. 1939, † 10. 7. 2023.

Anton Medved, LD Dobrna, * 10. 12. 1967, † 22. 7. 2023.

Jožef Krampelj, LD Juršinci, * 4. 6. 1953, † 24. 7. 2023.

Milan Kranjc, LD Šentjernej, * 9. 2. 1956, † 16. 7. 2023.

Marko Rogelj, LD Moravče, * 23. 3. 1958, † 26. 7. 2023.

Viljem Livk, LD Dole pri Litiji, * 10. 6. 1934, † 4. 7. 2023.

Viktor Kolenc, LD Rečica ob Savinji, * 24. 12. 1943, † 23. 3. 2023.

Jakob Štopfer, LD Gozdnič Griže, * 7. 7. 1935, † 27. 3. 2023.

Marjan Ciglar, LD Krizevci pri Ljutomeru, * 30. 11. 1950, † 11. 7. 2023.

Vekoslav Lovrenčič, LD Krizevci pri Ljutomeru, * 7. 6. 1932, † 25. 7. 2023.

Umrlim časten spomin!

Državna tekma goničev – CACT 2022 na zasavskih lovskih terenih

Za uvod bom povzel kar svoje pozdravne besede, ki sem jih kot vodja tekmovanja 22. oktobra 2022 povedal po odigrani državni himni in po začetnih zvokih rogov **Zasavskih rogistov** pred zborom tekmovalcev s psi visokonogimi goniči pred lovskim

ugotavljali povečanje števila lovskih psov v lovskih rokah. To je v lovski praksi vedno dobra novica, saj več psov pomeni tudi boljše razmere in uspešnejše skupne love. Zavedamo se, da je vsak pravilno izšolan, več in voden lovski pes nepogrešljiv za uspešen lov. Da bo v prihodnje zadovoljstvo še večje, moramo nove vodnike psov še dodatno spodbuditi in motivirati za šolanje, jim s strokovnimi nasveti pomagati pri opravljanju preizkušanj, pri udeležbah na tekmah in

Skupinska fotografija najboljših parov na Državnem tekmovanju goničev CACT 2022, ki je bila oktobra lani v loviščih štirih zasavskih lovskih družin. V sredini zmagovalec Tomaž Pavčnik s srbsko goničko Almo.

domom **Lovske družine (LD) Podkum**. Pozdravil sem jih v imenu **Lovsko-kinološkega društva (LKD) Zasavje** in obenem **Državne vzrejne komisije (DVK) Kinološke zveze Slovenije (KZS) za goniče**. V prejšnjih dveh letih delovanja, ko smo se organizatorji kinoloških prireditev ukvarjali predvsem z epidemiološkimi ukrepi pri izvedbah vseh prireditev, smo bili veseli, da v sodelovanju z DVK KZS za goniče lahko spet nadaljujemo po starih tirnicah, organiziramo in izvedemo **Državno tekmovanje goničev – CACT 2022**.

V LKD Zasavje smo bili še posebej navdušeni nad pobudo mladih zasavskih kinologov, vodnikov lovskih psov goničev, ki so nas ob podpori vodstev lovskih družin spodbudili k ponovni organizaciji tega uporabnostnega tekmovanja goničev in ki so se tudi aktivno vključili v organizacijo. Zato so se člani DVK z veseljem odzvali pobudi in sprejeli ter odobrili izvedbo tekmovanja na območju Zasavja.

V zadnjih letih, ko smo v loviščih zaznali veliko zmanjšanje lovsko uporabnih psov, smo med epidemijo in predvsem takoj po njej v lovski kinologiji z veseljem

jim nuditi vso potrebno podporo tudi pri vzrejnih usmeritvah. Le tako si bomo vsi skupaj zagotovili tudi boljši lovski jutri.

Začetek tekme

Državna tekma goničev je ena izmed takšnih prireditev, kjer se srečamo ljubitelji goničev, lovske uporabnostne kinologije, si izmenjamo izkušnje in ne nazadnje lahko vodniki s svojimi psi na najvišji ravni preizkusijo ter pokažejo dejavnosti svojih psov, kar odraža njihov vloženi trud in znanje v uporabnost štirinožnega pomočnika. Vsem skupaj sem zaželel prijeten kinološki dan, tekmovalcem s psi pa uspešno opravljeno preizkušnjo. Po pozdravu in predstavitvi organizacijskega zbora, sodniškega zbora oziroma kinoloških sodnikov (**Darko Grošelj, Slavko Žlebnik, Jurij Rihtaršič, Jože Vester, Janez Nahtigal, Janez Šumac, Roman Rovnanšek in Robert Bandelj** (ki je na tekmi stažiral)) so vse tekmovalce in gledalce pozdravili in na kratko nagovorili še strokovni vodja prireditve ter vodja sodniškega zbora **Darko Grošelj**, predsednik DVK za goniče **Slavko Žlebnik** in predsednik LD Podkum **Franc Pečnik**. Potem je Grošelj,

Foto: Matej Anžur

Po odigrani državni himni se je tekmovalcem predstavil kinološki sodniški zbor, ki je na terenu ocenjeval delo goničev.

Rezultati tekmovalnih parov:

- 1. Tomaž Pavčnik** s srbsko goničko **Almo**, 203 točke, I. nagradni razred,
- 2. Boštjan Mostar** s posavskim goničem **Nerom** iz Gorenje vasi, 148 točk, III. nagradni razred,
- 3. Matjaž Tušar** z istrskim kratkodlakim goničem **Aronom**, 143 točk, III. nagradni razred,
- 4. Alojz Šimenc** z istrsko kratkodlako goničko **Beo**, 142 točk, III. nagradni razred,
- 5. Milivoj Ravbar** z nemškim goničem **Icyjem**, 142 točk, III. nagradni razred,
- 6. Ivan Marinč** s srbsko goničko **Laro**, 128 točk, III. nagradni razred in
- 7. Aleš Mohorčič** z istrsko kratkodlako goničko **Aro**, 87 točk, III. nagradni razred.

Rezultati ekip:

1. LKD Zasavje
2. LKD Idrija
3. LKD Celje

Po opravljeni disciplini *gonja* so se tekmovalci v dežju odpravili opravljati disciplino *vlečka zajca*, za katero je bil predhodno kot kinološki sodnik delegiran Jože Vester. Preizkušnja je potekala v bližini lovskega doma LD Dole pri Litiji, kjer so prav tako zbirali rezultate za obdelavo na računalniku, za katerega je bil zadolžen kinološki sodnik **Roman Rovnanšek** s pomočnikom **Žigom Žlebnikom**.

Na podlagi končne strokovne ocene in analize kinoloških sodnikov je s pozitivno delovno oceno tekmo opravilo sedem tekmovalnih parov. Med ekipami so bile najboljše ekipe prvouvrščenega **LKD Zasavje**, drugouvrščenega **LKD Idrija** in tretjevrščenega **LKD Celje**. Vsem tekmovalcem za uspešno uvrstitev še enkrat čestitke.

S podelitvijo pokalov, priznanj in praktičnih nagrad najboljšim ter sklepnim govorom sodnikov, vodje prireditve in gospodarja LD Dole pri Litiji **Antona Pipana** je delegat **Darko Grošelj** z zadovoljstvom oznanil zaključek prireditve. Sledil je zadnji pogon oziroma pogostitev, za katero se v imenu organizacijskega odbora še enkrat iskreno zahvaljujemo vodstvu LD Podkum, LD Radeče, LD Polšnik in LD Dole pri Litiji. Prav tako se jim zahvaljujemo za tovariško gostoljubje pri uporabi njihovega lovišča. Vsem sodelujočim sodnikom se zahvaljujemo za korektno sojenje, organizacijskemu odboru (**Darko Grošelj, Slavko Žlebnik, Jurij Rihtaršič, Roman Rovnanšek, Matej Anžur**)

ki je bil obenem tudi delegat KZS, slavnostno odprl kinološko prireditev. Sledila sta žreb in razporeditev tekmovalcev na terene po rajonih lovskih družin, na katere je bil že prej delegiran predhodno določen sodnik s spremljevalcem.

Tekmovalci so lovske pse goniče preizkušali v rajonih zasavskih lovskih družin. To so bile LD Podkum, LD Radeče, LD Polšnik in LD Dole pri Litiji. Tekmovanja se je od prvotno 17 prijavljenih udeležilo 15 tekmovalcev s psi. Med njimi je bilo na tekmo prijavljenih tudi pet ekip območnih lovsko-kinoloških društev, in sicer ekipe **LKD Zasavje, LKD Celje, LKD Kočevje, LKD Idrija in LKD Ljubljana**.

Kljub slabi vremenski napovedi in že prvim jesenskim jutranjim temperaturam nam je bilo vreme v začetku prireditve še naklonjeno, ne pa tudi v nadaljevanju tekmovanja.

in tudi terenskim spremljevalcem sodnikov **Primožu Martinčiču**, **Juriju Martinčiču**, **Borutu Podlesniku**, **Martinu Vojetu**,

Bojanu Anžiču in **Stanetu Šuštarju**, saj so tudi imeli za sluge za uspešno izpeljano prireditve. Zahvala velja tudi čla-

nom Upravnega odbora LKD Zasavje, **Zvezi lovskih družin Zasavje**, **Komisiji za kinologijo** pri Lovski zvezi Slovenije,

Zasavskim registrom in darovalcem čudovitih nagrad.

Matej Anžur,
predsednik LKD Zasavje

Samostojna državna tekma po KS za vse pasme lovskih psov

Drugi memorial Franca Svetca

Ko pride maj, ki je za nekatere najlepši mesec v letu, je tudi obletnica rojstva in nedavne smrti **Franca Svetca**. Minili sta že dve leti, odkar nas je zapustil znani in zaslužni kinolog. Na njegovem pogrebu smo si lovski kinologi obljubili, da bomo njemu v spomin organizirali *Memoriale Franca Svetca, samostojne državne tekme v delu lovskih psov vseh pasem po krvni sledi* (KS). Ker obljuba dela dolg, smo tudi letos organizirali drugi memorial v Krakovskem gozdu, v katerega je domačin Franci tako rad zahajal na lov. O njegovi strokovni lovsko-kinološki širini bi lahko še veliko napisal, vendar vem, da skoraj ni starejšega kinologa, ki ga ni poznal. Da smo se njegovi kinološki in lovski tovariši odločili za prirejanje tekmovanj po krvni sledi, je bistvo prav v njegovem strokovnem delu in mentorstvu v tej panogi. Franc je namreč kar s šestnajstimi psi različnih lovskih pasem opravil uporabnostno preizkušnjo po KS.

LKD Ljubljana je omenjeno *tekmovanje v delu po KS* po vseh pravilih prijavila na KZS že avgusta 2022. Za soorganizacijo smo se dogovorili z **LD Kostanjevica na Krki**, kjer je bil Franci član, in **LD Veliki Podlog**. Soglasje smo pridobili tudi od **LKD Posavje - Krško**.

Razveselilo nas je, da je bila

letos to spet »prava« državna tekma, ker so lahko sodelovali vodniki s psi vseh lovskih pasem, ki so imeli predhodno že opravljeno uporabnostno tekmo (UP) po KS.

Vodniki so za tekmo prijavi štiri barvarje in štiri pse drugih pasemskih skupin oz. pasem. VK KZS za barvarje že desetletje ne sprejme na Državno tekmo v delu po KS nobenega vodnika, ki vodi psa katere druge pasme, čeprav imamo *Pravilnik tekmovanj v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov*. To nikakor ni prav in je tudi krivično do drugih pasem. Samo ugibamo lahko, da je bil najbrž vzrok za takšne odločitve pri VK KZS za barvarje, ker so prej velikokrat zmagovali psi iz drugih pasemskih skupin na takih tekmah, nekateri celo več let zapored.

Kot je znano, je treba umetne krvne sledi položiti dan pred takim tekmovanjem. Zato smo se sodniki in spremljevalci pozno popoldan 26. 5. 2023 sestali pri Leničevem domu na Polanah v Krakovskem gozdu. Dogovorili smo se, da bomo sledi položili v loviščih dveh LD: Kostanjevica na Krki in Veliki Podlog. Ker je na državnih tekmah glede na predpise KZS potrebna prisotnost delegata KZS, je bil pri polaganju sledov prisoten tudi delegat **Jožef Verčko**. Pregledal je dokumentacijo, da so bile po predpisih obveščene policija, veterinarska inšpekcija, območna UE itn. Ker je UE iz Krškega že lani izdala odločbo, da prireditve ni javnega značaja, smo jo poslali delegatu 12. 5. 2023, torej petnajst dni pred tekmovanjem, da je bil seznanjen in da ne bi imeli težav.

Foto: Dejan Poljanšek

Emil Bradac s svojo nemško prepeličarko **Ajno**, ki sta tudi letos le še potrdila svojo lansko zmago.

Njegov odgovor po e-pošti je bil: »Nisem zato razporejen za delegata, da bi organizatorju državne tekme delal probleme.« Pa je dva dni pred tekmo vseeno nastala velika težava.

Delegat je želel tudi spremljati sodnike, kako bodo postavljali sledi. Sodniki smo se, čeprav presenečeni, s tem strinjali, ker nismo želeli povečati konflikta, čeprav bi lahko njegovo prisotnost pri strokovnem delu zavrnili. Nikjer ni namreč omenjeno, da je to v delegatovi pristojnosti. Poleg tega ni korektno, da za enimi sledmi hodijo kar tri osebe in za seboj puščajo vsekakor močnejše poškodbe tal, kot je primerljivo na drugih podobnih sledeh, kjer to delo spremljata samo kinološki sodnik in terenski vodnik.

Sodniki in delegat smo šli izdelovat sledi. Delegat KZS si je izbral, da bo spremljal polaganje sledov, ki ga je opravljala kin. sodnica **Lorna Resman**. Sledi smo postavili v skladu s *Pravilnikom samostojne državne tekme v delu lovskih psov vseh pasem po krvni sledi* in pri pikljanju uporabili kri in parklje srnjadi. Po polaganju sledi je delegat »uradno« potrdil, da je bilo vse, kar je videl, pravilno in

da so sledi položene po določilih zadevnega pravilnika.

Naslednje jutro smo imeli zbor na Polanah v Krakovskem gozdu. Od osmih prijavljenih tekmovalnih parov se je tekmovanja udeležilo sedem vodnikov s psi. Malo pred 8. uro je delegat KZS poklical na stran organizacijskega vodjo prireditve, strokovnega vodjo in vodjo sodniškega zbora. Povedal je, da tekmo preklicuje in da psom ni dovoljeno podeliti nazivov. Ker sem kot organizator in obenem vodja sodniškega zbora zahteval, naj naredi zapisnik, v katerem bo utemeljil razloge za takšno zahte-

Foto: Dejan Poljanšek

Tekmovalni pari (z najuspešnejšimi tremi v ospredju) v družbi sodniškega zbora po končani Samostojni državni tekmi v delu psov vseh pasem po krvni sledi, ki je že drugič potekala v spomin na zaslužnega pokojnega posavskega kinologa in kinološkega sodnika Franca Svetca.

Popravek

V 7-8 številki Lovca, na str. 387, je bil objavljen članek o Državni tekmi za NLT v delu po strelu, kjer tretja fotografija ne izkazuje vsebino podpisa (objavljena napačna fotografija). Pri navedbi števila točk v navedbi rezultatov je pri vodniku Dušanu Štucinu nastala napaka (avtorjeva napaka). Pravilno je: **vodnik Dušan Štucin** in **Citra od Jukiča** sta zbrala 122 točk in 1. n. r.

Za neljubi napaki se opravičujemo

vo, tega ni želel napisati, čeprav bi po pravilih moral. Brez besed je zapustil kraj in se odpeljal. Po pravnikovem nasvetu smo tekmo izvedli po protokolu, kot je bilo predvideno.

Po državni himni smo izžrebali številke sledi. Ker je na Polanah velik travnik, smo se sodniki odločili, da bomo disciplino *odložljivost psov s preskusom strelomirnosti* preizkusili kar tam. Ker na takšni tekmi šteje samo, če je pes prosto odločljiv, brez ovratnice in odloženih vodnikovih predmetov ob psu, se je samo nekaj vodnikov odločilo za to disciplino. Tisti psi, ki niso tako odložljivi in prosto vodljivi, v tej disciplini prejmejo oceno nič, vendar lahko nadaljujejo s tekmovanjem.

Vsak sodnik na državni tekmi lahko položi največ dve umetni sledi. Po opravljeni odložljivosti smo se vodniki in sodniki odpravili na izdelavo sledi. Sodnik iz določene razdalje pokaže, kje je začetek sledi – »nastrel«, od koder je »po strelu« pobegnili divjad. Z vodnikom uskladiata uri, ker bo pozneje veljal čas, koliko bosta vodnik in pes porabila za sledenje po KS, ker bodo od tega odvisne dodatne točke. Na sledi je nekje postavljenih pet belih plastificiranih kartončkov (10 x 10 cm) s številko sledi in podpisi sodnikov.

Ker je krakovski gozd precej močvirnat in je bilo vreme idealno za sledenje, smo pričakovali, da bodo končni rezultati dobri.

Kmalu so se začeli vračati dobro razpoloženi vodniki z vejicami za klobukom in za slednimi ovratnicami psov, kar je potrjevalo, da bo tekma verjetno res uspešna. Najhitrejši čas opravljene KS je bil dvajset minut.

Po končanem tekmovalnem sledenju je bil zbor za vse pri bivalu LD Veliki Podlog, ki je še bolj v osrčju Krakovskega gozda. Državno tekmo je uspešno opravilo šest vodnikov s psi, enemu pa žal ni uspelo priti do konca sledi.

Sodniki smo v bivalu dokončno opravili svoje sodniško delo, vodniki pa so medtem zunaj nestrpno čakali na razglasitev rezultatov in predvsem uvrstitev.

Rezultati tekmovalnih parov

Zmagovalca letošnjega drugega memoriala sta bila **Emil Bradač** z nemško prepeličarko **Ajno**. Tako je ta par še dodatno potrdil tudi svojo lansko zmago. Zbrala sta vseh 150 mogočih točk. Njun čas je bil 20 minut.

2. vodnik **Ziga Vergo** in bavorski barvar **Gero od Erdina**, 135 točk.

3. **Leon Mihelič** in bavorski barvar **Bari**, 130 točk.

4. **Katarina Košir** in nemška prepeličarka **Jerca**, 130 točk.

5. **Zdravko Mutić** in slovaški kopov **Bola**, 110 točk.

6. **Emanuel Vidmar** in hanovski barvar **Kiki**, 70 točk.

Vodnik in nemški kratkodlaki ptičar kljub trem najdenim (odanim) kartončkom nista uspela dokončati sledi in priti do položene mrtve divjadi.

Tekmovanje smo uradno sklenili in noben od vodnikov ni imel pripomb na ocenjevanje, razen na obnašanje delegata KZS in njegov očitno podcenjevalni odnos do tekmovalcev - vodnikov, ki so se pripeljali iz različnih koncev Slovenije, da bi se pomerili in predvsem počastili spomin na F. Svetca. Na njihovih obrazih so bili nasmeški, izrazi zadovoljstva in glasne pohvale za odlično izpeljano tekmo. Izdatno smo se pogostili s pečenim odojkom z raznja in spili kozarček cvička, ki so ga prinesli Francijevi prijatelji.

Sodniški zbor so sestavljali: **Jani krivec**, **Tomaž Pavčnik**, **Lorna Resman** in **Dejan Poljanšek**. Posebej se zahvaljujem terenskim vodnikom pri postavljanju sledi: **Jožetu Zagrajsku**, **Borisu Živoderju**, **Maticu Voglerju** in **Matiji Vintarju**, ki je bil tudi vodja prireditve. Zahvala velja tudi obema gostiteljskima LD,

Kostanjevica in Veliki Podlog za uporabo lovišča in bivala LD Veliki Podlog. Upam, da bo njihovo korektno sodelovanje mogoče tudi v prihodnje.

Pred koncem poročila se moram vseeno ponovno vrniti k osebam, ki so želele, da naše tekme ne bi bilo, in na uradnega delegata KZS. Že nekaj dni prej so razglašali v okviru ZLD Posavje - Krško, da bo tekma odpadla, zato tudi ni bilo prisotnega nobenega lovskega pripravnika! Vendar so se zmotili – nismo »se dali« in nismo popustili; nismo »vrgli puške v koruzo«! V naši lovski kinologiji smo žal nekateri že navajeni, da prihaja do izraza slovenski pregovor, da »sosed najraje vidi, da sosedu crkne krava«. Že tako je naša lovski kinologija na dnu, pa imamo še opravka z ljudmi, ki sicer zasedajo vodstvene položaje na področju lovske kinologije, a uničujejo še to, kar je ostalo dobrega in koristnega v naši lovski kinologiji. Predvsem je opaziti, da se trudijo prikriti svojo nesposobnost, neznanje in nevoščljivost vodnikom, ki znajo bolje izšolati psa in imajo na preizkušnjah zato tudi boljše uspehe. Napisal bom stavek, ki bi ga izrekel Franci, če bi bil še živ: »So grobarji slovenske lovske kinologije!«

Dejan Poljanšek,
mednarodni kinološki sodnik

Devetindvajseta samostojna državna tekma (CACT) v delu po KS za barvarje

Tekmovanje lovskega psov po krvni sledi (KS) ima že dolgo tradicijo. Začelo se je pred 29 leti v organizaciji Vzrejne komisije (VK) za barvarje v sodelovanju z lovsko-kinološkimi društvi (LKD) in lovskimi družinami (LD). Vsako leto je tekmovanje na drugem območju v organizaciji drugega LKD in lovišča LD. Pred dvema letoma je bil ustanovljen *Klub hanovskih in bavorskih barvarjev Slovenije (KHBBS)*, ki je s 1. 1. 2023 postal član Kinološke zveze Slovenije. Klub združuje vodnike hanovskih in bavorskih barvarjev iz vse Slovenije ter kinološke sodnike in tudi ljubitelje psov barvarjev. V maju leta 2023 je bila na prošnjo kluba s sklepom Upravnega odbora KZS prenesena vzreja barvarjev oz. VK za barvarje v enakem sestavu na klub. Zato je skupaj z vzrejno komisijo pri celotni organizaciji 29. samostojne državne tekme v delu po KS za barvarje sodeloval tudi klub.

Predsednik KHBBS Srečko Mumel, sodniki in rogisti LZ Maribor

29. samostojna državna tekma (CACT) v delu po krvni sledi za barvarje je v skladu z **LKD Maribor** potekala 24. 6. 2023 v lovišču **LD Puščava**, to je v osrčju Pohorja, v lovišču, kjer sta največja številčnost in odvzem jelenjadi na Pohorju. Da je bila tekma v lovišču LD Puščava, ni naključje, saj je **Srečko Mumel**, predsednik kluba barvarjev, član LD Puščava, ki ima velik posluh za organizacijo tako pomembnih prireditev. Omenjena LD je že 27. in 28. 11. 2012 pomagala pri organizaciji 37. tekme

barvarjev treh dežel – Avstrije, Italije in Slovenije – in omogočila tekmovanje v njihovem lovišču. Za tokratno tekmovanje je sodnikom zagotovila terenske pomočnike, v lovskem domu sodnikom omogočila prenočitev, omogočila uporabo lovskega doma za jutranji zbor in slavnostno odprtje tekmovanja ter po tekmovanju razglasitev rezultatov tekmovanja. Popoldan je bil tam tudi zbor članov kluba.

Priprave na tekmovanje sta vodila predsednik kluba **Srečko Mumel**, ki je bil tudi vodja pri-

reditve, in predsednik VK **Bojan Deberšek**. Klub je pridobil dovoljenje za javno prireditev na upravni enoti Ruše in soglasje Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, zagotovil veterinarjo, terenske pomočnike na sledeh ter skupaj z njimi izbral primerne terene za polaganje sledi na območju Kumena, Recenjaka, Rute in Rdečega brega ter zagotovil nagrade za tekmovalce. Kri in parklje je priskrbel **Milan Fortuna**, **Zdravko Brezovšek** pa kože srnjadi za položitev na konec sledi. VK je zbrala prijave tekmovalcev, zagotovila tisk katalogov, pokalov in diplom za udeležence ter povabila kinološke sodnike na sojenje.

Na tekmovanje se je prijavilo enajst vodnikov bavorskih barvarjev in trije vodniki hanovskih barvarjev. Ker na državnem tekmovanju kinološki sodnik lahko položi in ocenjuje/sodi samo na dveh sledeh, so na tekmovanju sodili naslednji kinološki sodniki: **Zdravko Brezovšek**, **Tomaž Burazer**, **Robert Bandl**, **Igor Grašek**, **Vojteh Kikl**, **Bojan Deberšek** in **Jožef Verčko**, ki je bil obenem tudi delegat KZS, strokovni vodja pa je bil **Anton Selinšek**.

Župan Občine Lovrenc na Pohorju Marko Rakovnik, sodniki in organizatorji ob odprtju tekmovanja

2. mesto Ivan Zajc, 1. mesto Uroš Strašek in 3. mesto Jože Kočar

Krvne sledi za tekmovanje so položili v petek, 23. 6., popoldan. Sodniki in pomočniki so se pri lovski koči zbrali ob 15.30. Vremenska napoved za tisto popoldne in območje je bila zelo neugodna, napovedane so bile močne nevihte s točo in razglašeno je bilo oranžno opozorilo. Takoj ko so se sodniki in terenski pomočniki zbrali, so po krajšem pozdravu, določitvi terenov in pomočnikov ter razdelitvi potrebne krvi, parkljev in kartončkov za namestitve na sled, odšli na teren. Terenski pomočniki na sledeh so bili Andrej in Simon Ferline, Albin Verčko, Danilo Čelofiga, Gašper Navršnik, Samo Šlaus, Gregor Kunčič, Uroš Hriberšek, Rafko Ivkovič, Andrej Grušovnik, Marcel Mumel in Matic Brezočnik. Še preden so sodniki in pomočniki začeli polagati sledi, se je neurje razbesnelo nad lovrenško kotlino oz. tistim delom Pohorja in je trajalo vse do 19. ure, torej ves čas polaganja sledi. Kljub močnemu neurju so sodniki in njihovi pomočniki sledi položili, kot določajo pravila, in se zatem premočeni do kože vrnili v lovsko kočjo. Lovci v lovski koči so poskrbeli, da so prišli v tople prostore in takoj prejeli tople obroke.

Naslednji dan ob 8. uri je bil zbor pred lovsko kočjo. Pred zborom je veterinar Maja Tršar, dr. vet.

med., iz VP Radlje ob Dravi prevela čipe in predpisana obvezna cepjenja psov ter njihovo zdravstveno stanje. Skupaj so ugotovili, da je na tekmovanje prišlo trinajst vodnikov. Ob 8. uri se je začelo odprtje tekmovanja, ki ga je povezovala Veronika Mumel. Po odigrani himni so prisotne pozdravili vodja prireditve Srečko Mumel, starešina LD Puščava Tomaž Golob in župan Občine Lovrenc na Pohorju Marko Rakovnik. V imenu KZS je zbrane pozdravil delegat KZS Jožef Verčko, ki je tudi odprl začetek tekmovanja. Nato je prisotne pozdravil še strokovni vodja Anton Selinšek, sodnik Igor Grašak pa je obrazložil določila Pravilnika za samostojno tekmo v delu po umetni krvni sledi ter način sojenja. Rogisti LZ Maribor so zaigrali dve melodiji. Vodja prireditve je izžrebal številke sledi in pobral rodovnike psov.

Sodniki so vse discipline opravili v lovišču, zato so se po oblikovanju skupin odpeljali na teren. Po opravljeni prvi disciplini »odložitev s preskusom strelomirnosti« so sodniki vsakega tekmovalca posebej pripeljali na izhodiščno točko, mu z razdalje približno 25 metrov pokazali »nastrel« in smer bega »obstreljene divjadi«, jih napotili na sledenje ter si zabeležili čas začetka izdelovanja sledi. Nato so sodniki tekmovalce počakali ob

Tekmovalci, sodniki in pomočniki po razglasitvi rezultatov

koncu sledi, kjer je bila položena s slamo napolnjena koža srnjadi. Sled je uspešno, v 90 minutah, opravilo kar osem tekmovalcev, ki so pobrali dva ali več oz. pet kartončkov, ki so bili nameščeni na vsako sled. En tekmovalce, ki je prinesel dva kartončka s sledi, je bil izločen, ker je zbral samo 45 točk, za uvrstitev pa bi jih moral zbrati vsaj 60, kot določa pravilnik.

Ko so bili napisani ocenjevalni listi, zbrani rezultati in pripravljene diplome ter nagrade za tekmovalce, je vodja prireditve Srečko Mumel sklical zbor in razglasil rezultate.

Vodniki so dosegli naslednje rezultate:

1. mesto – **Uroš Strašek** z bavarskim barvarjem **Bobijem**, 147,5 točk, I. n. r.; podeljen mu je bil CACT;
2. mesto – **Ivan Zajc** s hano-vrskim barvarjem **Arisom**, 137,5 točk, I. n. r., podeljen mu je bil R. CACT;
3. mesto – **Jože Kočar** z bavarskim barvarjem **Borom Kumskim**, 125 točk, I. n. r.;
4. mesto – **Leo Mihelič** z bavarskim barvarjem **Barijem**, 110 točk, II. n. r.;
5. mesto – **Alojz Ilovár** z bavarskim barvarjem **Atosom**, 107,5 točk, II. n. r.;
6. mesto – **Frančišek Napotnik** z bavarsko barvarko **Boro spod Mladeho haja**, 60 točk, III. n. r. in
7. mesto – **Aljaž Senič** z bavarskim barvarjem **Zakom Lovskim**, 60 točk, III. n. r.

Vodja prireditve in strokovni vodja sta vsem tekmovalcem čestitala za udeležbo in uvrstitev ter vsakemu izročila praktične nagrade. Prvi trije so prejeli pokale, prve-mu uvrščenemu Urošu Strašku pa je lanski zmagovalce tekmovanja Leo Mihelič predal prehodni pokal tekmovanja, ki že več let potuje med zmagovalci.

Sodniki so javno obrazložili dosežke tekmovalcev, ki so jih ocenjevali. Skupna ugotovitev je bila, da

nekaj mlajših vodnikov nima prosto vodljivih in odložljivih psov, kajti na tovrstnem tekmovanju bi psi morali biti dobro vodljivi in čvrsto odložljivi, kar lahko precej vpliva na končni zbir točk in uvrstitev.

Ob razglasitvi rezultatov je bil posebne pozornosti deležen bavarski barvar Bor Kumski vodnika Jožeta Kočarja. Pes je februarja dopolnil 13 let in svojo starost kaže tudi z zelo osivelo dlako. Je že pravi veteran tega tekmovanja, saj se je državne tekme udeležil že enajstkrat. Zmagal je leta 2015, na kar spominja ploščica na prehodnem pokalu, prav tako se je večkrat uvrstil na različna visoka mesta. Tudi letos je pokazal svojo zanesljivost in strast ter dokazal, da mu starost ne povzroča preglavic pri poslušnosti in na sledi. Le-to je namreč izdelal v 37 minutah, vodnik pa je žal na sledi videl in pobral »samo« štiri kartončke.

Med razglasitvijo rezultatov so Rogisti LZ Maribor zaigrali več melodij, delegat Jožef Verčko pa je po razglasitvi rezultatov uradno zaključil tekmovanje.

Vodja tekmovanja Srečko Mumel se je zahvalil starešini in lovčemu LD Puščava, da so omogočili in pomagali na tekmovanju, LZS ter drugim darovalcem za finančno in materialno pomoč. Vse tekmovalce, spremljevalce in gledalce, ki jih je bilo več kot 80, je povabil na pijačo in bograč, ki so ga zelo okusno pripravili in prijazno postregli lovci LD Puščava: Matija Pernat, Aleš Forstner, Monika Lesjak, Lea Mumel, Dino Osmanović, Andrej in Boštjan Potočnik ter Sandra Planinšič. Po malici so člani kluba barvarjev (KHBBS) imeli zbor članov, ki je bil v prostorih lovske kočje.

V imenu organizatorjev in vseh udeležencev na tekmovanju se lovčemu LD Puščava zahvaljujem za pomoč pri organizaciji tekmovanja in za gostoljubje ter prijetno druženje v njihovi lovski koči.

Jožef Verčko

Tečaj poslušnosti VP-1 / VP-2 v LKD Kočevje

Lovsko-kinološko društvo **LKD Kočevje** že dolga leta spomladi organizira tečaje vaj poslušnosti za mlade pse in njihove vodnike, ki želijo postaviti dobre temelje za nadaljnje uspešno šolanje. Vodniki se odločajo za vrsto tečaja glede na pasmo, a letošnji tečaj je bil v več pogledih prav poseben. Prav vsi vodniki, ki so se »prijavili« na izpit ne glede na pasmo psa, so opravljali izpit po programu VP-2 in ga tudi uspešno opravili.

Junjski izpiti vodnikov in psov LKD Kočevje na vadišču LD Velike Lašče

Z uvodno uro smo začeli v sredini marca. Dobivali smo se dvakrat na teden na poligonu **LD Velike Lašče** pri lovskem domu oz. na strelišču LD Velike Lašče. Kot vsa leta se je treba tudi letos zahvaliti LD Velike Lašče, ki nam vedno odstopi mesto pri strelišču, da lahko primerno izpeljemo tečaj.

Na tečaj je bilo prijavljenih pet vodnikov različnih pasemskih skupin: goniči, krvosledci in prinašalci. Po treh mesecih trdega dela se je vseh pet vodnikov

udeležilo izpitov, ki smo jih imeli konec junija.

Kljub komarjem, neprestanemu dežju in drugim oviram so tečajniki pridno obiskovali tečaj, se učili in znanje vztrajno prenašali na svoje pse. Veseli me tudi dejstvo, da se vodniki kljub psom različnih pasemskih skupin vsa leta še vedno odločajo za obiskovanje tečaja in poleg socializacije svojih lovske pomočnikov tamkaj sklenejo tudi nova poznanstva in prijateljstva.

Zahvaliti se moramo tudi predsedniku LKD Kočevje **Lovru Tomšiču**, ki je poskrbel za lepe nagrade, ki so jih ob koncu tečaja prejeli vsi vodniki. Prav tako

so vsi udeleženci tečaja prejeli priznanja in ocenjevalni list, na katerega so lahko ponosni. Vsi menimo, da so pridobljene točke odraz trdega dela in morda tudi kančka sreče na izpitni dan. Za vedno pa bodo tečajnikom ostale izkušnje in znanje, ki so jih pridobili med tečajem in tako bodo lahko »gradili« znanje svojih psov na dobrih temeljih.

Tomaž Dajčar
Inštruktor lovske psov
v LKD Kočevje

Odpoklic psa

Predvidena legla lovske psov

Nemški lovski terier (SLRLt):
oče: 5/I, mati: 5/I, 5. 8. 2023.
Martin Kraševac,
Šolska ul. 4, 8330 Metlika.
Tel.: 041/757-442.

Kratkodlaki jazbečar (SLRJk):
oče: tuj plemenjak,
mati: 5/I, 10. 9. 2023.
Aljaž Čermelj,
Dolnja Poljana 42, 5271 Vipava.
Tel.: 070/818-169.

Kratkodlaki istrski gonič (SLRGik):
oče: 5/I, mati: 5/I, 13. 8. 2023.
Jurij Rihtaršič,
Golniška c.13, 4000 Kranj.
Tel.: 040/624-078.

Resasti istrski gonič (SLRGir):
Oče: 4/I, mati: 4/I, 11. 9. 2023.
Darko Pungaršič,
Vinji Vrh 8/b,
8220 Šmarješke Toplice.
Tel.: 041/913-315.

Slovaški gonič (SLRSK):
oče: tuj plemenjak,
mati: 4/II, 10. 8. 2023.
Zdravko Mutič,
Deskova vas 1,
8342 Stari trg ob Kolpi.
Tel.: 040/664-081.

Bigl (SLRBig):
oče: 4/II, mati: 5/II, 14. 8. 2023.
Tea Škarja,
Prelesje 6, 8232 Šentrupert.
Tel.: 041/630-322,
oče: 5/I, mati: 4/II, 14. 8. 2023.
Darinka Nardin,
Meniška vas 60/i,
8350 Dolenjske Toplice.
Tel.: 051/693-538,

oče: 4/II, mati: 5/III, 18. 8. 2023.
Tea Škarja,
Prelesje 6, 8232 Šentrupert.
Tel.: 041/630-322.

Brandl brak (SLRBrb):
oče: 5/I, mati: 4/I, 7. 9. 2023.
Žiga Štravs,
Portoroška ul., 8321 Brusnice.
Tel.: 051/393-733.

Baset (SLRBH):
oče: 5/II, mati: 4/II, 9. 8. 2023.
Miha Ambrožič,
Kocijančičeva 2, 5271 Vipava.
Tel.: 031/395-159.

Vaimaranec (SLRWpk):
oče: 5/JZP, mati: 5/JZP, 9. 6. 2023.
Božidarka Budja,
Ul. Hermana Potočnika 34,
1000 Ljubljana.
Tel.: 069/637-377.

Mali münsterlandec (SLRMm):
oče: tuj plemenjak,
mati: 5/JZP, 7. 7. 2023.
Boris Vaupotič,
Draženci 100, 2288 Hajdina.
Tel.: 041/485-112.

Irski seter (SLRIS):
oče: tuj plemenjak,
mati: 5/PNZ, 5. 7. 2023.
Špela Likosar Sušnik,
Visoko 45, 4212 Visoko.
Tel.: 031/620-150.

Gladkodlaki prinašalec (SLRFCR):
oče: 5/LP-P, M: 5/LP-P, 5. 9. 2023.
Tanja Sičanovič,
Ciglenca 58/a, 2241 Sp. Duplek.
Tel.: 040/459-625.

Kinološka zveza Slovenije

MALI OGLASI

Orožje in lovska optika

Prodaj boroveljsko bokarico,
kal. 16/7 x 57 R, s strelnim daljnogledom 4x32. Puška je dobro ohranjena in ima lepo gravuro (cena: 1300 €). Prodaj tudi boroveljsko **tricevko**, kal. 16-16/7 x 65 R, s strelnim daljnogledom Zeiss 6 x 42 (cena: 1600 €). Tel.: 031/676-782.

Prodaj šibrenico Baikal, kal. 16/16, in okrog sto nabojev ter tok za puško (v kompletu). Tel.: 051/312-607.

Ugodno prodaj lepo ohranjene boroveljske **bokarice** – obe kal. 16/7 x 65 R, z menjalno cevjo 16/16 in 16/7 x 65 R. Več inf. na tel. št. 041/871-703, Drago.

Prodaj dobro ohranjeno repetirno **risanico** CZ, kal. 308 Win., s strelnim daljnogledom Kahles 2,5-10 x 50 (konica) in 120 nabo-

ji RWS. Cena po dogovoru. Tel.: 041/366-846.

Prodaj dobro ohranjeno rusko **bok šibrenico**, kal. 12/12, z ejektorji in dvema sprožilcema. Cena 300 €. Tel.: 041 589 458.

Prodaj lepo ohranjeno **kombinirko**, češko Zbrojevko, kal. 12/7 x 57 R. Puška ima montiran strelni daljnogled Carl Zeiss - Jena ZF 6/S 4 x 32. Tel.: 041/952-187.

Prodaj odlično ohranjeno boroveljsko **bokarico** izdelek Sodja z gravirano dolgo glavo, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom B. Nickel variabil 2,5 x 9XE/D/S in **pištolo** Peter Stahl, kal. .45, z nabojnikom za 13 nabojev, primerno za praktično streljanje. Pištola je skoraj nova. Tel.: 041/698-679.

Ugodno prodaj ruska **daljnogleda** Tinto, kot nova, 7 x 35 in

strelni širokokotni 4 x 24 (100 € kos), **nočni daljnogled** ATN 2 +; **kupim** pa **staro strelivo**, ki ga ne potrebujete več. Tel.: 068/177-526.

Lovski psi

Prodaj mlade posavske goniče, vrhunske vzrejne linije v delu in lepoti. Starši: vzrejna ocena 5/1. Psarna iz Gorenje vasi Tel.: 031/614-822.

Prodaj mladiča – samčka pasme **istrski kratkodlaki gonič**. Poležen 13. 6. 2023. Tel.: 031/597-567 (Aleš).

Ugodno prodaj posavsko goničko, staro 15 mesecev, rodovniško, cepljeno in telesno ocenjeno. Severna Primorska. Tel.: 040/654-896.

Prodaj resasta istrska goniča, dva samčka, poležena maja 2023. Potomca vrhunskih delovnih staršev, že kažeta izjemne

zasnove za delo, tudi glasnost na sledi sta pokazala že pri enajstih tednih. Tel.: 041/484-242.

Prodaj mladiče resaste jazbečarje odličnih delovnih staršev. Za oddajo bodo primerni v začetku septembra. Tel.: 051/232-084.

Na voljo imamo **leglo** odličnih **resastih jazbečarjev**. Mogoč je takojšen prevzem. Informacije po tel.: 051/652-682.

Ugodno prodaj bavarskega barvarja, samčka, starega štiri mesece. Psiček je dvakrat cepljen, čipiran in z rodovnikom. Tel.: 040/228-110.

Drugo

Kupim ali zamenjam lovsko literaturo od leta 1910 do 1946

in vse lovske knjige, ki so izšle do tistega leta. Tel.: 051/611-377.

Prodaj leseno zaprto prežo (brez lestve) velikosti 120 x 110 cm. Interesentom lahko pošljem fotografijo. Tel.: 041/844-662 (Albin).

Po ugodni ceni **prodaj lovski krog** št. 52 in plašč Hubertus. Tel. 041/411-309.

SEPTEMBER									
Datum	Luna	Sonce	vzide	zaide	vzide	zaide	začet	konec	
1. Pe	20:37	7:49	6:22	19:41	5:13	20:49			
2. So	20:57	9:11	6:24	19:39	5:15	20:47			
3. Ne	21:17	10:32	6:25	19:37	5:16	20:45			
4. Po	21:40	11:51	6:26	19:35	5:18	20:43			
5. To	22:08	13:08	6:27	19:33	5:19	20:41			
6. Sr	22:43	14:23	6:29	19:31	5:21	20:39			
7. Če	23:25	15:30	6:30	19:29	5:22	20:37			●
8. Pe	—	16:28	6:31	19:28	5:24	20:35			
9. So	0:18	17:15	6:32	19:26	5:25	20:33			
10. Ne	1:17	17:52	6:34	19:24	5:26	20:30			
11. Po	2:22	18:21	6:35	19:22	5:28	20:28			
12. To	3:29	18:45	6:36	19:20	5:29	20:26			
13. Sr	4:36	19:03	6:37	19:18	5:31	20:24			
14. Če	5:41	19:20	6:39	19:16	5:32	20:22			
15. Pe	6:47	19:35	6:40	19:14	5:33	20:20			●
16. So	7:51	19:50	6:41	19:12	5:35	20:18			
17. Ne	8:57	20:06	6:42	19:10	5:36	20:16			
18. Po	10:05	20:25	6:43	19:08	5:38	20:14			
19. To	11:16	20:46	6:45	19:06	5:39	20:12			
20. Sr	12:29	21:14	6:46	19:04	5:40	20:09			
21. Če	13:42	21:51	6:47	19:02	5:42	20:07			
22. Pe	14:53	22:41	6:48	19:00	5:43	20:05			●
23. So	15:54	23:45	6:50	18:58	5:44	20:03			
24. Ne	16:45	—	6:51	18:57	5:46	20:01			
25. Po	17:23	1:02	6:52	18:55	5:47	19:59			
26. To	17:53	2:26	6:53	18:53	5:48	19:57			
27. Sr	18:17	3:52	6:55	18:51	5:50	19:55			
28. Če	18:39	5:17	6:56	18:49	5:51	19:53			
29. Pe	18:58	6:40	6:57	18:47	5:52	19:51			○
30. So	19:18	8:02	6:58	18:45	5:54	19:49			

Mali oglasi

Male oglase (besedilo in dokazilo o vplačilu) sprejemamo na elektronski naslov:

lovec@lovska-zveza.si ali na naslov uredništva revije.

Cene malih oglasov: do 15 besed 4 €, od 15 do 25 besed 5 €, od 25 do 30 besed 6 €, za vsako nadaljnjo besedo 0,2 €.

Male oglase je treba plačati vnaprej. Položnic ne pošiljamo. Preštete besede in ustrezno vsoto nakažite na TRR Lovske zveze Slovenije: Nova Ljubljanska banka, d. d., št.: SI56 02010-0015687097; SWIFT oz. BIC koda: LJBSI2X.

Sklic naj se glasi: SI 00 in zraven datum plačila.

Primer za nakazilo 18. 9. 2015: SI 00 18092015.

Pod namen plačila morate obvezno napisati: MALI OGLAS.

LKD Novo mesto in Vzrejna komisija za šarivce in vodne pse
prirejata

Uporabnostno preizkušnjo za nemške prepeličarje in VUP za šarivce - španjele – CACT

Preizkušnja bo 28. 10. 2023 v lovišču LD Mokronog. Zbor udeležencev bo ob 8. uri pri lovskem domu LD Mokronog, Preloge 20, 8230 Mokronog.

Pogoji za prijavo psa na preizkušnjo:

- **prepeličarji**: opravljena vzrejna preizkušnja z najmanj I. ali II. oceno,
- **šarivci** – **španjele**: opravljena uporabnostna preizkušnja z najmanj I. ali II. oceno.

Zajca in fazana za vlečko naj si vodnik priskrbi sam in ju prinese na preizkušnjo. Vodnik mora imeti na preizkušnji s seboj: puško, naboj, veljavno lovsko izkaznico, nahrbtnik, za psa pa sledni jermen, dolžine najmanj šest metrov, in sledno ovratnico z vrtljivim obročkom ter veterinarsko potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika pošljite na naslov: **Jože Rus, Ul. Bratov Zakrajšek 3, 1291 Škofljica; joze.rus3@siol.net** (tel.: 041/915 297).

Zadnji rok prijave 10. 10. 2023.

Državna vzrejna komisija za brak-jazbečarje pri KZS
LKD Maribor, LD Makole

organizirajo

DRŽAVNO TEKMO BRAK-JAZBEČARJEV

v nedeljo, 22. 10. 2023, v lovišču LD Makole.

Zbor udeležencev bo ob 7.30 pred lovskim domom LD Makole – Šentlambert 69, Makole.

Prireditelj si pridržuje pravico do omejitve sodelujočih na največ 15 prijav. V primeru preveč prijav si prireditelj pridržuje pravico do izbora nastopajočih.

Najmanj prijavljenih tekmovalcev, da bo tekma lahko izvedena, je osem prijav. Tekma bo potekala po Pravilniku za delo brak-jazbečarjev.

Prijave na e-naslov: Janez_Nahtigal@t-2.net ali telefonsko na številko: 041/397-078.

K prijavi je treba priložiti obojestransko fotokopijo rodovnika.

Zadnji rok za prijave je do 25. 9. 2023.

DVK za brak-jazbečarje
Janez Nahtigal

Lovska družina Loka pri Zidanem Mostu
v sodelovanju s **Komisijo LZS**
za lovsko kinologijo
organizira

SREČANJE VODNIKOV PSOV KRIVOSLEDCEV SLOVENIJE IN PRIVRŽENCEV KRIVOSLEDNIŠTVA,

ki bo v **nedeljo, 8. 10. 2023**, pred lovskim domom LD Loka pri Zidanem Mostu.

Program srečanja:

- ob 8.00 – zbor, zajtrk in skupinski lov,
- ob 12.00 – kosilo in predstavitev KLUBA HANOVRSKIH IN BAVARSKIH BARVARJEV SLOVENIJE (KHBB) in članstva v mednarodni organizaciji krvosledcev.

Prispevek za prehrano, spominsko darilo in organizacijo lova je 20,00 evrov.

Prijave in informacije z veljavno lovsko izkaznico sprejemata: **Jani Krivec**, tel.: 041/763-789, in **Aleks File**, tel.: 068/601-567, najkasneje do 5. 10. 2023.

DOBER POGLED

oddaja o lovu

Termini predvajanja septembrske oddaje Dober pogled

TV STUDIO BISTRICA: četrtek, 28. 9. 2023, ob 20.00, sobota, 30. 9. 2023, ob 20.00 in nedelja, 1. 10. 2023, ob 11.00.
VTV VELENJE: četrtek, 28. 9. 2023, ob 21.20.
TV IDEA MURSKA SOBOTA: torek, 26. 9. 2023, ob 19.00 in 20.45.
GTV KRANJ: torek, 26. 9. 2023, ob 19.35 in sredo, 27. 9. 2023, ob 18.00.
VAŠ KANAL NOVO MESTO: četrtek, 28. 9. 2023, ob 22.00 in petek, 29. 9. 2023, ob 10.00.
ATM KRANJSKA GORA: sobota, 30. 9. 2023, ob 20.00.
ETV HD ZAGORJE OB SAVI: četrtek, 5. 10. 2023, ob 20.00.
TV ORMOŽ: petek, 6. 10. 2023, ob 20.00 in nedelja, 8. 10. 2023, ob 10.00.
ORON TV NOTRANJSKA: sobota, 30. 9. 2023, ob 18.00, ponedeljek, 2. 10. 2023, ob 20.00 in sredo, 4. 10. 2023, ob 10.00.

Navedeni termini objav so predvideni. Ker lahko nastanejo spremembe, vas prosimo, da spremljate aktualne TV-sporede posameznih TV-postaj.

Če želite, da je v oddaji predstavljeno tudi delo vaše lovske družine, nas lahko pokličete na telefonsko številko 031/273-825 (Erika).

Lovska družina Ig in LKD Ljubljana

prirejata

31. DRŽAVNO TEKMO LOVSKIH PSOV V VODNEM DELU – CACT

za

PREHODNI POKAL OBČINE IG.

Tekmovanje bo v soboto, **30. 9. 2023**, v **Dragi pri Igu** z začetkom ob 8. uri, pri lovskem domu LD Ig in bo potekalo skladno z veljavnim **Pravilnikom za tekmovanje lovskih psov vseh pasem v vodnem delu**, in sicer v dveh konkurencah (ptičarji in druge pasme psov) ter v posamični in ekipni konkurenci. Ekipa bo štela tri tekmovalce in bo lahko sestavljena poljubno (ptičarji in druge pasme psov).

Na tekmovanju bodo lahko sodelovali lovski psi z veljavnim rodovnikom FCI in veljavnim veterinarskim potrdilom o opravljenem cepljenju psa proti steklini (cepljenje mora biti opravljeno vsaj 10 dni pred prireditvijo).

Potrebna sta predhodna prijava in plačilo startnine do **18. 9. 2023**.

Startnina znaša 60,00 € za tekmujočega psa. Znesek startnine nakažite na TRR račun Lovske družine Ig – SI56 0209 8026 1882 074.

Prijave bomo sprejemali do **18. 9. 2023** po elektronski pošti na naslov: matjazgig@gmail.com

ali po običajni pošti na naslov:

Lovska družina Ig, Banja 4, 1292 IG.

Prijavi je treba obvezno priložiti obojestransko kopijo rodovnika psa, kopijo dokazila o cepljenju psa proti steklini in potrdilo o plačilu startnine.

Število sodelujočih psov je omejeno na 21!

Najboljši tekmovalci v posamezni konkurenci bodo prejeli pokale in nagrade.

Dodatne informacije: Matjaž Gerbec, vodja prireditve (GSM: 041/ 641 623).

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA
v sodelovanju z LD FAJTI HRIB organizirata

44. MEMORIAL BOGDANA SEŽUNA (državna SPP ptičarjev) CACT

Preizkušnja bo 7. in 8. oktobra 2023 v lovišču LD FAJTI HRIB, ŽIGONJ 135, 5292 RENČE, in v LD TRSTELJ. Zbor udeležencev bo 7. oktobra ob 8. uri pri LD Fajti Hrib. Prispevek za preizkušnjo znaša 60 € na psa za nečlane DLP in in ga je treba vplačati na račun DLP: 02010-0253852458 s pripisom "za SPP-SM 2023". Pogoji za prijavo psa na preizkušnjo: telesna ocena najmanj prav dobro, opravljena PZP z najmanj 45 točkami, JZP z najmanj 105 točkami ali PP/SPP-I. n. r. ali VUP z najmanj II. n. r. Zajca za vlečko si priskrbi vodnik sam. Vodnik mora imeti na preizkušnji puško, naboje in veljavno lovsko izkaznico. Obvezno je veterinarsko potrdilo o cepljenju psa proti steklini. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika in fotokopijo veljavne lovske izkaznice pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Pruju, e-naslov: sivilstvo.smigoc@gmail.com, mobi: 031 616 283. Prijavnica na spletni strani: www.dlpslo.si. Zadnji rok prijave: 1. 10. 2023.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA ZA PTIČARJE
v sodelovanju z LD KRŠKO organizirata

JESENSKO VZREJNO PREIZKUŠNJO - SOLMS, AZP, JZP, ŠPP, PP

po sedaj veljavnem prevodu pravilnika matične pasemske organizacije za nemške kratkodlake ptičarje za Solms, AZP, JZP, ŠPP, PP in telesno ocenjevanje. Zbor udeležencev bo 23. septembra 2023 ob 8. uri pred LD Krško, Trška Gora 21, 8270 Krško. Vodnik in lastnik psa mora imeti veljavno lovsko izkaznico, lovsko puško, člansko izkaznico DLP, originalni rodovnik in obvezno veterinarsko potrdilo o cepljenju proti steklini. Pristopnina za nečlane DLP znaša 60 € in in jo je treba vplačati na račun DLP 02010-0253852458 s pripisom „za Solms“. Zajca za vlečko priskrbi vodnik sam. Prijavnico lahko dobite na spletni strani DLP www.dlpslo.si, Obr. P št. 1. Prijavo s fotokopijo obeh strani rodovnika pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci, mobil: 031 616 283 ali e-naslov: sivilstvo.smigoc@gmail.com. Zadnji rok prijave: 16. september 2023.

DRUŠTVO LJUBITELJEV PTIČARJEV in VZREJNA KOMISIJA
v sodelovanju z LD MARKOVCI organizirata

DRUGI MEMORIAL VLADIMIRJA PFEIFERJA – VSESTRANSKO UPORABNOSTNO PREIZKUŠNJO PTIČARJEV (VUP) - CACT

Preizkušnja bo 21. in 22. oktobra 2023 v lovišču LD MARKOVCI. Zbor udeležencev bo 21. oktobra ob 8. uri pri lovskem domu LD Markovci, Sobotinci 47, 2281, Markovci. Prijavnica za vsakega psa znaša 60 EVROV NA PSA ZA NEČLANE DLP in jo je treba plačati na račun DLP: 02010-0253852458, s pripisom "za VUP 2022". Pogoji za prijavo: telesna ocena najmanj prav dobra, opravljena PZP, JZP ali ŠPP. Psi iz tujine morajo imeti poleg najmanj prav dobre telesne ocene opravljeno tudi preizkušnjo v delu na polju in vodi. Pernato divjad bo priskrbel prireditelj, lisico (min. 3,5 kg) in zajca si priskrbi vodnik sam. Čistljivo izpolnjeno prijavnico (Obr. P št. 1), ki jo dobite pri Lidiji Šmigoc, tel.: 031 616 283, ali na spletni strani: www.dlpslo.si, na kateri mora biti pri krvni sledi obvezno označeno, ali je pes pokazal ali oblažal oz. dela samo na jermenu, fotokopijo obeh strani rodovnika, fotokopijo veljavne lovske izkaznice in potrdilo o plačani prijavnini pošljite na naslov: Lidija Šmigoc, Bukovci 4, 2281 Markovci pri Pruju. Zadnji rok prijave: 16. oktober 2023.

315,00 €
283,50 €

Prenosna lovška preža AKAH

Zložljivo stojalo iz aluminija, oblažnjen sedež, protizdrane stopnice, višina 270 cm, teža 17,5 kg

Omara za orožje VIRO

660,00 €
549,00 €

Kapaciteta 10 pušk, ločen predal za strelivo, 5- točkovno zapiranje, teža 68 kg

Varno v gozdu in doma

www.avantura.info Avantura Trade d.o.o., Ljubljanska c. 44, 6230 Postojna
05 726 40 70 | info@avantura.info

TEHNOOPTIKA

SMOLNIKAR d.o.o.
Brišičeva ulica 13,
1231 Ljubljana-Črnuče
tel./fax: 01/426 32 72
e-mail: tehnootika@siol.net
www.tehnootika-smolnikar.si

NIKON Prostaff 5
8x42

Akcijska cena:
199,00 €

NIKON Monarch 5
8x42

Akcijska cena:
319,00 €

Nikon

Servis dvogledov in strelnih daljnogledov!

031 230028

Izdelava lesnih kopit po naročilu

Tikka, Zastava, Sako, Bergara, Blaser

Več info na **031 28 00 28**

Travelandig d.o.o. Rimska cesta 16d, 1358 Log pri Brezovici

Povsem vodotesen **LOVSKI DALJNOGLED**
 Dobra vidljivost v mraku **SANJU 8x42 WPR**
 Polnjen z nitrogenom
 Gumirano ohišje
 10-letna garancija
 Ugodna cena: 210,00 €

INFORMACIJE IN NAROČILA
 BELUGA, d.o.o., LJUBLJANA; Tel.: 01/25 10 880 ali 041/72 60 11

NEVADA LEGEND GTX

CRISPI

VEČ INFORMACIJ:
 info@german-l.si
 04 519 20 20

RAZPRODAJA AKCIJA OUTLET

-40% **-20%**

RAZPRODAJA POTEKA V SPLETNI IN FIZIČNI TRGOVINI IN TRAJA DO RAZPRODAJE ZALOG!

- OBLAČILA IN DODATKI
- OBUTEV
- STRELSKA OPREMA
- LOVSKA OPREMA
- NOČNA OPTIKA

VUTE
PUŠKARSTVO

Puškarnstvo Vute | Krempljeva ulica 2, 2000 Maribor | lovskaoprema.si | info@lovskaoprema.si | Tel: 059 108 495

AFRIŠKA PRAŠIČJA KUGA

STOP VSE ZA PREPREČEVANJE APK NA ENEM MESTU!

NEBAVEČA POSODA ZA RAZKUŽEVANJE
 VREČA LOVSKE ZA BRENOS, VLEKO ALI TRANSPORT DIVJADI
 TRANSPORTNA KAD
 TORBA LOVSKE ZA PRENOS, VLEKO ALI TRANSPORT DIVJADI
 ZLOŽLJIVA TORBA ZA PREVOZ UPLEJENE DIVJADI V VOZILU
 RAZKUŽILA UČINKOVITA PROTI APK
 RAZKUŽEVALNE BLAZINE RAZLIČNE DIMENZIJE
 POSODA ZA RAZKUŽEVANJE
 RAZKUŽEVALNE BLAZINE ZA VOZILA - RAZLIČNE DIMENZIJE
 AVTOMOBILSKI ZADNI NOSILEC ZA PREVOZ DIVJADI - ZLOŽLJIV
 OSOBNA ZAŠČITNA OPREMA

varnejši z nami
PROGRIPS

www.progrrips.eu | 040 244 136 | info@progrrips.si

26. mednarodni sejem

NATURALOV RIBOLOVTURIZEM

6.-8. 10. 2023.

VARAŽDIN
ARENA

SlovArms

Lovska trgovina SloArms d.o.o.

www.slovarms.si

DIVAČA, Kraška cesta 67,

Tel.: 05 620 22 08 Pon.-Pet.: 14:00 - 19:00

E-mail: info@slovarms.si

NOVI DNEVNO-NOČNI STRELNI DALJNOGLED
PARD DS 35 Z DALJINOMEROM

PARD

- okrogel zaslon visoke resolucije
- samodejno slikanje/snemanje
- 6 namerilnih križev, 4 barvne možnosti
- daljinomer do 1000m
- 30mm tuba za enostavno montažo

NOVI PARD
NV007 SP

- izboljšana resolucija
- izboljšan senzor
- izredno kompakten
- neslišni gumbi

MOŽNOST PLAČILA NA OBROKE, HITRO IN ENOSTAVNO

HARKILA
Blaser
L I E M K E
THERMAL OPTICS

MINOX

Verney-Carron

J.P. SAUER & SOHN
ESTABLISHED 1751

RÖWA
RÖSLER | AUSTRIA
SIGNATURE

Vixen

SWAROVSKI
OPTIK

STEEL ACTION

TITAN

Septembra dodatni popusti na puške in dušilce na zalogi!

Čas je za gamsa!

AU

ASE UTRA

Dušilec zvoka ASE UTRA RADIEN

HAENEL

JAEGER NXT

Haenel Jaeger 10 Lady Timber

MERKEL K5 Exstreme

MERKEL

MERKEL HELIX Black

Prodaja vrhunskih izdelkov

Optike: Swarovski, Kahles, Zeiss, Delta, ...

Puške: Blaser, Steyr Mannlicher, Merkel, Haenel, CZ, Heym ...

Strelivo: RWS, Geco, Blaser, Rottweil, Sax, LFB, ...

Oblacila: Chevalier, Sitka, Blaser, Merkel Gear, ...

Izvajamo vsa puškarska dela

Puškarnstvo Špendal d.o.o.

Gramozna pot 9

1000 Ljubljana

gsm: 041 399 307

email: puskarstvo@siol.net info@guns-spendal.si

www.guns-spendal.si

LOV

5. – 7. 4. 2024
Gornja Radgona

13. MEDNARODNI SEJEM LOVSTVA IN RIBIŠTVA

NA SEJEM LOV OD 5. DO 7. 4. 2024 V GORNJO RADGONO, ZA VEDRO IN ZELENO PRIHODNOST!

LOV, sejem lova in ribolova organizira v Gornji Radgoni Pomurski sejem že dve desetletji v tesnem sodelovanju z Lovsko zvezo Slovenije in Ribiško zvezo Slovenije ter z drugimi najpomembnejšimi strokovnimi in stanovskimi organizacijami, ki skrbijo za prostoživeče živali in ohranjanje naravne biodiverzitete.

Promocija aktivnosti, povezanih z naravo je še posebej pomembna danes, ko okolje in človeštvo pretresajo posledice klimatskih sprememb.

Na 13. mednarodnem sejmu lovstva in ribištva v Gornji Radgoni bomo od 5. do 7. 4. 2024 skupaj z Lovsko zvezo Slovenije in najpomembnejšimi ribiški, kinološkimi, gozdarskimi, turističnimi in naravovarstvenimi organizacijami poiskali odgovore na vprašanje, kako za prihodnje rodove ohraniti neokrnjene rajske vrtove Slovenije.

Razen novega znanja in spoznanj bodo častilci naravnega okolja našli na sejmu pestro izbiro opreme in pripomočkov za odgovorno in varno druženje z naravo. V skupnem poslanstvu jih bodo povezali strokovni, stanovski, družabni, tekmovalni in kulinarčni dogodki.

Kot pomemben del trajnostnega turizma bo skrb za tehnično dediščino poosebljala razstava starodobnih vozil »AVTO-MOTO KLASIKA«.

Že sedaj vas vljudno vabimo, da v svojih koledarjih z zeleno podčrtate podaljšani vikend v Gornji Radgoni od petka, 5. do nedelje 7. aprila.

Vljudno vas vabimo, da predstavite svoje izdelke, storitve, zamisli in znanje, sejem obiščete in sodelujete v njegovem pestrem dogajanju.

SOBRA

Že od 21. do 24. septembra pa velja tudi povabilo v Gornjo Radgono v zavezništvo zaupanja na 9. mednarodnem sejmu obrambe, varnosti, zaščite in reševanja SOBRA.

KAHLES

125 LET OSREDOTOČANJA NA TEMELJNE PRVINE

KAHLES praznuje 125 let strasti do optike. Pionirski duh, visoka raven inženirskega znanja in predvsem sposobnost jasnega osredotočanja na temeljne prvine so lastnosti, ki so odlikovale našega ustanovitelja Karla Roberta KAHLESA – izumitelja strelnega daljnogleda, kot ga poznamo danes. Tekom 20. stoletja je nadaljeval z razvojem in izboljšavami svoje zasnove strelnega daljnogleda ter kmalu dosegel svetovni uspeh, s čimer je podjetje KAHLES uvrstil med vodilna podjetja na področju inovacij. Podjetje KAHLES tudi danes opozarja nase s številnimi novostmi, ki so enostavne za uporabo ter nudijo izjemno optično kvaliteto tako na trgu športnega strelstva kot tudi med lovci. Strelni daljnogledi iz družine HELIA povzemajo našete lastnosti.

HELIA 1-5x24i

HELIA 1,6-8x42i

HELIA 2-10x50i

HELIA 2,4-12x56i

HELIA 3,5-18x50i

PRAZNUJTE
Z NAMI!

Zagotovite si
darilo ob obletnici.*

*Z nakupom strelnega daljnogleda HELIA prejmete balistično kupolo HELIA (BT) kot brezplačno darilo ob obletnici. Ponudba velja od 1. septembra do 31. oktobra 2023.

kahles.at